MARGUERITE

DURAS

LOL V. STEİN'IN KENDİNDEN GEÇİŞİ

MARGUERITE DURAS Fransız bir ailenin kızı olarak 1914'te Hindiçin'de doğdu. Ailesiyle birlikte 1931'de Paris'e geldi ve burada öğrenim gördü. 1942'den itibaren yeni gerçekçi tarzda romanlar yazmaya başladı. Çok geçmeden daha deneysel bir üslûba yöneldi. *Un Barrage contre le Pacifique* (*Pasifiğe Karşı Bir Set*, 1950) bu anlamda ilk romanıdır. Daha sonraki romanları klasik olay örgüsünden, roman kişilerinden ve geleneksel anlatım tarzlarından uzaklaşma özelliği gösteren 'Duras üslûbu'nun kilometre taşlarını oluştururlar. Alain Resnais'nin *Hiroşima Sevgilim* filminin senaryosunu da yazan Duras, Türkçe'de *Sevgili*, *Moderato Cantabile*, *Mavi Gözler Siyah Saçlar* gibi romanlarıyla tanınmaktadır.

İletişim Yayınları 82 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 13
ISBN 975-470-017-6

1. BASKI ©İletişim Yayıncılık A. Ş. 1989
1. BASKI ©İletişim Yayıncılık A. Ş. Şubat 1995

KAPAK Ümit Kıvanç
DİZGİ Maraton Dizgievi
DÜZELTİ Hamit Övünç
KAPAK BASKISI Sena Ofset
İÇ BASKI ve CİLT Şefik Matbaası

İletişim Yayınları
Klodfarer Cad. İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34400 İstanbul
Tel: 212 516 22 60-61-62 • Fax: 212.516 12 58

MARGUERITE DURAS

Lol V. Stein'ın Kendinden Geçişi

La Ravissement de Lol V. Stein

ÇEVİREN *Onur Cankoçak*

iletişim

Lol V. Stein burada, S. Tahla'da doğdu ve gençliğinin büyük bölümünü geçirdi. Babası üniversitede profesördü. Kendisinden dokuz yaş büyük bir erkek kardeşi var -onu hiç görmedim-, Paris'te yaşadığı söyleniyor. Annesiyle babası ölmüşler.

Lol V. Stein'ın çocukluğuyla ilgili beni etkileyen hiçbir şey, okul yılları boyunca en yakın arkadaşı olan Tatiana Karl'dan bile, duymadım.

Ikisi, perşembeleri okulun boş avlusunda dansederlerdi. Diğerleriyle sıra olup çıkmak istemezlerdi, okulda kalmayı yeğlerlerdi. Tatiana'nın dediğine göre ikisine ilişmezdi kimse, hoştular, bu ayrıcalığı istemeyi herkesten iyi bilirlerdi, bu onlara tanınırdı. Dansedelim mi Tatiana? Komşu bir binadaki radyoda modası geçmiş -bir anı program- parçalar çalardı, bununla yetinirlerdi. Gözetmenler ortadan kayboldu mu koca avluda ikisi yalnız, dansların arasında sokağın gürültüsü duyulurdu, hadi Tatiana, hadi gel Tatiana, gel dansedelim. Bütün bildiğim bu.

Bir de şu: Lol ondokuz yaşındayken bir yaz tatilinde, tenis kortunda bir sabah Michael Richardson'la karşılaştı. O yirmibeş yaşındaydı. T. Beach çevresindeki büyük toprak sahiplerinin tek oğluydu. Hiçbir şey yapmıyordu. Anne-babası evliliğe rıza gösterdiler. Belediye gazinosunda mevsimin büyük balosu yapıldığında Lol iki aydır nişanlı, nikâhı sonbaharda yapılacak idi, Lol okulu kesin olarak bırakmıştı, T. Beach'de tatildeydi.

Tatiana, Lol V. Stein'ın hastalığında T. Beach'deki bu ünlü balonun baskın etkisi olduğuna inanmıyor.

Tatiana Karl, bu hastalığın köklerini daha önceleri kendi arkadaşlıklarından da önceki zamanlara dayandırıyor. Bu kökler Lol V. Stein'ın içinde hazır, ama, önce ailesinde, sonra okulda onu saran şefkat ile ortaya çıkmaktan alıkonmuş, duruyorlardı. Daha okul sıralarında, orada olmak -diyor Tatiana- konusunda bir boşluk vardı Lol V. Stein'da ve böyle düşünen bir tek Tatiana değil. Göstermeyi kendine görev bildiği, ama her fırsatta varlığını unuttuğu bir oluşa dingin bir sıkıntı içinde katlandığı izlenimini uyandırıyordu. Bir yumuşaklık ve aynı zamanda duyarsızlık abidesi olduğu hemen ayrımsanıyordu; hiç üzgün ya da acı çeker bir hali olmamıştı, onda hiç genç kız gözyaşlarına rastlanmamıştı. Tatiana'nın dediğine göre Lol V. Stein güzeldi, insanın elinden su gibi kaçıverdiği halde okulda paylaşamazlardı onu, çünkü ondan elinizde kalan o azıcık şey, uğraşmaya değerdi. Bir parçası hep sizden ve o andan uzaklaşma halinde olsa da, Lol eğlenceliydi, çok ince ve yola gelmez bir alaycıydı. Nereye giderdi? Yeniyetme düşlerine mi? Hayır, diyor Tatiana, hiçbir yere, tam da bu işte, hiçbir yere gibi gelirdi insana. Burada olmayan yüreği miydi? Olmayan belki de yüreğiydi aslında -orada- diyor Tatiana, buna inanıyor; -elbet geri dönerdi diyor- ama o hiç tanık olmamıştı buna. Evet, öyle geliyordu ki Lol'de ayrı olan duyarlılığın

bu kısmı idi. Lol V. Stein'ın nişanlanma haberi ortalıkta dolaştığında Tatiana buna ancak yarı yarıya inanabilmişti, onun ilgisinin tümünü üzerinde tutabilecek kimi keşfetmiş olabilirdi Lol?

Michael Richardson'u tanıyıp Lol'un ona olan çılgınca tutkusuna tanık olduğunda sarsılmıştı, ama hâlâ bir kuşkusu vardı; Lol tamamlanmamış yüreğinden bir son yapmıyor muydu?

Ona, Lol'un daha sonra geçirdiği krizin bunda yanıldığını gösterip göstermediğini sordum. Hayır, diye yineledi, o, Lol ve bu krizin öteden beri bir olduklarına inanıyordu.

Tatiana'nın söylediklerinden hiçbirine inanmıyorum artık, hiçbir şeye kanmış değilim.

Işte bundan böyle, T. Beach gazinosundaki geceyle ilgili Tatiana Karl'ın anlattığı yalan yanlış şeyler ve benim uydurduklarım. Lol V. Stein öykümü buradan başlayarak anlatacağım.

Lol, V. Stein'ı tanımamı borçlu olduğum bir büyülü dakika içlerinde saklı olsa bile, bu geceyi izleyen ondokuz yılı ne anlattığımdan daha çok ne de kronolojilerinden farklı biçimde bilmek istiyorum. Bunu istemiyorum çünkü bu öyküde onun yeniyetmeliğinin varlığı, bu kadının yaşamımdaki ezici güncelliğini okuyucu gözünde biraz hafifletme riskini taşıyor. Yani öyküye, öykünün beni karşılamaya hazırlandığı an saydığım, o en son gelen iki kadının T. Beach Belediye Gazinosu'nun balo salonunun kapısından geçtikleri o kesin andan alıp başlayacağım.

Orkestra çalmayı bıraktı. Bir dans bitiyordu.

Pist yavaştan boşaltılıyordu. Boşaldı.

Kadın bir an etrafına bakındı ve sonra gülümseyerek yanındaki genç kıza döndü. Hiç kuşkusuz bu onun kızıydı. İkisi de uzun boyluydu, aynı vücut biçimine sahiptiler. Ama genç kız bu uzun boya, bu biraz sert yapıya kendini beceriksizce uyduruyor, annesi, bu sakıncalara, doğayı yadsımanın karanlık bir simgesi gibi sahip çıkıyordu. Hem dinlenirken hem de hareket halindeki inceliği -diyor Tatiana- insanı kaygılandırıyordu.

– O sabah kumsaldaydılar, diyor Michael Richardson, Lol'un nişanlısı.

Durmuştu, yeni gelen kadınlara bakmıştı, sonra Lol'u salonun ucundaki bara ve yeşilliklere doğru sürüklemişti.

Yeni gelenler pisti geçmiş ve aynı yöne doğru ilerlemişlerdi.

Lol, adam gibi, devinimsizlikten şaşkın, bu ölü kuş bırakılmışlığının incecikliğine bakmıştı. Kadın zayıftı. Öteden beri öyle olmalıydı. Tatiana apaçık anımsıyor, bu zayıflığı iki katlı siyah tülden, kendi de siyah çok dekolte bir elbiseyle giydirmişti. Kendini böyle tamamlanmış ve giydirilmiş istiyordu ve dilediğince öyleydi, geri dönülemez biçimde. Yüzünün ve gövdesinin hayranlık uyandıran kemik yapısı kendini belli ediyordu. Öyle ortaya çıkıverdiği gibi, öyle, artık, ölüyordu, istenen gövdesiyle. Kimdi o? Sonradan öğrenildi: Anne-Marie Stretter. Güzel miydi? Yaşı kaçtı? Diğerlerinin hiç bilmediği neyi tanımıştı o? Hangi gizemli

yoldan ulaşmıştı kendini neşeli ve pırıltılı bir kötümserlik, bir ince ayrım, bir kül hafifliğindeki güleç aldırmazlık olarak ortaya çıkarana? Onu ayakta tutan, bir tek, içine kendiliğinden işlemiş bir gözüpeklikti sanki. Ama bu gözüpeklik de onun gibi, nasıl da inceydi. İkisinin yürüyüşü, nereye giderlerse gitsinler, onları bir götürüyordu. Nereye? Hiçbir şey gelemezdi bu kadının başına, diye düşünüyordu Tatiana, artık hiçbir şey, hiç. Sonundan başka, diye düşünüyordu.

Geçerken Michael Richardson'a bakmış mıydı? Baloda gezdirdiği o bakışsızlığı ile onu da alıp önüne katmış mıydı? Bunu bilmek imkânsız, böylelikle benim Lol V. Stein öykümün ne zaman başladığını bilmek de: Ondaki bakış - yakından görünce, bu kusurun, gözbebeğinin neredeyse ürkütücü solgunluğundan ileri geldiği anlaşılıyordu- gözlerinin tüm yüzeyine yerleşmişti, yakalanması zordu.

Yakınından geçtiğinde adamla birbirlerini tanımışlar mıydı?

Michael Richardson Lol'e dönüp yaşamlarında son olarak onu dansa kaldırdığında Tatiana Karl onu öyle baskın bir apansız sıkıntı etkisinde ve solgun görmüştü ki onun da az önce giren kadına bakmış olduğunu anlamıştı.

Lol kuşkusuz bu değişimin farkına varmıştı. Birden kendini adamın önüne katılmış buldu. Hiç kaygılanmadan, hiç şaşırmadan, bu değişimin mizacı ona bildik geldi: bu mizaç Michael Richardson'un kişiliği ile ilgiliydi, Lol'un o ana dek tanıdığı kişiliğine ilişkindi. Başka biri olmuştu. Bunu herkes görebilirdi. Olduğu sanılanı artık olmadığını. Lol ona bakıyordu, değişmesine bakıyordu.

Michael Richardson'un gözleri ışımıştı. Yüzü olgunluğun eksiksizliğiyle sertleşmişti. Orada acı okunuyordu, ama eski, tâ ilk yaştan kalma.

Onu öyle görür görmez, anlaşılıyordu ki hiçbir şey, hiçbir söz, dünyadaki hiçbir zor Michael Richardson'daki değişimin üstesinden gelemez. Artık bunun sonuna dek yaşanması gerektiği anlaşılıyordu. Şimdiden başlıyordu, Michael Richardson'un yeni öyküsü kendini hazırlıyordu.

Bu görüntü ve bu kesinlik Lol'e acı verir gibi görünmüyordu..

Tatiana onun kendisini de değişmiş buldu. Olayı kolluyordu; sınırsızlığını, saat gibi kesinliğini kuruyordu. Kadın yalnızca gelişinin değil, başarısının da aracı olmuş olsaydı bile Lol bundan daha fazla büyülenemezdi.

Michael Richardson'la bir daha dansetti. Bu, sonuncu oldu.

Kadın büfenin biraz uzağında, yalnızdı, kızı salonun kapısına doğru bir yerde bir tanıdık grubuna katılmıştı. Michael Richardson ona doğru öyle yoğun bir duyarlılıkla yöneldi ki geri çevrilebileceği fikri insanı endişelendiriyordu. Lol de, öyle kalakalmış, bekliyordu. Kadın geri çevirmedi.

Dans pistine çıkmışlardı. Lol onlara bakmıştı, o, yüreği tüm bağlardan uzak, çok yaşlı bir kadındı, çocuklarının uzaklaşmasına bakar gibi, öyle, onları sever gibi oldu.

– Bu kadını dansa kaldırmalıyım.

Tatiana onun yeni tarzını, işkenceye gider gibi ilerleyişini, boyun eğişini, bekleyişini görmüştü. Kadın, hafifçe kaşlarını çatmıştı. O da adamı bu sabah plajda gördüğünden ve yalnızca bu yüzden mi tanımıştı?

Tatiana Lol'un yanında kalmıştı.

Lol, Michael Richardson ile aynı anda, içgüdüsel olarak Anne-Marie Stretter'e doğru birkaç adım atmıştı. Tatiana onu izlemişti. Böylece görmüşlerdi: o sabah farkedilen adamın yeni yüzünü görmenin hayran şaşkınlığında, kadın hiçbir şey söylememek için dudaklarını aralamıştı. Kollarında olmasıyla kadına gelen anî tutukluktan, darbenin hı-

zından donakalmış, sersemlemiş ifadesinden Tatiana anlamıştı ki, adamın içini kaplayan karmakarışıklık, bu kez de onu ele geçirmişti.

Lol barın arkasına, yeşilliklerin oraya geri dönmüştü. Tatiana da onunla.

Dansetmişlerdi. Bir daha dansetmişlerdi. Adam, gözleri onun omzunun çıplak yerine inik. Kadın adamdan daha kısa boyluydu, yalnızca salonun uzaklarına bakıyordu. Birbirleriyle konuşmamışlardı.

İlk dans bitince Michael Richardson o zamana kadar hep yaptığı gibi Lol'e yanaşmıştı. Gözlerine bir yardım çağrısı, lütfen kabullen yakarması gelmişti. Lol ona gülümsemişti.

Sonra, onu izleyen dansın bitiminde Lol'un yanına dönmemişti.

Anne-Marie Stretter ve Michael Richardson bir daha hiç ayrılmamışlardı.

Gece ilerledikçe, öyle görünüyordu ki, Lol'un acı çekme olasılıkları daha da seyrekleşmişti, acı ona nereden sokulacağını bilememişti, o, aşk acılarının eskimiş cebrini unutmuş gitmişti.

Gece bitince, günün ilk ışıklarıyla, Tatiana nasıl da yaşlandıklarını görmüştü. Michael Richardson kadından daha genç olduğu halde ona ulaşmıştı ve birlikte -Lol ile-, üçü de inanılmaz yaş almışlardı, delilerde uyuyan o yaştan, yüzlerce...

Günün o aynı saatine doğru dansederlerken, birkaç sözcük konuşmuşlardı. Dans aralarında, yanyana ayakta, diğerlerinden uzakta -hep aynı uzaklık- büsbütün susmayı sürdürmüşlerdi. Dans boyunca birleşen elleri dışında birbirlerine baktıkları o ilk defadan daha fazla yaklaşmamışlardı.

Lol hâlâ Anne-Marie Stretter içeri girdiğinde durduğu yerde, olayın onu bulduğu yerde, barın yeşil bitkilerinin arkasındaydı.

En iyi arkadaşı Tatiana, o da hâlâ, çiçeklerin altındaki bir küçük masanın üzerinde duran elini okşuyordu. Evet, bütün gece boyunca ona bu dostluk davranışını gösteren Tatiana idi.

Gün ağarırken Michael Richardson'un gözleri salonun diplerinde birini aramıştı. Lol'u bulamamıştı.

Anne-Marie Stretter'in kızı çoktan ortadan kaybolmuştu. Annesi ne gidişinin ne de yokluğunun farkına varmış gibiydi.

Kuşkusuz Lol de Tatiana gibi, onlar gibi, şeylerin bu öteki görünümlerine henüz dikkat etmemişti: gün ile bitişlerine.

Orkestra çalmayı bırakmıştı. Balo salonu neredeyse boş gibiydi. Birkaç çiftten başka kimse kalmamıştı; bir onlar ve bir de yeşilliklerin arkasında Lol ile bu diğer genç kadın, Tatiana Karl. Orkestranın çalmayı bıraktığını farketmemişlerdi: yeniden başlaması gereken anda, artık müzik çalmadığını duymadan, kurulmuş gibi yeniden birleşmişlerdi. O zaman çalgıcılar, kemanları kasvetli kutularında kilitli, tek sıra halinde önlerinden geçmişti. Onları durdurmaya, belki onlarla konuşmaya yeltenmişlerdi, boşuna.

Michael Richardson elini alnına götürüp salonda herhangi bir sonsuzluk belirtisi arandı. Lol V. Stein'ın gülümsemesi bunlardan biri olurdu, ama görünmedi.

Ne yapacaklarını, geceden nasıl çıkacaklarını bilemeden, sessizce, uzun uzun birbirlerini seyre dalmışlardı.

O anda, yaşlıca bir kadın, Lol'un annesi balo salonuna girmişti. Hakaretler yağdırarak, onlara, çocuğuna ne yaptıklarını sormuştu.

O gece, T. Beach gazinosundaki baloda olanları Lol'un annesine kim haber vermiş olabilirdi? Tatiana Karl değildi, Tatiana Karl Lol V. Stein'ın yanından ayrılmamıştı. Kendiliğinden mi gelmişti?

Anne yeşilliklerin ardında çocuğunu gördüğü zaman sa-

lonu yumuşak ve yakınmalı bir inilti kaplamıştı. Annesi Lol'un üzerine gelip ona dokunduğunda, Lol sonunda masayı bırakmıştı. Ancak o anda anlamıştı ki bir son oluşuyordu ama belli belirsiz; henüz nasıl bir son olacağı ayrımına varamadan. O ikisi ile Lol arasında annesinin yaptığı siper bunun ilk belirtisiydi. Eliyle onu sertçe yere yıkmıştı. Çamursu, içli inilti kesilmişti.

Lol ilk kez bağırmıştı. O zaman, yine kollar sarmıştı omuzlarını. Onları hiç tanımamıştı. Yüzünü, kim tarafından olursa olsun, dokunulmaktan sakınmıştı.

Kıpırdanmaya, hayali kapılar arayarak duvarlara doğru yürümeye başlamışlardı. Tanın alacakaranlığı salonun içinde ve dışında aynıydı. Sonunda gerçek kapının yönünü bulmuşlar ve çok yavaşça bu tarafa yönelmeye başlamışlardı.

Lol durmaksızın bağırarak aklıbaşında şeyler söylemişti: Henüz geç değildi, yaz saati insanı yanıltıyordu. Michael Richardson'a, kendisine inanması için yalvarmıştı. Ama onlar yürümelerini sürdürünce Lol kapıya doğru koşmuş, kendini kapının kanatlarına atmıştı. Onu tutmaya çalışmışlardı ama o kurtulmuştu. Yere mıhlanmış kapı Lol'e direnmişti.

Gözleri yerde, önünden geçmişlerdi. Anne-Marie Stretter inmeye başlamıştı ve ardından o, Michael Richardson. Lol bahçelerin arasından gözleriyle onları izlemişti. Artık göremez olunca baygın, yere düşmüştü.

***

Madam Stein, Lol'un S. Tahla'ya geri götürüldüğünü ve birkaç hafta boyunca hiç çıkmamacasına odasında kaldığını anlatıyor.

Öyküsü herkesçe duyuldu, Michael Richardson'unki gibi.

Lol'un bitkinliği acı çekme belirtileriyle kendini gösterdi

-diye anlatıyor.- Ama öznesiz bir acının anlamı nedir?

Hep aynı şeyleri söylüyordu: Yaz saatinin insanı yanıltığını, henüz geç olmadığını.

Kendi adı ağzından öfkeyle çıkıyordu: Lol V. Stein -kendini böyle adlandırıyordu-.

Sonra, daha açıkça, böyle beklemekten dayanılmaz bir yorgunluk duyduğundan yakınır oldu. Bağırmaktan bıkmıştı. Ve aslında düşünecek hiçbir şeyi olmadığını haykırıyordu; oysa bir çocuk sabırsızlığıyla bu boşluğa hemen bir çare bekliyor, ısrarla istiyordu. Bu arada ona sunulan eğlencelerin hiçbiri bu halin üstesinden gelemiyordu.

Sonra Lol hiçbir şeyden yakınmaz oldu. Zamanla konuşmayı bile bıraktı. Öfkesi ihtiyarladı, cesareti kırıldı. Artık yalnızca Lol V. Stein olmanın ne kadar sıkıcı ve uzun, uzun olduğunu anlatmasının imkânsızlığını söylemek için konuşuyordu. Ondan bir çaba göstermesi isteniyordu. Neden göstereceğini anlamadığını söylüyordu. Bir tek sözcüğü aramada çektiği güçlük başedilemez görünüyordu. Artık hiçbir şey beklemiyor gibiydi.

Bir şey düşünüyor muydu, ya kendini? diye soruluyordu ona. Soruyu anlamıyordu. Sanki kendiliğinden yaşayıp gidiyordu ve bundan yakasını kurtaramamanın verdiği sonsuz bıkkınlığın düşünülecek tarafı yoktu. Bu bıkkınlık onu bitmez tükenmez bir kovalamaya iten göçebe bir güce dönüşmüştü. Neyin kovalaması? Bilinmiyordu. Lol yanıtlamıyordu.

Lol'un bu kendini tümden bırakışı, bitkinliği, büyük acısı, bütün bunların üstesinden ancak zaman gelebilir, deniyordu. Bu halin, balodaki delirişi kadar önemli olmadığına, uzun sürmeyeceğine, Lol'ün düşünsel yaşamında önemli bir değişime yol açmayacağına kanaat getirildi. Sonsuz gençliği bunu pek yakında siler süpürürdü. Açıklanabilir bir bitkinlikti: Lol kendi gözünde geçici bir aşağılanma acı-

sı çekiyordu, çünkü T. Beach'li adam tarafından terkedilmişti. Şimdi ödüyordu, er ya da geç olmalıydı bu, balo boyunca acısının tuhaf unutulmuşluğunu.

Sonra, suskunluğunu koruyarak, yeniden yemeği, pencerenin açılmasını, uykuyu ister oldu. Ve bir süre sonra artık etrafında konuşulmasından çok hoşlanıyordu. Önünde söylenen, anlatılan, önerilen her şeyi onaylıyordu. Her sözün önemi onun gözünde eşitti. Tutkuyla dinliyordu.

Onlarla ilgili hiçbir haber almak istemedi. Hiçbir soru sormadı. Ayrıldıklarını öğrenmesinin gerekli olduğuna karar verildiğindeki -Michael Richardson'un gidişini daha geç öğrenecekti- sâkinliği iyiye alâmet sayıldı. Michael Richardson'a olan aşkı ölmekteydi. Yeniden aklını başına toplamaya henüz başladığında olup bitenleri yadsınamaz biçimde benimsemişti bile, nesnelerin geri dönüşünü, yalnızca hakettiği karşılığı.

İlk dışarıya çıkışı geceleyin oldu, yalnız ve haber vermeden.

Jean Bedford kaldırımda yürüyordu. Lol ailesinin oturduğu evin önündeydi, henüz çıkmıştı, adam yüz metre kadar ilerdeydi. Onu gördüğünde Lol giriş kapısının sütununun arkasına saklandı.

O gece üzerine Jean Bedford'un Lol'e yaptığı açıklamanın kendisi de bana öyle geliyor ki onun yeni öyküsüne katkıda bulunuyor. Son görünür gerçekler orada. Ondan sonra on yıl boyunca bu öyküden hemen tümüyle çekiliyorlar.

Jean Bedford onun çıktığını görmemişti, kendisinden gece o kadar geç saatte yalnız başına bir adam- korkan bir gece gezgini sandı. Cadde bomboştu.

Karaltı gençti, çevikti ve kapının önüne geldiğinde adam ona baktı.

Onu durduran, kuşkusuz çekingen ama o akşam yeni gelene, ona rastlamanın neşesiyle pırıl pırıl gülümseme oldu.

Adam durdu, o da gülümsedi. Kadın saklandığı yerden çıkıp onun yanına geldi.

Giyiminde ya da duruşundaki hiçbir şey durumunu açıklamıyordu, yalnız dağınık saçları belki. Ama koşmuş olabilirdi ve o gece biraz rüzgârlıydı. Büyük olasılıkla ıssız caddenin öbür ucundan buraya koşmuştur, diye düşündü Jean Bedford, korktuğu için.

– Korkuyorsanız sizi götürebilirim.

Kadın yanıt vermedi. O da üstelemedi. Yürümeye başladı ve kadın da öyle yaptı, apaçık bir sevinçle, neredeyse aylak aylak.

Jean Bedford onun belirli bir yöne gitmediği kanısına, banliyöye doğru caddenin sonuna geldiklerinde vardı.

Bu gidiş Jean Bedford'un kafasını karıştırdı. Aklına ilk gelen delilik oldu ama bu fikri tutmadı. Serüvenciliği de. Oyun oynuyordu kuşkusuz. Çok gençti kadın.

– Ne tarafa gidiyorsunuz?

Bir çaba gösterdi, caddenin öbür ucuna, geldikleri yöne baktı ama işaret etmedi.

– Şey... dedi.

Adam gülmeye başladı ve o da onunla güldü, onun gibi yürekten.

– Gelin, bu taraftan gidelim.

Uysallıkla, yolunu onun gibi değiştirdi.

Yine de sessizliği gitgide daha çok kuşkulandırıyordu. Çünkü bu sessizliğin yanında geçtikleri yerlere -en sıradanlarına bile- gösterdiği olağandışı merak vardı. Şehre yeni gelmiş birine benzemesi dışında, bir de sanki buraya bir şey bulmaya ya da aramaya gelmiş gibiydi, bir ev, bir bahçe, bir sokak, ya da onun için büyük önem taşıyan ve ancak geceleyin bulabileceği bir eşya.

– Evim buraya çok yakın, dedi Jean Bedford. Eğer bir şey arıyorsanız yardımcı olabilirim.

Açıkça yanıtladı.

– Hiçbir şey.

Adam durursa o da duruyordu. Bunu yapmak adamı eğlendiriyordu. Ama o, bu oyunun farkına varmadı. Adam devam etti. Bir kez epey uzun süre durdu: kadın onu bekledi. Jean Bedford oyunu bıraktı. İstediği gibi yapmasına izin verdi. Onu götürür gibi görünüp aslında izledi.

Farketti ki, çok dikkat edilirse, her dönemeçte izler gibi görünürse hareketi sürdürüyordu, ilerliyordu, ama nerede yer bulursa oraya dalıp yokolan rüzgârdan ne daha fazla ne de daha az.

Onu biraz daha yürüttü, sonra aklına, bir denemek için onu ilk gördüğü caddeye geri dönme fikri geldi. Evin birinin önünden geçerlerken kadında açık bir irkilme oldu. Adam, onun demin arkasına saklandığı kapıyı tanıdı. Ev büyüktü. Giriş kapısı açık kalmıştı.

İşte o zaman, aklına, onun belki de Lol Stein olduğu fikri geldi. Stein ailesini tanımıyordu ama bu semtte oturduğunu biliyordu. Genç kızın öyküsünü, çoğu tatilini T. Beach'de geçiren bütün kent sosyetesi gibi, biliyordu.

Durdu, elini tuttu. Kadın karşı koymadı. Adam bu eli öptü, toz kokuyordu, yüzük parmağında çok güzel bir nişan yüzüğü vardı. Gazeteler, zengin Michael Richardson'un tüm mallarının satıldığını ve Kalküta'ya yolculuğunu yazmışlardı. Lol de ona diğer şeylere gösterdiği ilgi ile baktı.

– Siz Matmazel Stein'sınız öyle değil mi?

Birkaç kez başını salladı, önce daha az emin, sonra daha çok.

– Evet.

Yine uysal, adamı evine dek izledi.

Orada, mutlu bir gevşemeye bıraktı kendini. Adam ko-

nuşuyordu. Ona bir uçak fabrikasında çalıştığını, müzisyen olduğunu, Fransa'ya tatilini geçirmeye geldiğini söyledi. Kadın dinliyordu. Adam onu tanımaktan mutlu olduğunu söyledi.

– İstediğiniz nedir?

Gözle görülür bir çabaya karşın yanıt veremedi. Adam onu rahat bıraktı.

Saçlarının kokusu da ellerininki gibi, kullanılmayan eşya kokusuydu. Güzeldi, ama yüzünde hüzün vardı, işlerini yolunda götürme konusunda bir ağırkanlılık. Yüz çizgileri boz bir solgunluk içinde yitmeye ve tenin derinliklerine yeniden gömülmeye başlamıştı bile. Gençleşmişti. Gören onbeş yaşında sanırdı. Ben onu tanıdığım zamanlarda bile, inanılmaz ölçüde genç kalmıştı.

Bakışlarının adamın üzerine takılıp kalmışlığından kendini kurtarıp gözleri yaşlı, yakararak dedi ki:

– Ne çok zamanım var, ne uzun!

Kalkıp ona doğru gitti, boğulmak üzere, soluk arayan biri gibi ve adam onu öptü. İstediği buydu. Kendini kaptırdı ve o da adamı öptü, canını yakacak gibi, sanki onu, yabancıyı sevmiş gibi. Adam incelikle dedi ki:

– Belki de ikiniz için her şey yeniden başlar.

Kadından hoşlanmıştı. Adamda, daha tam büyümemiş, hüzünlü, iffetsiz ve adsız kızların uyandırdığı isteği uyandırıyordu. İstemeden ona haberi verdi:

– Belki geri döner.

Kadın ne diyeceğini bilemedi, sonra yavaşça dedi ki:

– Giden kim?

– Bilmiyor muydunuz? Michael Richardson tüm mülkünü sattı. Hindistan'a, Madam Stretter'in yanına gitti.

Lol biraz yapmacık bir hüzünle başını salladı.

– Biliyor musunuz, dedi adam, ben diğerleri gibi haksız bulmadım onları.

Özür diledi, annesine telefon edeceğini söyledi, kadın karşı çıkmadı.

Jean Bedford'un haber verdiği anne ikinci kez, kızını evine götürmek için almaya geldi. Bu, sonuncusu oldu. Bu kez Lol onu, biraz önce Jean Bedford'u izlediği gibi izledi.

Bir kez daha görüşmeden Jean Bedford ona evlenme teklif etti. Öyküleri kulaktan kulağa yayıldı -S. Tahla susmak ve serüveni sindirmek için yeterince büyük değildi-. Jean Bedford hep yüreği yaralı kadınları sevmekle, daha da ağırı, bırakılmış, başkaları tarafından çılgına çevrilmiş genç kızlara karşı garip bir eğilimi olmakla suçlandı.

Annesi, adamın bir zamanlar anlaşılmaz biçimde buradan ayrılışına Lol'un dikkatini çekti. Anımsıyor muydu bunu? Anımsıyordu. Kabul ediyordu. Dedi ki, Jean Bedford, S. Tahla'dan iş nedeniyle birkaç yıl için ayrılmak zorundaydı, o da kabul ediyor muydu? Anne de kabul ediyordu.

Bir ekim günü Lol V. Stein kendini Jean Bedford ile evli bulmuştu.

Nikâh töreni oldukça sıcak geçti, çünkü Lol çok daha iyiydi -öyle deniyordu- ve ailesi, olabildiğince, ilk nişanını unutturma isteğindeydi. Bu arada Lol'un eski arkadaşı olan genç kızların hiçbirine, aralarında en yakın olduğu Tatiana Karl'a bile evliliği duyurmama ve hiçbirini çağırmama önlemi alındı. Bu önlem ters tepki yarattı. Lol'un kendini iyice kaptırdığını düşünenleri, bu arada Tatiana Karl'ı çok şaşırttı.

Böylelikle Lol evlenmiş oldu. Bunu istemeksizin, tam ona uyacak biçimde, bir seçişin yabanıllığından geçmeden, T. Beach'den gidenin yerinin bir tek varlıkça doldurulmasının bazılarının gözünde oluşturacağı ağır suçu örtbas etmek gerekmeden ve en önemlisi, giden adamca bırakılmışlığını ele vermeden.

***

Lol doğduğu yeri, S. Tahla'yı on yıl için terketti. U. Bridge'de yaşadı.

Evliliğini izleyen yıllarda üç çocuğu oldu.

On yıl boyunca, çevresinde, Jean Bedford'a sadık kaldığına inanıldı. Bu sözcüğün onun için herhangi bir anlamı olup olmadığı kuşkusuz hiç bilinmedi. Aralarında ne Lol'un geçmişi, ne de T. Beach'deki ünlü gece hiç konu edilmedi.

İyileşmesinden sonra bile, evlenmeden önce tanıdığı insanlara neler olduğu onu hiç meraklandırmadı. Annesinin ölümüne -evlendikten sonra onu olabildiğince az görmek istemişti- bir tek gözyaşı dökmedi. Ama Lol'un bu aldırmazlığı çevresinde hiç sözkonusu edilmedi. Onca acı çektikten sonra böyle olduğu söyleniyordu. Eskiden ne kadar sevecendi, -bunu hurdalaşan geçmişinden sözederken söyledikleri diğer şeyler gibi söylüyorlardı- Michael Richardson'la başından geçenlerden sonra doğallıkla acımasızlaşmış, hattâ biraz zalimleşmişti. Özellikle annesi ölünce onun için mazeretler bulundu.

Yaşamının gelecekteki gidişine gönlü kanmış, değişmeyi istemez görünüyordu. Kocasının yanında rahat, hattâ mutlu olduğu söyleniyordu. Kimi zaman ona iş gezilerinde eşlik ediyordu. Konserlerine katılıyor, müzikle uğraşması için onu yüreklendiriyordu. Yapmaktan hoşlandığı her şeyde yüreklendiriyordu onu, kendisini fabrikasının gencecik işçi kızlarıyla aldatmasında bile.

Jean Bedford karısını sevdiğini söylüyordu. Olduğu gibi, evlenmeden önce ve sonra hep olduğu gibi. Ondan hep hoşlandığını söylüyordu. Onu değiştirdiğine değil, iyi seçtiğine inandığını. Bu kadını, Lola Valerie'yi seviyordu; bu yanıbaşındaki hiç yakınmasız uykucuyu, bu ayakta uyuya-

nı, dinginlik, karısının dinginliği diye adlandırdığı sarışınlığının, uyanmanın asla değiştirmediği bu ipeksi gövdenin, bu durağan ve suskun gücün unutulması ile yeniden yakalanması arasında adamı götürüp getiren bu sürekli silinmeyi.

Lol'un U. Bridge'deki evinde kesin bir düzen hakimdi. Bu düzen neredeyse Lol'un tam istediği gibiydi. Hemen hemen, zaman ve mekân içinde. Saatlere saygı gösteriliyordu. Bütün şeylerin yerli yerinde durmasına da. Daha fazla yaklaşılamazdı, hepsi Lol'un çevresinde eksiksiz bir uyum içindeydiler.

Bazen, özellikle Lol'un yokluğunda, bu değişmez düzen Jean Bedford'u çarpıyor olmalıydı. Bir de bu beğeni, soğuk, ısmarlama. Odaların düzenlenmesi mağaza vitrinlerindekilerin tıpatıp aynısıydı; Lol'un uğraştığı bahçe de U. Bridge'deki diğer bahçelerin. Lol öykünüyordu, ama kime? Diğerlerine, diğer herkese, olabildiğince çok sayıda başka kişiye. Öğleden sonra, onun yokluğunda ev, anlamdan yoksun mutlak bir tutkunun kendi kendine söylenip durduğu o boş sahneye dönüşmüyor muydu? Ve Jean Bedford'un bundan zaman zaman ürkmesi kaçınılmaz değil miydi? Kışın buzların kırılmasına kulak kabartacağı yerin burası olması gerektiği? Kimbilir? Bir gün bunu duyup duymayacağını kimbilir?

Fakat Jean Bedford'un tasasını dağıtmak kolaydır ve karısı orada iken -ki çoğu kez öyleydi-, krallığının ortasında öylece durduğu zaman, korku, saldırganlığını yitiriyor, onu kendi kendine sorular sormaya daha az kışkırtıyor olmalıydı. Lol düzenini neredeyse doğallaştırmıştı, bu düzen ona yakışıyordu.

Evliliğin on yılı geçti.

Bir gün Jean Bedford'a, aralarında S. Tahla'nın da bulunduğu, daha iyi koşulları olan birkaç kentten birini seçme fırsatı tanındı. Evlendikten sonra Lol'un annesinin isteği üzerine terkettiği S. Tahla'yı hep biraz özlemişti.

Michael Richardson'un kesin ayrılışının üzerinden de aynı on yıllık süre geçmişti. Ve Lol bundan hiç sözetmediği gibi, yaşı ilerledikçe, gitgide daha neşeli oluyordu. Jean Bedford kendisine sunulan bu imkânları kullanmakta biraz duraksadıysa da Lol onun kararsızlığını kolayca alt etti. Yalnızca anne-babasının o zamana dek kirada olan evlerine yeniden yerleşmenin onu mutlu edeceğini söyledi.

Jean Bedford ona bu iyiliği yaptı.

Lol V. Stein, S. Tahla'da doğduğu evi tıpkı U. Bridge'dekinin kesin düzeni ile yerleştirdi. Oraya da aynı donuk düzeni sokmayı, aynı zaman ritmini oturtmayı başardı. Eşyalar değiştirilmemişti. Başıboş bıraktığı bahçeyle çok uğraştı, bir öncekiyle de çok uğraşmıştı, ama bu kez yolların biçiminde bir hata yaptı. Çardağın etrafında yelpaze biçiminde düzgün yayılmış geçitler istiyordu. Hiçbir yerde birbirine kavuşmayan geçitler kullanışlı değildi. Bu dalgınlık, Jean Bedford'u eğlendirdi. Gezintiye mantıklı biçimde izin veren, birincileri kesen başka anayollar yapıldı.

S. Tahla'da kocasının durumu iyice düzelince Lol bir dadı tuttu ve çocuklarının bakımı üzerinden alınmış oldu.

Boş zamanı oldu, bir sürü, birdenbire ve çocukluğunun kenti ve çevresinde gezinme alışkanlığını edindi. Önceleri arasıra çıktı, alışveriş yapmak için. Sonra gerekçesiz, düzenli biçimde, her gün çıkar oldu.

Kısa zamanda bu gezintiler vazgeçilemez hale geldi. O ana dek onda olan her şey gibi: zaman titizliği, düzen, uyku.

***

Lol V. Stein'in öyküsü için bende eksik olan halkaları bulmak gerektiğinde toprağı düzlemek, derinleştirmek, Lol'un ölü oyunu oynadığı mezarları açmak, bana dağlar yaratmak, engeller, kazalar uydurmaktan daha doğru görünüyor. Ve bu kadını tanıdıkça inanıyorum ki, yaşamındaki şeylerin kıtlığına böyle çare bulmamı tercih ederdi. Zaten ben de bunu temelsiz olmayan ve kanımca şimdiden doğrulanmaya başlamış varsayımlara dayanarak yapıyorum hep.

Böylece Lol bunu izleyen zamanlardan hiç kimseye sözetmediyse de, dadı biraz anımsıyor: bazı günler sokağın sessizliğini, sevgililerin geçişini, Lol'un her şeyden elini eteğini çekişini, -Bedford'larda çalışmaya başlayalı çok olmamıştı ve onun böyle davrandığını daha önce hiç görmemişti. Ve kendim de bir şeyler anımsadığımı sandığım için, devam ediyorum:

Evin yerleştirilmesi tamamlandığı sıralarda yalnızca ikinci kattaki bir yatak odasının döşenmesi kalmıştı - kapalı bir günün öğleden sonrası bir kadın Lol'un evinin önünden geçmiş ve Lol onu farketmişti. Bu kadın yalnız değildi. Birlikte olduğu adam başını çevirip yeni boyanmış eve ve bahçıvanların çalıştığı küçük bahçeye bakmıştı. Lol çiftin sokakta belirdiğini görür görmez bir çitin arkasına saklanmıştı, onlar da onu görmemişlerdi. Kadın da bakmıştı ama adamdan daha az ısrarlı biçimde, önceden tanıyan biri gibi. Sokağın sessizliğine karşın, kadının ağzından tek tek çıkan şu ikisi dışında Lol'un duyamadığı birkaç sözcük söylemişlerdi birbirlerine:

– Ölmüştür belki.

Bahçeyi geçer geçmez durmuşlardı. Adam kadını kollarına almış ve onu gizlice, çok sert öpmüştü. Bir arabanın gü-

rültüsü ile kadını bırakmıştı. Ayrılmışlardı. Adam gerisingeri dönmüş ve daha sık adımlarla, bakmadan, evin önünden bir daha geçmişti.

Lol, bahçesinde, kadını tanıdığından emin olamıyordu. Yüzünün çevresinde birtakım benzerlikler dolanıyor. Bu yürüyüşün, bu bakışın çevresinde de. Ama ayrılırkenki o suçlu, o müthiş, Lol'u şaşırtan öpüş de bir şeyler ansıtmıyor mu?

Daha önce görüp görmediğini bulmaya çalışmıyor. Bekliyor.

Sokaklarda dolaşmayı keşfetmesi -o ki hiçbir şeyi keşfetmez görünür- bundan kısa zaman sonra oluyor.

Bu gezintiler ile çiftin geçişi arasındaki ilişki Lol'un kadında sezinlediği benzerlikten çok, kadının sakınımsızca sarfettiği ve Lol'un büyük olasılıkla duyduğu o sözcüklerdedir sanıyorum.

Lol kımıldadı, uykusunun arasında döndü. Lol sokaklara çıktı, rastgele yürümeyi öğrendi.

Bir kez evinden çıkıp sokağa vardı mı, yürümeye koyuldu mu, gezinti onu olduğu gibi kendine bağlıyordu, düşteki devinimsizlikten de çok, olmaktan ya da yapmaktan kurtarıyordu onu. Gezintileri boyunca Lol V. Stein'ı sokaklar götürüyordu, biliyorum.

Beni hiç şaşırtmadığı, hiç dönmeden önündeki yola dümdüz kapılıp yürüdüğü birçok kez, onu izledim.

Önemsiz, belki de hiç dile getiremeyeceği bir rastlantı dönüşlerini belirliyordu: bir sokak aralığı, bir başka sokağın eğrisi, bir giyim mağazası, bir caddenin düz çizgi hüznü, aşk, park köşelerinde, çardak altlarında sarmaş dolaş çiftler. O zaman kutsal bir suskunlukla geçiyordu. Kimi zaman geldiğini farketmemiş olan sevgililer, şaşırarak yerlerinden sıçrıyorlardı. Özür diliyor olmalıydı ama öyle alçak sesle ki, kimse duymazdı herhalde özürlerini.

S. Tahla'nın merkezi geniştir, moderndir, birbirine dik sokakları vardır. Mahalleler kısmı bu merkezin batısında, geniş, bir sürü beklenmedik dolambaçlı, çıkmaz sokakla doludur. Bu semtten sonra bir orman ve tarlalar, yollar vardır. Lol S. Tahla'nın bu yönünde ormanlardan uzağa hiç gitmedi. Öbür yönde her tarafa gitti, evi orada, dıştaki büyük iş merkeziyle kuşatılmış.

S. Tahla Lol'un gezintilerini dikkat çekmeden yapabildiğinden emin olabilmesi için yeterince büyük, yeterince kalabalık bir şehir. Yeğlediği bir semt olmadığı sürece, her yere gidiyordu, aynı yerden bir daha geçtiği pek az oluyordu.

Zaten Lol'un ne giysilerinde ne de tavırlarında dikkati çekecek, göze batacak bir şey vardı. Bunu yapabilecek tek şey kişiliğinin kendisiydi, Lola Stein, S. Tahla'da doğup büyümüş, T. Beach gazinosunda terkedilmiş genç kız. Ama aralarından bu genç kızı, Michael Richardson'un korkunç ahlâksızlığının kurbanını tanıyanlar oluyorsa, ona anımsatma kötülüğünü, kabalığını gösteren var mıydı?

– Belki yanılıyorum ama siz Lola Stein değil misiniz? diye soran?

Tam tersine.

Bedford'ların S. Tahla'ya döndükleri söylentisi yayılmış ve aralarında genç kadını geçerken gözüyle gören olmuşsa da yanına giden hiç olmamıştı. Kuşkusuz, geri dönmekle büyük bir adım attığı ve rahat bırakılmayı hak ettiği düşünülüyordu.

O hiç kimseye yanaşmadığı ve unutma isteğini böyle açığa vurur göründüğü için, insanların ona eski bir acıyı, geçmiş yaşamındaki bir güçlüğü anımsatmak gibi rahatsız bir duruma düşmemek için onu tanımaktan kaçındıkları Lol'un aklına gelmiyordu sanırım.

Hayır, Lol S. Tahla'da kendini tanıtmama hakkına sahip çıkmış, bunu her gün kendini sınadığı ve her gün yüzünün

akıyla çıktığı bir deneme saymış olmalı. Gezintilerden sonra her seferinde kendine olan güvenini biraz daha sağlamlaştırıyor olmalıydı: Eğer bunu istiyor ise, onu çok az görüyorlardı, azıcık. Kendisini belirsiz, sonsuz farklı biçimde adlandırılabilecek ve görünebilirliği kendisine bağlı bir kişiliğe bürünmüş sanıyor.

Çiftin kesin olarak yerleşmesi, oturmuşluğu, güzel evleri, geçim kolaylığı, çocuklar, Lol'un yürüyüşünün dingin düzeni, gri mantosunun sertliği, günün zevklerine uygun soluk renkli elbiseleri, acılı bir nöbetten, bir daha girmemek üzere çıktığını kanıtlamıyor muydu? Bilmiyorum. Ama olan şu: şehirde kimse ona bu memnun mesut göçebelik haftaları boyunca yanaşmadı, hiç kimse.

Ya o, S. Tahla'da kimseyi tanıdı mı? O bulanık gün evinin önünden geçen, anca tanır gibi olduğu o kadından başka? Sanmıyorum.

Onu izlerken -karşısında gizlice dikilip- kimi yüzlere gülümsediğini, en azından öyle sanılabileceğini gördüm. Ama Lol'un tutsak gülümsemesi, gülümsemesinin değişmez yeterliliği, kendi kendine gülümsemekten öte bir şey olmadığının belirtisiydi. Kendi kendine ve ötekine aldırmaz gibiydi. Biraz rahatsız, ama S. Tahla'dakilerden kendini ayıran geniş ırmağın bu tarafında, onların bulunmadığı tarafta olmaktan eğlenir bir hali vardı.

Böylece Lol V. Stein kendini yeniden S. Tahla'da, doğduğu şehirde, kendi gözünde hiçbir şeyi, bu bilginin işareti olacak hiçbir şeyi kullanmadan ezbere bildiği bu şehirde buldu. S. Tahla'yı tanıyordu, onu hep ve eskiden tanımış olmaktan, bir önceki gün tanımış olmaktan, S. Tahla'ya dayanan hiçbir kanıt olmaksızın, hep aynı çarpışmadaki kurşun gibi, her seferinde tek başına, önce daha az, sonra farklı biçimde tanımaya başlıyordu, günden güne, adım adım S. Tahla'yı bilmezliğine doğru dönerek.

Geçen acısını, o sözde acıyı yaşadığı sanılan dünyanın bu yeri maddeselliği içinde, belleğinden gitgide siliniyor. Niçin başka yerler değil de buralar? Bulunduğu nokta hangisi olursa olsun, Lol orada sanki ilk kez var gibi. Anının değişmez uzaklığı onu ilgilendirmiyor artık: o, orada. Varlığı şehri arınmış, tanınmaz kılıyor. S. Tahla unutulmuşluğunun görkemli sarayında yürümeye başlıyor.

Evine döndüğünde -Jean Bedford buna Tatiana Karl'ın yanında da tanık oldu-, kurduğu düzendeki yerini aldığında, neşeleniyordu, henüz uyanmış gibi az yorgun, çocuklarına daha rahat katlanır oluyordu, onların iradeleri karşısında daha fazla kendini siliyordu, hizmetçilere karşı çıkıp, kendisinden bağımsızlıklarını sağlamayı bile üzerine alıyor, aptallıklarına, saygısızlıklarına arka çıkıyor; onları her zamanki gibi bağışlıyordu; sabah olsa katlanamayacağı küçük gecikmelerin, saatlerdeki karışıklığın, düzenin zincirindeki küçük yanlışların ayrımına, gezintilerinden döndüğünde zor varırdı. Nitekim, kocasına bu düzenden sözetmeye başladı.

Bir gün ona belki haklı olduğunu, belki gereken düzenin bu olmadığını -nedenini söylemiyor- bir süre sonra değişiklikler yapabileceğini söyledi. Ne zaman? Sonra. Lol kesin bir zaman belirlemedi.

Her gün, ilk sefermiş gibi, şurada ya da burada, hangi semtte dolaştığını söylüyor, ama o arada başına gelmiş olabilecek hiçbir olaya değinmiyordu. Jean Bedford karısının gezintilerini sakınmasını doğal karşılıyordu. Bu sakınma nasıl olsa Lol'un bütün davranışlarını, bütün etkinliklerini örtüyordu. Fikrini söylediği az olur, bir şeyler anlattığı hiç olmazdı. Lol'un günden güne büyüyen hoşnutluğu gençliğinin şehrinde hüzünlü ya da acı hiçbir şey bulmadığını göstermiyor muydu? Aslolan buydu, Jean Bedford böyle düşünmüş olmalı.

Lol ne yapmış olabileceği alışverişlerden -S. Tahla gezintileri boyunca hiç alışveriş yapmazdı- ne de havadan sözediyordu.

Yağmur yağdığında bilinirdi ki Lol, odasının pencerelerinden gökyüzündeki ara ara aydınlanmaların yolunu gözler. Sanırım, orada, yağmurun tekdüzeliği içinde bu tekbiçimli, yavan ve yüce başkalığı, ona şimdiki yaşamındaki bütün anlardan daha tapılası gelen, S. Tahla'ya döndüğünden beri arayıp durduğu bu başkalığı buluyor olmalıydı.

Tüm sabahlarını evine, çocuklarına, sürmesini sağlamaya yalnızca kendisinin yetkili ve yetenekli olduğu bu sıkıdüzen ayinine adıyordu, ama dışarıya çıkmasını engelleyecek kadar çok yağmur yağıyorsa, hiçbir şeyle uğraşmıyordu. Evişlerine olan bu aşırı düşkünlüğünü pek belli etmemeye çalışıyor, çıkacağı ya da çıkması gereken saatte, sabah ne kadar zorlu geçmiş olursa olsun, yerinde duramaz oluyordu.

Bundan önceki on yıl boyunca bu saatleri ne yaparak geçirmişti? Ona sordum. Söyleyecek bir şey bulamadı. Bu aynı saatlerde U. Bridge'de hiçbir şeyle uğraşmıyor muydu? Hiçbir şeyle. Nasıl yani? Nasılını bilmiyordu, hiçbir şey işte. Pencerelerin ardında mı? Belki aynı zamanda öyle de. Ama aynı zamanda.

Benim inandığım:

Yürüdüğü sırada karmakarışık düşünceler doluşuyordu Lol V. Stein'ın kafasına, gezintisi bittiği anda hepsi birden kuruyup gidiyordu -bir teki bile evinin kapısından içeri girmemişti-. Onları hep birlikte, düzensiz, bulanık, yürekli bir hareketle ayağa kaldıran, gövdesinin kurulmuş bir makina gibi yer değiştirmesiydi sanki. Lol onları sevinçle ve hepsini eşit bir şaşkınlıkla karşılıyor. Eve hava doluyor, onu tedirgin ediyor, işte yakalandı. Düşünceler geliyorlar.

Doğan ve yeniden doğan, gündelik, her altüst oluşta ay-

nı, uçsuz bucaksız bir evrende yaşam bulup soluklanan ve zamanla biri, ancak biri diğerlerinden biraz daha fazla kendini göstermeyi ve Lol'de sonunda yer etmeyi becerebilen düşünceler.

Balo uzaklarda dalgalanıyordu, eski, S. Tahla'da, yağmurda, şimdi dinmiş bir okyanusun karaya fırlattığı tek şey. Daha sonra kendisine söylediğimde Tatiana da düşüncemi paylaştı.

– Aslında bunun için geziniyordu, baloyu daha çok düşünmek için.

Balo biraz daha dirim kazanıyor, kıpırdanıyor, Lol'e takılıp kalıyor. Lol onu ısıtıyor, koruyor, besliyor. Balo büyüyor, kabuğundan çıkıp geriniyor, bir gün hazır oluyor.

Lol ona giriyor.

Ona her gün giriyor.

O yazın öğleden sonra güneşini Lol görmüyor. O, T. Beach balosunun yapay, büyüleyici ışığına sokuluyor. Ve yalnız onun bakışı için kocaman açılmış bu surların içinde geçmişe yeniden başlıyor, onu toparlıyor, bu gerçek konutuna düzen veriyor.

Huysuz, diyor Tatiana, hep de böyle düşünmüş olmalı. Ben de Tatiana gibi düşünüyorum.

Lol V. Stein'ı, becerebildiğim tek yolla, sevgi ile tanıyorum. Bu tanıma sayesinde şuna inandım: T. Beach balosunun binbir görünüşü arasında Lol'u alıkoyan, sonu. Bu Lol'un sonunun kesin anı, gün duyulmaz bir gürültüyle ağarıp Michael Richardson ile Anne-Maria Stretter'ın oluşturdukları çiftten onu sonsuza dek ayırdığı zaman. Lol bu anın yeniden kurulma işinde her gün biraz daha ilerliyor. Şaşırtıcı hızını biraz tutmayı, anı uzatmayı, saniyelerini, ölçüsüz kırılganlıktaki ama kendisi için sonsuz çekici bir devinimsizliğe hapsetmeyi bile başarıyor.

Yine dolaşıyor. Görmek istediğini gitgide daha açık ve

belirgin biçimde görüyor. Yeniden kurduğu, dünyanın sonu.

Kendini görüyor ve asıl düşüncesi de burada, aynı yerde, bu sonda, hep, bitimsiz sınırlarını tan ve o ikisinin oluşturduğu nirenginin orta yerinde: o tanı az önce gördü ama onlar henüz farkına varmış değiller. O biliyor, onlar henüz değil. Onları bilmekten alıkoymaya gücü yok. Ve yine başlıyor:

Tam bu anda bir şey, ama ne? Denenmeliydi ama denenmedi. Tam bu anda Lol, paramparça, yardım istemeye sesi yok, bu gecenin yanında günün önemsizliğini kanıtlayacak delilsiz, an be an ve boş yere çileden çıkan bütün varlığıyla tandan o iki kişiye koparılıp götürülmüş, duruyor. O Tanrı değil, hiç kimse değil o.

Yaşamının bu düşünülmüş dakikasında gülümsüyor, bu kesin. Muhtemel bir acının, hattâ rastgele bir hüznün bile açıkyürekliliğinden uzak bu dakika. Bu dakikadan kalan, yalnızca katıksız zamanı, bir kemik beyazlığında.

Ve yeniden başlıyor: pencereler kapalı, mühürlü, gece ışığıyla çevrelenmiş balo, üçünü ve yalnızca o üçünü içine alabilirdi. Lol bundan emin: üçü birlikte yeni bir günün gelişinden kaçabilirlerdi, hiç değilse bir yenisinden.

Neler olurdu? Lol bu anın üzerine açıldığı bilinmezlikte daha uzağa gitmiyordu. Düşsel bile olsa, bir tek anıdan bile yararlanmıyor, bu bilinmezlik üzerine bir tek fikri yok. Ama inanıyor ki oraya gitmek zorundaydı, yapması gereken buydu, bu, her zaman için kafasının ve bedeninin, tanımlarına -ki bu tanım, tek, ama bir sözcüğün adlandırılamaz yokluğu idi- dek ayırdedilemez olmuş en büyük acısı ve en büyük sevinci olurdu. Onu sevdiğim için, şuna inanmayı da seviyorum: Lol yaşamında suskun ise, bu sözcüğün varolabileceğine bir aydınlanma süresince inandığındandır. Varolmadığı için, susuyor. Bu bir yokluk-sözcüğü,

ortasında kazılmış boşlukta bütün diğer sözcüklerin gömülü olduğu bir boşluk-sözcüğü olurdu. Bu sözcük söylenemezdi, ancak yankılandırılabilirdi. Kocaman, sonsuz olurdu. Boş bir gong gibi, gitmek isteyenleri alıkoyar, onları imkânsızca inandırırdı, onları kendinden başka her sözcüğe sağır ederdi, o sözcükleri bir kerede, gelecek ve şu an diye adlandırırdı. Yokluğuyla, bu sözcük, bütün diğerlerini harcıyor, kirletiyor. Bu sözcük öğle vakti kumsaldaki cansız köpek. Diğer sözcükler nasıl bulundular? Lol V. Stein'ınkine benzer hangi serüvenlerin hurdalığında? -Kabuklarının içinde boğulan, ayaklar altında ezilen serüvenler.- Ve kıyımlar, ah!, ufuk çizgisi boyunca yığılmış ne çok kanlı yarıda bırakılmışlık ve bu sözcük, varolmayan ama işte aralarında: sizi anlatımın dönemecinde bekler, meydan okur size. Anlatımı ayağa kaldırmaya; yarıklarından deniz, kum, Lol V. Stein'ın sinemasındaki balonun sonsuzluğu sızan delik deşik krallığından onu tutup çıkarmaya kalkmamıştır hiç.

Şaşkın, kemanların geçişine bakakalmışlardı.

Baloyu duvarlarla çevirmeli, onu, Lol'un her akşamüstü bindiği ama burada, bu imkânsız limanda sonsuza dek palamarlanıp kalmış ve her an demir almaya hazır bu ışık gemisine döndürmeliydi; içinde Lol V. Stein'ın durduğu bu akıbete, üç yolculu bu gemiye. Kimi zaman, Lol'un gözlerinde ilk günkü canlılık, aynı o günkü masalsı güç olur.

Ama Lol hâlâ ne Tanrı, ne de kimse.

Adam onu yavaşça siyah elbisesinden soymuş ve bunu yaptığı süre içinde yolculuğun uzun bir evresi aşılmıştır.

Ben Lol'un soyunuşunu gördüm, hâlâ avunamaz, avutulamaz.

Bu hareketin gerçekleştiği yerde bulunmamak Lol için düşünülemez. Bu hareket onsuz gerçekleşemezdi: Lol onunla bir ten, bir biçim, gözleri ölüsüne mühürlü. O onu

görmek için doğmuş. Başkaları, ölmek için. Onu görecek Lol olmasa o hareket susuzluktan ölür, toz haline gelir, yere yığılır, Lol kül olmuştur.

Öbür kadının uzun ve zayıf bedeni yavaş yavaş belirirdi. Ve tümüyle koşut ve karşıt bir ilerleyiş içinde, T. Beach'li adamın yanıbaşında Lol'un yerini alırdı. Soluğu kadar yakın, Lol'un yerine konurdu. Lol bu soluğu tutuyor: kadının bedeni bu adamda belirdikçe onunki siliniyor, siliniyor, tatları, dünyanın.

– Sen. Yalnız sen.

Anne-Marie Stretter'in elbisesinin iyice ağırdan bu çekilip çıkarılışını, kendi varlığının bu kadifeden silinişini Lol bir türlü sonuna vardıramadı.

Balodan sonra, kendi yokluğunda ikisinin arasında olup bitenleri sanırım Lol hiç düşünmüyor. Dönmemek üzere gitmiş olduğunu düşünse, ayrılmalarından sonra, ona karşın, bu onun lehinde bir işaret olur, adamla ilgili, gerçek mutluluğu yalnızca dönüşsüz ve yürekli bir aşkta ve ancak orada yaşayabileceği kanısını doğrulardı. Michael Richardson, zamanında fazla büyük bir aşkla sevilmiş, hepsi bu.

Lol bu aşkı düşünmüyor artık. Asla. O aşk öldü, ölmüş aşk kokusuna varıncaya kadar.

T. Beach'li adamın Lol'un evreninde yerine getireceği yalnızca bir tek, hep aynı işlev var: Michael Richardson, her öğleden sonra Lol'den başka bir kadını soymaya başlıyor ve siyah kılıfın altında başka göğüsler, beyaz, belirince, orada kalıyor, hayran, bu çıplak koymadan bitkin bir Tanrı, tek işlevi bu ve Lol boşuna öbürünün bedeninden kendi hastalıklı bedenini çıkarıp almasını bekliyor, bağırıyor, boşuna bekliyor, boşuna bağırıyor.

Sonra bir gün bu hastalıklı beden Tanrı'nın karnında kımıldıyor.

Lol onu görür görmez tanıdı. Birkaç hafta önce evinin önünden geçen adamdı bu.

O gün yalnız başınaydı.

Meydandaki bir sinemadan çıkıyordu. Koridorda herkes acele ettiği halde o sallanıyordu. Kaldırıma çıkınca ışıktan gözleri kamaştı, çevresine bakarak oyalandı, Lol V. Stein'ı görmedi, tek eliyle omuzunda taşıdığı ceketini bir kol hareketiyle kendisine doğru çekti, hafifçe havaya attı ve yine acele etmeden, sırtına geçirdi.

Adam T. Beach'li nişanlısına mı benziyordu? Hayır, ona benzeyen hiçbir yanı yoktu. Tavırlarında bu kayıp sevgiliyi andıran bir şeyler mi vardı? Kuşkusuz, evet, kadınlara bakışında. Bu da öbürü gibi bütün kadınların ardından koşuyor, her bakışta yine isteyen bu gövdeye ancak onlarla katlanabiliyor olmalıydı. Evet, onda olan, Lol buna karar verdi, onda açığa çıkan, Lol'un balodan önce tanıdığı Michael Richardson'un o ilk bakışıydı.

Lol'e ilk seferinde göründüğü kadar genç değildi. Ama belki de yanılıyordu Lol. Adamın mutlaka sabırsız, belki de

kolayca zalimleşen biri olduğunu düşündü.

Adam caddeye, sinema dolaylarına inceden inceye göz gezdirdi. Lol onun çevresini dolanmıştı.

Arkasında, gri mantosunun içinde duran Lol, çekip gitmeye karar vermesini bekliyor.

Şunu görüyorum:

O güne dek dalgınca katlandığı bir yazın sıcaklığı patlayıp yayılıyor. Lol, altında kalıp boğuluyor. Her şey ondan, sokak, şehir, bu yabancı. Ne sıcak, nedir bu yorgunluk? İlk kez olmuyor bu. Birkaç haftadır, sağır ve yiyip bitirici bir toprağa düşüşünün hemen kıyısında, bu demir gibi ağır, kımıldatılması güç bedeni uzatmak için, bir yatak ister gibi, bir nankör ve tatlı ağırlığı istiyordu. Nedir birdenbire ah, bu yüklendiğini sezdiği beden? Nerede o zamana dek taşıdığı yorulmak bilmez serçe bedeni?

Adam kararını verdi: caddenin yukarısına doğru yöneldi. Duraksadı mı? Evet. Saatine baktı ve sonra bu yönde karar kıldı. Lol adamın görmeye gittiği şeyi şimdiden adlandırabiliyor muydu? Henüz tam olarak değil. S. Tahla'lı bu adamdan geçerek izlediğinin o kadın olduğunu henüz bilmiyor. Oysa bu kadın şimdiden, yalnızca bahçesinin önünde şöyle bir gördüğü biri değil, Lol için bundan daha fazla bir şey.

Belli bir saatte bulunacağı belirli bir yer varsa, o saat ile tam şu an arasındaki zamanı geçiriyordu adam. Böyle kullanıyordu onu, öbür tarafa değil de şuraya giderek, onu hiç terketmeyen -Lol öyle sanıyordu- belli belirsiz bir umut, bir başka kadına rastlayıp onun ardından gitme, az sonra buluşacak olduğu kadını unutma umudu içinde. Bu zamanı, Lol'e göre, tanrısal biçimde sarfediyordu.

Düzenli adımlarla, vitrinlere yakın yürüyordu. Birkaç haftadır yürüyordu böyle, ilk değildi. Yalnız ve güzel kadınlara dönüp bakıyor, bazen de kaba, duruyordu. Lol her

seferinde sanki kendisine yapmış gibi yerinden sıçrıyordu.

İlk gençliğinde, bir kumsalda S. Tahla'lı adamların çoğunun aynı biçimde davrandıklarını görmüştü. Birden bundan acı duyduğunu mu anımsıyor? Buna gülüp geçiyor mu? Gençliğinin bu mırıltılarının bundan böyle Lol'un tatlı ve mutlu bir anısında yeralmaları mümkündür. Şimdi adamların kendisine gizlice, kesin bir eşdeğerlikle bakışlarını görüyor. Kendisini göremeyen onu, onlar böylece görüyorlar, başkalarının içinden. Onu yapan sebebin bütün gücü de burada, kendine sığınacak limanı yok.

Lol'e göre, bir kumsalda yürüyorlar. Bilmiyorlar. Kadın onu zorlanmadan izliyor. Adımları geniş, gövdesinin üst kısmını hemen hiç kıpırdatmadan, dik yürüyor adam. Adam bilmiyordu.

Hafta içi bir gündü. Az insan vardı. Tatilin kalabalık günleri yaklaşıyordu.

Şunu görüyorum:

Temkinli, hesaplı, onu oldukça uzaktan izliyor. Bir başka kadını gözleriyle izlediği zamanlar, Lol başını indiriyor ya da hafifçe dönüyor. Adamın belki görebileceği şeyler, bu gri manto, bu siyah bere, hepsi bu, tehlikeli değiller. Adam bir vitrinin ya da başka şeyin önünde durduğu zaman o da aynı anda durmuş olmamak için yavaşlıyor. S. Tahla'lı adamlar onu görseler, Lol kaçardı.

İzlemeyi istiyor. İzlemeyi, sonra da şaşırtmayı, şaşırtıp korkutmayı. Bu bir süredir böyle. Kendisi de şaşırtılmak isterse, bu kendisi karar vermeden olmasın istiyor.

Cadde, birlikte vardıkları bir meydana doğru hafifçe dikleşiyor. Buradan, banliyöye giden üç diğer cadde başlıyor. Orman bu tarafta. Çocukların bağırtısı.

Adam bu ormana en uzak düşen caddeyi seçiyor: trafiği diğerlerine göre daha yoğun, yeni kurulmuş, düz, şehirden en çabuk çıkılabilen cadde. Adımlarını hızlandırdı. Saat ge-

çiyordu. Randevusundan önce geçirdiği zaman parçası, yani Lol ile ikisinin birlikte geçirdikleri, sürekli küçülüyordu.

Bu zamanı Lol'ün gözünde kusursuz biçimde, arayarak değerlendiriyordu. Zamanı yitiriyordu, yürüyordu, yürüyordu. Adımlarının her biri Lol'e ekleniyor, vuruyor, hep aynı, tam aynı noktaya vuruyor, tenine mıhlanıyor. Birkaç gündür, birkaç haftadır S. Tahla'lı adamların adımları aynı öyle vuruyor.

Uyduruyorum, görüyorum:

Lol, yazın boğuculuğunu ancak adam fazladan bir hareket yapınca, elini saçına götürünce, bir sigara yakınca ve en çok da bir kadının geçişine bakınca duyuyor. O zaman Lol, artık izleyecek gücü kalmadığına inanıyor ama bir yandan da izlemeyi sürdürüyor, S. Tahla'dakiler arasında bu adamı. Lol, meydandaki birkaç villayı ve şehrin dışında kalan, çok tutulan, bir sinema ile birkaç barın oluşturduğu adacığı da geçince bu caddenin nereye çıktığını biliyordu.

Uyduruyorum:

Bu uzaklıktan adam onun kaldırımdaki ayak seslerini bile duyamaz.

Dolaşırken giydiği düz ve sessiz pabuçları var ayağında. Yine de fazladan bir önlem alıp beresini çıkarıyor.

Adam yolun vardığı meydanda durunca, gri mantosunu çıkarıyor. Şimdi lacivert giysili, onun hâlâ göremediği bir kadın.

Bir otobüs durağının yanında durdu. Burası çok kalabalıktı, şehirden çok daha kalabalık.

Lol şimdi meydanda bir tur atıp karşı taraftaki otobüs durağında dikilmiş duruyor.

Güneş çekilmişti bile, çatıların tepesini sıyırıp geçiyordu.

Adam bir sigara yaktı, levhanın bir bu yanında bir öbür yanında birkaç adım attı. Saatine baktı, tam vaktin gelme-

diğini gördü, bekledi. Adam her yanı gözleriyle tarıyor gibi geldi Lol'e.

Kadınlar oradaydı, yığınlarla, otobüs bekleyen, meydanı geçen, yürüyen. Hiçbiri gözünden kaçmıyor, diye uyduruyordu Lol, tesadüfen ona ya da neden olmasın, bir başkasına uygun düşebilecek bir tanesi bile. Zevk öncesini şimdiden elinin altında tuttuğu bu buluşmadan önce kalabalıkta soluk alıyor, elbiseleri gözleriyle altüst ediyor, kadınları alıp, birkaç saniye için sahip olduğunu düşleyip sonra da bir kenara atarak, hepsinin, her birinin, henüz varolmayan ama son dakikada elinden kaçırabileceği bir tanesinin, binlercesinin arasından Lol V. Stein'a doğru gelecek olan ve Lol'ün adamla birlikte beklediği o bir tekinin yasını tutarak.

Geldi gerçekten. Akşamla birlikte evlerine dönen insanlarla dolu bir otobüsten indi.

Kadın bu çok ağır, çok tatlı, ilerleyişiyle kendini her an gizli, sonsuz ve okşayan bir kendinden-kendine övmenin nesnesi yapan bu salınma içinde adama doğru yönelir yönelmez, ihanet eden bu bedenin taşıyıcısı olmanın anlatılamaz vicdan azabını yüklenmiş kocaman, pırıl pırıl gözlerle kaplı küçücük, beyaz yüzle, bu puslu ve kuru, kara saç kütlesini görür görmez, Lol, Tatiana Karl'ı tanıdığını kendine itiraf ediyor. Ancak o zaman, inanıyor ki, haftalardır orada burada, uzak sallanıp duran ad, şimdi burada: Tatiana Karl.

Gösterişsiz, siyah spor bir tayyör giymişti. Ama saçları çok özenliydi. Üzerlerine bir gri çiçek yerleştirmiş, altın taraklarla tutturmuş, yüzünün yakınından geçerken o aydınlık bakışını çevreleyen, onu daha geniş, daha derin yapan bir ince uzun siyah bant ile o nazık biçimi vermek için çok özenmişti. Bakışına bir tek bakış dokunabilmeliydi, zamanı geldiğinde o müthiş yapmalığını bozup yıkacak bir tek o olsun diye Tatiana onu karanlık bir peçeye hapsetmiş ol-

malıydı -Lol öyle tahmin ediyor.- Tek bir hareketle onu, saçlarının -Lol'ün birden ansıyıp hemen yanıbaşında, ışıklar içinde gördüğü- dökülüşünde sırılsıklam ederdi. Onları bir gün kesmek zorunda kalacağı, o saçların onu yorduğu, ağırlığıyla omuzlarını eğebileceği, öyle büyük gözleri ve öyle küçük, bir deri-bir kemik yüzü için fazla güçlü olan yığınıyla biçimini bozabileceği söylenirdi. Tatiana Karl saçlarını kesmedi, çok fazla oldukları iddiasına katıldı.

Tatiana o gün de öyle miydi? Ya da biraz veya tümüyle farklı? Kimi zaman saçlarını sırtına döküp bıraktığı, açık renk elbise giydiği de olurdu. Bilmiyorum artık.

Biraz konuştular ve aynı caddeye, varoşun dışına doğru gittiler. Birbirlerine bir adım uzaklıkta yürüyorlardı. Çok az konuşuyorlardı. Lol V. Stein'ın görmüş olacaklarını gördüğümü sanıyorum:

Aralarında, karşılıklı tanışıklıktan değil de tam tersine, bunun aşağılanmasından doğan şaşırtıcı bir uyum var. İkisi de aynı suskun acı, korku, derin aldırmazlık ifadesine sahipler. Yaklaştıkça hızlanıyorlar. Lol V. Stein kolluyor, hazırlıyor, uyduruyor bu iki sevgiliyi. Görünüşleri onu aldatmıyor. Sevmiyorlar birbirlerini. Bu onun için ne demek? Başkaları ne derdi en azından. O, farklı bir şeyler, ama konuşmuyor. Onları etkisine alan başka bağlar var ama bu etki ne duygusallığınki ne de mutluluğunki, sözkonusu olan, ne üzüntü ne de neşe veren, bambaşka bir şey. Onlar ne mutlular ne de mutsuz. Birliktelikleri duyarsızlıktan yapılma, genel ve bir süre için yakaladıkları bir tarzda, her tür yeğleme safdışı bırakılmış. Birlikteler, karşılaşan trenler gibi, çevrelerinde tensel ve bitkisel görünüm aynı, bunu görüyorlar, yalnız değiller. Onlarla anlaşmaya varılabilir. Tersi yollardan Lol V. Stein ile aynı sonuca vardılar, onlar, yapmak, söylemek, denemek, yanılmak, çekip gitmek ve geri dönmek, yalan söylemek, yitirmek, kazanmak, ilerlemek,

bir daha dönmek pahasına ve o, Lol, hiçbir şey pahasına.

On yıl önce T. Beach'de almayı beceremediği bir yer alınmaya hazır şimdi. Neresi? T. Beach'deki opera meydanı değerinde değil. Hangisi? Onların, diğerlerinin oturdukları o kıyıya doğru biraz daha ilerlemek, bir geçit açmak için bu yerle yetinmek gerekecek. Nereye doğru? Bu kıyı hangisi?

Uzun, dar yapı bir zamanlar bir kışla ya da hükümetle ilgili herhangi bir bina olmalı. Bir bölümü otobüs garajı olarak kullanılıyor. Diğer bölümü, adı kötüye çıkmış, ama şehirdeki çiftlerin tam bir güven içinde gidebildikleri tek otel olan Korular Oteli. Son numarası bu otele ait olan caddenin adı Korular Caddesi. Yapının yüzünde, birkaçı dökülmüş bir sıra kabartma var. Arkada ağaçsız, dümdüz bir çavdar tarlası uzanıyor.

Bu dümdüz kırda, bu tarlalarda hâlâ güneş var.

Lol bu oteli, gençliğinde Michael Richardson'la gittiğinden biliyor.

Gezintileri boyunca kuşkusuz ara sıra buraya dek varmıştır. Michael Richardson ona aşk yeminini burada vermişti. O kış öğleden sonrasının anısı da onun adımları altında S. Tahla'nın ağır, gündelik buzlaşması içinde, bilmezlik içinde boğuldu gitti.

Bu yerde, T. Beach'deki balo için süslenmeye başlayan - bu süslenme aylarca sürmüş olmalı- S. Tahla'lı bir genç kız. O baloya gitmek için ayrıldığı yer burası.

Bu Korular Caddesi'nde Lol biraz vakit öldürüyor. Nereye gideceklerini bildikten sonra onları yakından izlemeye gerek yok. Korkulacak şeylerin en kötüsü, Tatiana Karl'ca tanınma tehlikesi.

Lol otele vardığında onlar yukarıya çıkmışlar bile.

Lol yolda, bekliyor. Güneş batıyor. Alacakaranlık bastırıyor, kıpkırmızı, kuşkusuz hüzünlü. Lol bekliyor.

Lol V. Stein Korular Oteli'nin arkasında, binanın köşesin-

de duruyor. Zaman geçiyor. Bir saatliğine tutulan odaların hâlâ çavdar tarlasına bakanlar olup olmadığını bilmiyor. Bu tarla, onun birkaç metre ötesinde, yeşil ve sütliman gölgeler içinde uzanıyor, uzandıkça uzanıyor.

Korular Oteli'nin ikinci katında bir pencere aydınlanıyor. Evet. Odalar onun zamanındakilerin aynısı.

Oraya nasıl vardığını görüyorum. Çabuk çabuk, çavdar tarlasına ulaşıyor, arasına giriveriyor, kendini yerde durur buluyor, uzanıyor. Önünde o aydınlanmış pencere var. Ama Lol ışığından uzakta.

Ne yaptığı aklından geçmiyor. Yine sanıyorum ki bu ilk sefer, orada bulunma fikri olmaksızın orada duruyor ve eğer ona soran olsaydı, orada dinlendiğini söylerdi. Oraya varmış olmanın yorgunluğuyla. Bunu izleyecek olan yorgunlukla. Buradan da gitmek zorunda olmanınkiyle. Yaşıyor, ölüyor, derin derin nefes alıyor, bu akşam hava çok güzel, öldürücü bir tatlılıkta. Kendisini bu tarlada yatıran olağanüstü zayıflığın ne olduğunu sormuyor kendine. Onun davranmasına, soluğunu kesinceye dek içine dolmasına, acımasızca, Lol V. Stein'ın uykusuna kadar onu sallamasına izin veriyor. Karnının altında çavdar gıcırdıyor. Yaz başının taze çavdarı. Gözleri ışıklı pencerede, bir kadın boşluğu duyuyor -beslendiğini, bu varolmayan, görünmez sahneyi parçalayıp yuttuğunu-, başkalarının olduğu bir odanın ışığını.

Uzaktan, bir peri kızı hüneriyle, bir belleğin anısı geçiyor. Tarlaya uzanmasından hemen sonra bellek Lol'ü sıyırıp geçiyor, ona akşamın bu geç saatinde, henüz hiçbir oyuncunun kendini göstermediği dar, bir taş gibi sınırlı bir sahneye, küçük dikdörtgen bir pencereye bakan kadını gösteriyor. Ve Lol, ötekilerle olandan daha da büyük bir ayrılık olasılığından belki korkuyor, ama çok az. Yine de biliyor ki bazıları karşı koyarlardı -daha dün kendisi- bir sağduyu artığı onlara bu tarlada kendilerini ansızın yakalatır

yakalatmaz koşarak evlerine dönerlerdi. Ama bu Lol'ün öğrenilen son korkusu, bu akşam başkalarının, onun yerinde olsalar duyacakları korku. Onlar, cesaretle yüreklerine hapsederlerdi korkuyu. Ama o, tam tersine, bu korkuya yürekten bağlanıyor, onu evcilleştiriyor, çavdarın üzerinde onu elleriyle okşuyor.

Otelin öbür yanında ufuk tüm rengini yitirdi. Gece geliyor.

Adamın gölgesi ışık dikdörtgeninin arasından geçiyor. Bir kez, sonra ikinci bir kez, ters yönde.

Işık değişiyor, daha güçleniyor. Artık geriden değil, pencerenin solundan, tavandan geliyor.

Tatiana Karl da siyah saçları altında çıplak, ağır ağır ışık sahnesini baştan başa geçiyor. Belki de Lol'ün görüş dörtgeninde, duruyor. Geriye herhalde adamın bulunduğu yöne dönüyor.

Pencere küçük; Lol sevgilileri ancak karınlarının hizasından kesik görebiliyor olmalı. Böylelikle Tatiana'nın saçlarının bitimini göremiyor.

Bu uzaklıktan, konuştuklarında duyamıyor. Yalnızca büyüsü bozulmuş yüzlerinin, gövdenin bir parçası gibi devinmelerini görebiliyor. Az konuşuyorlar. Bir de ancak pencerenin gerisinde, odanın dip tarafından geçtiklerinde görebiliyor onları. Lol, yüzlerinin dilsiz anlatımlarını yine birbirine benzetiyor.

Adam bir daha ışıktan geçiyor, bu kez giyinik. Ondan az sonra da Tatiana Karl, hâlâ çıplak: duruyor, başı hafifçe kalkık, dikleşiyor ve gövdesini şöyle bir çevirerek, kollar havada, eller tutmaya hazır, saçlarını önüne alıp buruyor ve geri kaldırıyor. Göğüsleri, inceliğine oranla ağır, Tatiana'nın bedeninde bir tek onlar, şimdiden epey yıpranmışlar. Lol, bir zamanlar aralarında nasıl tertemiz bir bağ olduğunu anımsıyor olmalı.

Tatiana Karl Lol V. Stein'la aynı yaşta.

Anımsıyorum: o saçlarıyla uğraşırken adam geliyor, eğiliyor, başını o esnek ve gür yığına sokuyor, öpüyor, kadın saçlarını toplamayı sürdürüyor, adama karşı koymuyor, devam ediyor ve bırakıyor.

Oldukça uzun bir zaman pencere çerçevesinde görünmüyorlar.

Tatiana yalnız başına dönüyor, saçları yine düşmüş. Ağzında bir sigara, pencereye doğru gelip yaslanıyor.

Lol'ü görüyorum: kımıldamıyor. Biliyor ki tarlada olduğundan haberleri olmazsa kimse onu bulamaz. Tatiana Karl çavdarın arasındaki koyu lekeyi görmüyor.

Tatiana Karl pencereden, yine siyah tayyörünü giyinip ortaya çıkmak için uzaklaşıyor. Adam da son bir kez geçiyor, omuzunda ceketi.

Az sonra odanın ışığı sönüyor.

Herhalde telefonla çağırılmış bir taksi otelin önünde duruyor.

Lol ayağa kalkıyor. Büsbütün kararmış hava. Uyuşmuş, ilk önce zor yürüyor ama çabuk, meydana varır varmaz bir taksi buluyor. Akşam yemeği saati gelmiş. Çok geçikti.

Kocası sokakta, kaygılı, onu bekliyor.

Yalan söyledi ve ona inandılar. Bir alışveriş için şehrin merkezinden uzaklaşmak zorunda kaldığını, sokakla bahçe arasına kurmayı planladığı bir çit için istediği bitkileri ancak dış mahallelerin fideliklerinde bulabildiğini anlattı.

Karanlık ve ıssız sokaklarda o kadar uzun zaman yürümek zorunda kalmış diye ona acıdılar.

Lol'un Michael Richardson'a duymuş olduğu aşk, kocası için, karısının sadakatinin en emin güvencesiydi. T. Beach'li adama denk birini ikinci bir kez bulamazdı, -ya da uydurması gerekirdi- oysa o hiçbir şey uydurmazdı, öyle sanıyordu Jean Bedford.

Onu izleyen günler boyunca Lol, Tatiana Karl'ın adresini aradı.

Gezintilerine ara vermedi.

Ama balonun ışığı bir anda kırıldı. Artık açık seçik göremiyor. Gri küfler sevgililerin yüzlerini, gövdelerini, ayrım gözetmeksizin kaplıyor.

Karl'lar S. Tahla'da hiç oturmamışlardı. Lol ile Tatiana okulda arkadaşlık kurmuşlardı, tatillerini T. Beach'de geçiriyorlardı. Anne-babaları tanışmıyorlardı yani. Lol Karl'ların adresini unutmuştu. Okula yazdı: baba emekliye ayrılınca Karl'lar taşınmışlardı. T. Beach yakınlarında, deniz kıyısında oturuyorlardı. Bu taşınmadan beri Tatiana'dan hiç haber alınmamıştı. Lol işe dört elle sarıldı, Madam Karl'a, Tatiana'yı, asla unutamadığı tek arkadaşını görmekten ne kadar sevinç duyacağını anlatan uzun ve kaygılı bir mektup yazdı. Madam Karl ona sevgi dolu bir yanıt göndererek on yıldır S. Tahla'da Doktor Beugner ile evli olan kızının adresini verdi.

Tatiana S. Tahla'nın güneyinde, ormana yakın bir büyük villada oturuyordu.

Lol, şehrin bütün villaları gibi daha önce gördüğü bu villanın yakınlarında, birçok kez dolaşmaya çıktı.

Villa hafif bir yükseltinin üzerinde kurulmuştu. Büyük ve ağaçlıklı bir bahçe, önden görülmesini epey engelliyordu, büyük bir geçitin kıvrımları arasından daha iyi seçiliyordu balkonlu katlar, yazın Tatiana'ın sık sık çıkıp oturduğu büyük bir teras. Giriş kapısının parmaklıkları teras tarafındaydı.

Lol kuşkusuz Tatiana'nın evine hemen gitmeyi değil, ama önce evinin çevresini dolanmayı, onu çevreleyen sokaklarda gezinmeyi tasarlıyordu. Kim bilirdi? Belki Tatiana dışarı çıkardı, öyle karşılaşırlardı, rastlantıymış gibi.

Böyle bir şey olmadı.

İlk sefer Lol Tatiana Karl'ı terasta bir şezlonga uzanmış, mayoyla, güneşin altında, gözleri kapalı görmüş olmalı. İkinci sefer de öyle. Bir sefer de Tatiana Karl orada bulunmamış olmalı. Şezlongu, alçak bir masa ve renkli dergiler oradaydı. O gün hava kapalı idi. Lol oyalandı. Tatiana ortaya çıkmadı.

O zaman Lol Tatiana'yı ziyaret etmeye karar verdi. Kocasına, bir yerleştirme sırasında rastlantıyla fotoğrafını bulduğu eski bir okul arkadaşını, Tatiana Karl'ı görmeyi tasarladığını söyledi. Ondan hiç sözetmiş miydi? Anımsamıyordu. Hayır, Jean Bedford bu adı duymamıştı bile.

Lol herhangi birini görme ya da bulma isteğini asla dile getirmediği için bu girişim Jean Bedford'u şaşırttı. Lol'u sorguladı. Lol ısrarla ona söylediği tek gerekçeyi tekrarladı: eski okul arkadaşlarından haber almak istiyordu, özellikle de bu en bağlı olduğu arkadaşından. S. Tahla'daki adresini nereden biliyordu? Meydandaki bir sinemadan çıktığını görmüştü. Okullarının öğrenci bürosuna mektup yazmıştı.

Jean Bedford karısını yıllardır hoşnut, daha fazla hiçbir şey istemez görmeye alışmıştı. Herhangi biriyle çene çalan Lol görüntüsü düşünülemezdi bile, hattâ onu tanıyan biri için itici bir görüntüydü belki. Oysa Jean Bedford Lol'un diğer kadınlar gibi davranmasını engellemek için hiçbir şey yapmış değildi sonuçta. Geçmiş yıllara göre ne kadar iyi olduğunu kanıtlayan bu vade ergeç gelecekti, bunu umuyuştu, öyle anımsıyor olmalı Jean Bedford. Yoksa on yıl boyunca U. Bridge'de olduğu gibi o mükemmel gizli gücünde kalmasını mı yeğlerdi? Jean Bedford'un bir an ürktüğünü hayal edebiliyorum: sakınılması gereken ta kendisiydi. Lol'ün girişiminden mutluymuş gibi görünmek zorunda kaldı. Lol'u günlük alışkanlıklarından çekip alan her şey, ona öyle diyordu, Jean Bedford'u mutlandırıyordu. Lol bilmiyor muydu bunu? Ya gezintileri? Tatiana Karl'la tanışabilir miydi? Lol ona bunu ilerki günler için söz verdi.

Lol kendine bir elbise aldı. Tatiana Karl'ı ziyaretini iki gün geciktirdi, bu zor alışverişi yapma zamanı. Tam yazlık, beyaz bir elbisede karar kıldı. Bu elbise evdeki herkesin fikrine göre, ona çok yakışmıştı.

Kocasından, çocuklarından, hizmetçilerinden gizli, o gün için saatler boyunca hazırlandı. Yalnızca kocası değil hepsi, çok yakın olduğu bir okul arkadaşını ziyarete gideceğini biliyorlardı. Şaşırdılar, ama sessizce. Gitme vakti gelince hepsi ona hayran kaldılar, o ise kendini açıklama yapmak zorunda hissetti: bu elbiseyi, Tatiana Karl onu daha iyi, daha kolayca tanısın diye seçmişti, deniz kıyısındaydı, anımsıyordu, T. Beach'de görmüştü en son Tatiana Karl'ı, on yıl önceydi ve o tatil boyunca, bir erkek arkadaşının isteği üzerine, hep beyazlar giyinmişti Lol.

Şezlong yerli yerindeydi, masa da dergiler de. Tatiana Karl evdeydi belki. Bir cumartesiydi, saat dörde geliyordu. Hava güzeldi.

Şöyle sanıyorum:

Lol bir kez daha villanın çevresini dolandı, artık Tatiana'yla yolda karşılaşma umuduyla değil, bu yüreğini ayaklandıran, koşturan, sabırsızlığı yatıştırmak için: dinginliklerinin sonsuza dek bulanacağını henüz bilmeyen o insanlara hiçbir şey belli etmemeliydi. Tatiana Karl birkaç gün içinde Lol için o kadar sevgili olmuştu ki, girişimi başarısız olsa, onu bir daha göremese, şehir solunamaz, öldürücü hale gelirdi. Başarmak gerekiyordu. Bu günler o insanlar için, daha uzaktaki bir gelecekten çok, onun, Lol V. Stein'ın onlardan yaptığı şey olacak. O, gereken koşulları sağlayacak, sonra açılacak kapıları açacak: geçecekler.

Lol evin çevresinde dolanıyor, sevinç içinde, ziyaret için belirlediği saati biraz geçiyor.

Hangi yitik evrende öğrendi şiddetli arzuyu, yolunu yordamını Lol V. Stein?

Tatiana'nın evine akşam gelmek ona belki daha iyi görünmüştü. Ama kibarlık göstermesi gerektiğini düşünüp, Tatiana ve kendisinin de dahil oldukları kentsoylular takımının alışılmış ziyaret saatlerine uydu.

Parmaklıkların dışındaki zili çalıyor. Neredeyse yanaklarında kanının pembesini hissediyor. Bugün, bunun görülebilmesi için yeterince güzel olmalı. Bugün, arzuladığı gibi, Lol V. Stein'ı görmeliler.

Bir oda hizmetçisi terasa çıktı, bir an ona bakıp içeriye girdi. Birkaç saniye sonra da Tatiana Karl üzerinde mavi bir elbiseyle terasa geldi ve ona baktı.

Teras parmaklıklara yüz metre kadar uzaklıkta. Tatiana, böyle ansızın geleni tanımak için kendini zorluyor. Tanıyamıyor, kapıyı açmalarını söylüyor. Hizmetçi kadın yeniden

ortadan kayboluyor. Parmaklıklı kapı Lol'u yerinden sıçratan bir sesle açılıyor.

Lol bahçenin içinde. Kapı yeniden kapanıyor.

Geçitte ilerliyor. İki adam Tatiana'nın yanına geldiklerinde, o, yolun yarısında. Adamlardan biri, Lol'un aradığı. Adam onu ilk olarak görüyor.

Topluluğa gülümseyerek terasa doğru yavaş yavaş yürümeyi sürdürüyor. Çimlerin üzerinde, geçit boyunca çiçeklikler görünüyor, ağaçların gölgesinde ortancalar soluyor. Şimdiden mora çalan dökülüşleri tek düşüncesi olmalı. Ortancalar, Tatiana'nın ortancaları, hemen birazdan adını bağıracak olan Tatiana ile aynı zamandan ortancalar.

– Lola, değil mi, yanılmıyorum?

Adam ona bakıyor. Lol onda, sokaktaki o ilgili bakışının aynısını buluyor? Gerçekten Tatiana bu, işte sesi, yumuşak, birdenbire yumuşak, eski bir renkte, hüzünlü çocuk sesi.

– Ama olamaz, Lol, değil mi? Yanılıyor muyum yoksa?

– Evet o, diyor Lol.

Tatiana basamakları koşarak inip Lol'a doğru geliyor, ona ulaşmadan önce duruyor, taşan ama biraz afallamış, hoşnutluktan hoşnutsuzluğa, kaygıdan rahatlamaya giden bir şaşkınlıkla bakıyor, davetsiz misafir Lol, okul avlusunun ufaklığı, T. Beach'li Lol, o balo, o balo, çılgın, hâlâ seviyor muydu onu? Evet.

Lol kendini onun kollarında buluyor.

Erkekler, terastakiler, sarılmalarına bakıyorlardı. Tatiana Karl'ın ondan sözettiğini duymuşlardı.

İkisi terasa çok yakınlar. Bir dakika içinde, terasla onları ayıran uzaklık, sonsuzluğa dek örtülmüş olacak.

Bu olmadan önce Lol'un aradığı adamın bakışlarını ateş basıyor. Lol, başı Tatiana'nın omuzunda, onu görüyor: ayakları üzerinde hafifçe sallandı, gözlerini başka yere çe-

virdi, Lol yanılmadı.

Akşamları, kahkahasının ertesi gün çevrilecek dolapları anlatmaya kulaklar aranıp durduğu yatakhanelerin serin çamaşır kokusu yok artık Tatiana'da. Ertesi gün orada işte. Tatiana altın bir tene bürünmüş, amber kokuyor artık, şimdi, bir tek şimdiki zaman, dolanıyor, toz içinde dolanıp duruyor ve sonunda gelip çığlığa yerleşiyor, kırgınlığını ancak Lol'a duyuran kırık kanatlı tatlı çığlığa.

– Aman Tanrım! Seni görmeyeli on yıl oldu, Lola.

– On yıl, gerçekten. Tatiana.

Sarmaş dolaş, basamakları çıkıyorlar. Tatiana Lol'a kocası Pierre Peugner'i ve dostlarından biri olan Jacques Hold'u tanıtıyor, uzaklık örtüldü, ben.

Otuzaltı yaşındayım, sağlık işindeyim. S. Tahla'ya geleli yalnızca bir yıl oldu. Bölge Hastanesi'nde Pierre Beugner'in servisindeyim. Tatiana Karl'ın sevgilisiyim.

Lol eve girer girmez bana bir daha bakmadı.

Hemen Tatiana'ya tavanarasını son düzeltişinde, raflardan birinde tesadüfen bulduğu bir fotoğraftan sözetti: fotoğrafta ikisi vardı, elele, okulun bahçesinde, formalı, onbeş yaşında. Tatiana bu fotoğrafı anımsamıyordu. Ben de fotoğrafın varlığına inandım. Tatiana onu görmek istediğini söyledi. Lol ona söz verdi.

– Tatiana bize sizden söz etti, diyor Pierre Peugner.

Tatiana konuşkan değildir ve o gün her zamankinden de az konuşkandı. Lol V. Stein'in en ufak bir sözünü dikkatle dinliyor, onu yeni yaşamından sözetmeye kışkırtıyordu. Bir yandan onu bize tanıtmayı, bir yandan da kendisi, onun yaşam biçimi, kocası, çocukları, evi, günlük programı, geç-

mişi ile ilgili hep daha çok şey bilmeyi istiyordu: Lol az konuştu. Konuşması, kimi olursa olsun, şimdiki yaşamı ile ilgili rahatlamaya yetecek kadar açık ve netti, ama Tatiana'yı değil. O, Tatiana, Lol konusunda diğerlerinden farklı biçimde kaygılanıyordu: Aklını bu kadar iyi toplamış olması onu üzüyordu. Tutkudan asla büsbütün kurtulunmamalıydı. Üstelik Lol'un tutkusu olağanüstüydü, Lol'un krizindeki payı konusundaki kuşkularını saklı tutmasına karşın, Tatiana hâlâ böyle düşünüyor.

– Yaşamından bir kitap gibi sözediyorsun, dedi Tatiana.

– Yıldan yıla, dedi Lol -gülümsemesi bozuktu- etrafımda farklı hiçbir şey göremiyorum.

– Bana bir şey söyle, ne olduğunu biliyorsun, biz gençken, diye yalvardı Tatiana.

Lol tüm gücüyle, gençliğindeki neyin, hangi ayrıntının Tatiana'nın okuldayken ona adadığı o tâ içten arkadaşlıktan bir şeyler yakalamasına yolaçabileceğini tahmin etmeye çalıştı. Bulamadı. Dedi ki:

– Bilmek istiyorsan, bana öyle geliyor ki biz yanıldık.

Tatiana yanıt vermedi.

Konuşma ortak hale geldi, yavaşladı, gevşedi, çünkü Tatiana Lol'u gözlüyordu, en ufak gülümsemesini, en ufak hareketini, ve başka hiçbir şeyle ilgilenmiyordu. Pierre Beugner Lol'a S. Tahla'dan, iki kadının gençliğinden bu yana orada olan değişikliklerden sözetti. Lol, S. Tahla'nın genişletilmesiyle ilgili her şeyi biliyordu, yeni sokakların açılışını, dış mahallelerdeki yapı planlarını, bunları kendi varoluşundan sözeder gibi, özenle anlatıyordu. Sonra yeniden sessizlik yerleşti. U. Bridge'den konuşuldu, konuşuldu.

Bu kadındaki hiçbir şey, Lol V. Stein'ın Michael Richardson için tuttuğu tuhaf yası, bir an olsun sezdirmiyordu.

Yıkılmış, silip süpürülmüş deliliğinden geriye hiçbir şey kalmamış gibiydi, o öğleden sonra Tatiana Karl'ın evindeki

varlığının yarattığı hiçbir istisna. Bunun nedeni çizgisel ve tekdüze bir ufku renklendiriyordu ama azıcık, çünkü pekalâ da canı sıkılmış ve bu yüzden Tatiana'nın evine gelmiş olabilirdi. Tatiana yine de neden diye soruyordu kendine, neden oradaydı Lol. Kaçınılmazdı bu: Tatiana'ya söyleyecek hiçbir şeyi, anlatacak hiçbir şeyi yoktu. Okul anıları için çok zayıf, kayıp bir belleği var gibiydi, U. Bridge'de geçen on yılı da birkaç dakikada anlatıp geçiştirmişti.

Tatiana'yı öptüğü sırada bana yönelttiği o koskoca, aç bakıştan ötürü, buradaki varlığının belirli bir nedeni olduğunu bilen bir tek bendim. Bu nasıl olabilirdi? Tereddüt ediyordum. Bu bakışın belirliliğini bulmaktan daha fazla zevk almak için, daha da tereddüt ediyordum. Şu andaki bakışlarından tümüyle farklıydı. O bakıştan hiçbir şey kalmamıştı. Ama şimdi beni maruz bıraktığı ilgisizlik, doğal olmak için fazla büyüktü. Beni görmekten kaçınıyordu. Ona hiç söz yöneltmiyordum.

– Nasıl yanıldık? diye sordu sonunda Tatiana.

Gergin, böyle sorgulanmaktan hoşnutsuz, yine de şu yanıtı verdi, Tatiana'yı düşkırıklığına uğratmaktan üzgün:

– Nedenlerde. Nedenler konusunda yanıldık.

– Bunu biliyordum, dedi Tatiana, yani... kuşkulanıyordum bundan... hiçbir şey o kadar basit değil...

Pierre Beugner bir kez daha konuyu değiştirdi. Üçümüz arasında, Lol'un gençliğinden söz ederkenki yüzüne katlanamayan bir tek o idi, bu görülüyordu, konuşmaya, Lol'a birşeylerden sözetmeye başlıyordu, nelerden? Bahçesinin güzelliğinden, önünden geçmişti de, evle o işlek sokak arasına o çiti koymak ne iyi bir fikirdi!

Lol birşeylerin kokusunu alır gibi, Tatiana ile benim aramda bir dostluk ilişkisinden başka bir şey olduğundan kuşkulanır gibi görünüyordu. Tatiana Lol'u biraz rahat bıraktığında, sorgulamaktan vazgeçtiğinde, bu daha da çok

anlaşılıyor. Tatiana, sevgilileri oradayken, hep Korular Oteli'ndeki öğleden sonraların her an yanıbaşındaki anısından heyecanlanır. İster yer değiştirsin, ister kalksın, saçını düzeltsin, otursun, hareketinde şehvet var. Kız çocuğu gövdesi, yarası, tatlı belâsı, bağrıyor, bütünlüğünün cennetine sesleniyor, birden, n'olur biri yatıştırsın, bu gövde ancak bir otel yatağında bütün olabilir.

Tatiana çay getiriyor. Lol onu gözleriyle izliyor. Ona bakıyoruz, Lol V. Stein ve ben. Tatiana'nın tüm diğer görünümleri ikincil kalıyor: Lol'un ve benim gözümde o, yalnızca Jacques Hold'un metresi. Şimdi hafif bir sesle gençliklerinden, Tatiana'nın saçlarından andıklarını pek dinlemiyorum. Lol diyor ki:

– Ah senin o saçların, akşamları çözerdin, bütün yatakhane görmeye gelirdi, sana yardım ederlerdi.

Lol'un sarışınlığı hiç konu edilmeyecek, ne de gözleri, asla.

Neden böyle olduğunu öğreneceğim, öyle bir ilgilenmek zorunda kalacağım ki onlarla, neden, ben.

Oldu bu. Tatiana saçlarını bir kere daha düzelttiğinde dünü anımsıyorum -Lol ona bakıyor-, dün göğüslerine karışmış başımı anımsıyorum. Lol'un bunu görmüş olduğunu bilmiyorum ama yine de onun Tatiana'ya bakışı bana bunu ansıtıyor. Korular Oteli'nde çıplak, saçlarını tararkenki Tatiana'nın neden olabileceği şeyleri artık biraz biliyorum sanki.

Aklını başından alacak kadar büyük, güçlü -öyle demiyordu- bir aşktan bu uslu dönüp gelen, ne saklıyordu? Tetikteydim. O sâkin, gülümsüyor, Tatiana Karl'dan sözediyor.

Tatiana ise, o, bu balonun Lol V. Stein'ın deliliğinde en ufak bir etkisi olduğuna inanmıyordu, o deliliği daha eskilere, yaşamında daha eskilere, gençliğinde daha eskilere

dayandırıyordu, bunu başka yerde görüyordu. Okuldayken, diyor Tatiana, Lol'da eksik bir şey vardı, o zamanlar bile, tamamlanmamıştı; gençliğini, olabileceği ama bir türlü olamadığının arzusu içinde yaşamıştı. Okulda, bir dinginlik ve kayıtsızlık hârikasıydı, arkadaş değiştirirdi, sıkıntıya hiç karşı durmazdı, hiç genç kız gözyaşları olmazdı onda. Michael Richardson'la nişanlanacağı haberi duyulduğunda Tatiana buna ancak yarı yarıya inanabilmişti. Lol kimi bulabilmiş olabilirdi, onun bütün dikkatini üzerine çekecek? Ya da en azından evlenmeye kalkmasına sebep olacak kadarını? Tamamlanmamış yüreğini kim fethetmiş olabilirdi? Tatiana yanılmış olduğuna hâlâ inanıyor mu? Sanırım Tatiana da bana, Lol V. Stein'ın evlenmesi sırasında S. Tahla'da dolanan lâflardan bir sürü dedikodu taşıdı. İlk kızına hamile kalmış mıydı çoktan? Pek anımsamıyorum, bir uğultu var uzakta, şu anda Tatiana'nın anlattıklarını seçemiyorum. Şu anda, bütün bu düzmecilerden bir tek ben, biliyorum: hiçbir şey bilmiyorum. Onun hakkında ilk keşfim bu oldu; Lol'u hiç bilmemek, onu şimdiden tanımak demekti. Öyle geliyordu ki bana, Lol V. Stein hakkında daha da az, gitgide daha az şey bilinebilirdi.

Zaman geçiyordu. Lol kalıyordu, hep mutlu, bunun Tatiana'yı yeniden görmekten ötürü olduğuna kimseyi inandırmadan.

– Arasıra evimin önünden geçiyor musun? diye soruyor Tatiana.

Lol bazen geçtiğini söylüyor, her gün öğleden sonra gezintiye çıkıyor, bugün özellikle gelmişti, o fotoğrafı bulduktan sonra önce okula, sonra da Tatiana'nın ailesine birçok mektup yazmıştı.

Neden hâlâ ve hâlâ kalıyordu?

Akşam oldu işte.

Akşamları Tatiana hep hüzünlenirdi. Hiç unutmuyordu.

Bu akşam da bir an dışarıya baktı: sevgililerin ilk yolculuklarındaki beyaz sancakları, kararan şehrin üzerinde hep dalgalanıyor. Bozgun, Tatiana'nın payı olmaktan çıkıyor, yayılıyor, tüm evreni basıyor. Tatiana bir yolculuk yapmak istediğini söylüyor. Lol'a, bu isteğini paylaşıp paylaşmadığını soruyor. Lol şimdiye kadar hiç düşünmediğini söylüyor.

– Belki, ama nereye?

– Bulursun bir yer, diyor Tatiana.

S. Tahla'nın merkezinde henüz hiç karşılaşmamış olduklarına şaşıyorlar. Ama doğru ya, diyor Tatiana; kendisinin çok az çıktığını, bu mevsim de sık sık anne-babasının evine gittiğini söylüyor. Doğru değil bu. Tatiana'nın boş zamanı var. Tatiana'nın bütün boş zamanlarını ben alıyorum.

Lol, evlendiğinden bu yana sürdüğü yaşamı anlatıyor: anneliklerini, tatillerini. U. Bridge'deki, en son oturduğu evin büyüklüğünü ayrıntılarıyla -belki de bilmek istediklerinin bu olduğunu sanıyor- anlatıyor, her bir odasını ayrı ayrı, Tatiana Karl ile Pierre Beugner'i yeniden huzursuzluk basacak kadar uzun uzun. Ben bir tek sözcüğünü bile kaçırmıyorum. Aslında, gelişiyle bir evin nasıl bomboş kaldığını anlatıyor.

– Salon öyle büyük ki orada dansedilebilir. Orayı döşemek için bir şey yapmadım bir türlü, hiçbir şey yeterli değildi.

Daha anlatıyor. U. Bridge'den sözediyor. Birden bizi memnun etmek için bunu bırakıyor, uysalca, sanki kendine söz vermiş gibi. Daha hızlı, daha yüksek sesle konuşuyor, bakışı bizleri bıraktı: U. Bridge'de oturduğu villaya denizin uzak olmadığını söylüyor. Tatiana şaşalıyor: deniz U. Bridge'e iki saat uzaklıkta. Ama Lol hiçbir şeyin farkına varmıyor.

– Yani o yeni yapılar olmasa yatak odamdam kumsal görülebilirdi.

O odayı anlatıyor ve yanlışlık almış başını gidiyor. Hiçbir yerle karıştırmadığı T. Beach'e dönüyor, şimdi yine burada, var, olabildiğince.

– Bir gün oraya geri döneceğim, dönmemem için neden yok.

Gözlerini yine üzerimde görmek istiyordum; diyorum:

– Neden bu yaz dönmüyorsunuz?

Bana baktı, arzuladığım gibi. Ondan kaçan bu bakış, düşüncesinin akışını değiştirdi. Rastgele yanıtladı:

– Belki de bu yıl. Kumsalı severdim -Tatiana'ya- anımsıyor musun?

Gözleri, yalnızca koyu renk gözlerin oldukları gibi kadifemsi, oysa onunkiler durgun su ile karışık toprak rengi, şu anda oradan uykulu bir dinginlikten başka bir şey geçmiyor.

– O dingin yüzün duruyor hâlâ, diyor Tatiana.

İşte, bir gülümseme içinde, işte çok neşeli bir alay, bu arada bana öyle geliyor ki bir o kadar da kötü. Tatiana'ya birden bir şey tanıdık geliyor.

– Ah, diyor, sana böyle dendiğinde böyle alay ederdin o zaman da.

Belki de uzun bir an boyunca uyumuştu az önce.

– Alay etmezdim. Sen öyle sanırdın. Sen öyle güzelsin ki Tatiana, ah nasıl da aklımda.

Tatiana Lol'u öpmek için ayağa kalktı. Bir başka kadın, önceden kestirilemez, yersiz, tanınmaz, onun yerini aldı. Alay ediyor idiyse kiminle ediyordu?

Onu tanımalıydım çünkü bunun olmasını istiyordu o. O benim için kızarıyor, gülümsüyor, dalga geçiyor, benim için. Hava sıcak, Tatiana'nın salonunda birden bunalıyoruz. Diyorum:

– Siz de güzelsiniz.

Anî bir baş hareketiyle, sanki onu tokatlamışım gibi bana

doğru dönüyor.

– Öyle mi buluyorsunuz?

– Evet, diyor Pierre Beugner.

Yine gülüyor.

– Ne fikir!

Tatiana ciddileşiyor. Tutkuyla arkadaşını inceliyor. Anlıyorum ki, Lol'un tümüyle iyileşmemiş olduğundan hemen hemen emin. Bu onun içini son derece rahatlatıyor, biliyorum; Lol'un kaçıklığının solmuş bile olsa bu kalıntısı şeylerin korkunç uçuculuğunu köşeye sıkıştırıyor, geçmiş yazların akıl almaz kaçışlarını biraz yavaşlatıyor.

– Sesin değişmiş, diyor Tatiana, ama gülüşün, onu bir demir kapının ardından bile tanırdım.

Lol diyor:

– Endişelenme, endişelenmemelisin, Tatiana.

Gözleri yerde bekliyordu. Kimse ona cevap vermiyordu. Seslendiği bendim.

Tatiana'ya doğru eğildi, meraklı, eğlenmiş.

– Eskiden nasıldı sesim? Anımsayamıyorum.

– Sertti biraz. Hızlı konuşurdun. Söylediklerin zor anlaşılırdı.

Yürekten gülmeye koyuldu.

– Sağırdım, diyor, ama kimse bilmezdi, sağır sesi vardı bende.

Perşembeleri, Tatiana anlatıyor, ikisi, bütün okulla sıra olup çıkmayı reddederlerdi, boş avluda dansederlerdi -dansediyor muyuz, Tatiana?- komşu bir binada bir pikap, hep aynı pikap, eski dansları çalardı -bekledikleri bir anı- programdı, gözetmenler ortadan kaybolmuş olurlardı, o gün sokakların gürültüsünün duyulduğu koca okul avlusunda yalnız ikisi. Hadi Tatiana, hadi dansedelim, kimi zaman azar, oynarlar, bağırırlar, birbirini korkutmaca oynarlar.

Tatina'yı dinleyen ve bana, beni bu geçmişe tanık tutmuş

gibi gelen ona bakıyorduk. Bu mu gerçekten? Söylediği gibi miydi?

– Tatiana bize o perşembelerden sözetmişti, diyor Pierre Beugner.

Tatiana her gün olduğu gibi tanın alaca karanlığının odaya yerleşmesini bekledi, böylece ben de Lol V. Stein'a uzun zaman, gitmeden önce yeterince uzun zaman bakabiliyorum, onu bir daha hiç unutmamak için.

Tatiana ışığı açınca Lol istemeyerek kalktı. Hangi kandırmaca meskene katılacaktı? Henüz bilmiyordum.

Ayağa kalkınca, tam çıkarken, sonunda söyleyeceğini söylüyor. Tatiana'yı yeniden görmek istiyor.

– Seni yeniden görmek isterim, Tatiana.

O zaman, doğal görünmesi gereken yanlış görünüyor. Gözlerimi indiriyorum. Bakışımı aranan Tatiana, onu yere düşmüş bir para gibi yitiriyor. Her şeyden vazgeçer gibi görünen Lol neden beni, Tatiana'yı yeniden görmek ister? Basamakların oraya çıkıyorum. Gece henüz tam olarak inmemiş, farkediyorum, gece olmaktan uzak, Tatiana'nın sorduğunu duyuyorum:

– Neden beni yeniden görmek istiyorsun? O fotoğraf sende o kadar mı beni görme isteği uyandırdı? Kafam karıştı.

Dönüyorum: Lol V. Stein soğukkanlılığını yitiriyor, gözleri beni arıyor, yalandan dürüstlüğe gidip geliyor, cesaretle yalanda duruyor.

– Hem o fotoğraf var -ekliyor- hem de bu sıralar birilerini tanımam gerekiyordu.

Tatiana gülüyor:

– Bu sana benzemiyor, Lola.

Lol'un yalan söylerkenki gülüşünün doğallığının eşsiz olduğunu öğreniyorum. Diyor ki:

– Bakalım, bakalım nereye götürecek bu bizi, kendimi seninle öyle iyi hissediyorum ki.

– Bakalım, diyor Tatiana neşeyle.

– Biliyorsun, benimle görüşmekten vazgeçilebilir, anlarım.

– Biliyorum, diyor Tatiana.

O hafta S. Tahla'da bir tiyatro turnesi vardı. Görüşmek için iyi bir fırsat değil miydi? Önce oraya gidip oradan da Jean Bedford'la tanışmaya, onun evine şöyle bir uğranabilirdi. Pierre Beugner ve Jacques Hold da gelmezler miydi?

Tatiana biraz duraksadı, sonra geleceğini, denize gitmekten vazgeçtiğini söyledi. Pierre Beugner boştu. Ben de bir akşam yemeğini ertelemeye çalışırım, dedim. Sözedilen akşam, Tatiana ile Korular Oteli'nde buluşacaktık.

Tatiana benim S. Tahla'daki kadınım olmuştu, bayağılığımın tapılası güzelliği, Tatiana'dan geçemiyordum artık.

Ertesi gün Tatiana'ya telefon ettim, ona Bedford'lara gitmeyeceğimizi söyledim. İçtenliğime inandı. Bana bu ilk sefer Lol'un davetini geri çevirmesinin imkânsız olduğunu söyledi.

Jean Bedford odasına çekildi. Yarın bir konseri var. Keman alıştırmaları yapıyor.

Akşamın bu anında, saat onbirbuçuk civarında, çocukların oyun odasındayız. Oda büyük ve çıplak. Bir bilardo masası var. Çocukların oyuncakları bir köşede, çekmecelere yerleştirilmiş. Bilardo masası çok eski, Lol'un doğumundan önce de Stein'ların evinde olmalı.

Pierre Beugner sayı yapıyor. Ona bakıyorum. Tiyatrodan çıkarken bana, Tatiana ile Lol V. Stein'ı, onlara katılmadan önce bir süre yalnız bırakmak gerektiğini söyledi. Lol'un Tatiana'ya açacak önemli bir sırrı olması muhtemeldi, onu yeniden görme konusundaki ısrarı bunu kanıtlıyordu.

Bilardonun çevresinde dolanıyorum. Bahçenin üzerinde pencereler açık. Bir çimenliğe açılan büyük bir kapı da öyle. Salon, Jean Bedford'un odasına bitişik. Lol ile Tatiana kemanı, bizim gibi, duyabilirler ama daha alçak sesle. Bir hol onları erkeklerin bulunduğu bu iki odadan ayırıyor. Aralarında, bilardo toplarının sağır çarpışlarını duyuyor olmalılar. Jean Bedford'un iki tel üzerinde alıştırmaları çok

tiz. Tekdüzeliklerindeki aşırılık çılgınca müzikal, âletin kendi ezgisi.

Hava güzel. O arada Lol, alışkın olduğunun tersine, salonun pencerelerini kapattı. Evin önüne geldiğimizde, pencereler açık, karanlık, Lol şaşıran Tatiana'ya bu mevsimde hep böyle yaptığını söyledi. Ama bu akşam değil. Neden? Bunu mutlaka Tatiana istemiştir. Lol'a yüreğini açacak olan Tatiana, birlikteyken hiç sözünü etmediğimiz o yüreği, biliyorum bunu.

Lol, Tatiana'ya, uyumakta olan üç çocuğunu gösterdi. Yukarı kattan, tutmayı başaramadıkları kahkahaları duyuldu. Sonra da salona indiler. Biz bilardodaydık. Lol bizi göremeyince şaşırdı mı bilmiyorum. Üç pencerenin kapanışı duyuldu.

O holün öbür yanında ve ben burada, yürüdüğüm bu oyun odasında, birbirimizi yeniden görmeyi bekliyoruz.

Oyun eğlenceliydi. İkisi güldüler. Üç sefer, Lol ve ben yalnız ikimiz güldük. Arada, yanlarından geçerken çok kısa bir konuşma içerisinde Tatiana ile Jean Bedford'un Lol'dan sözettiklerini anladım.

Bilardo salonundan çıkıyorum. Pierre Beugner farkına varmıyor. Genellikle onunla ikimiz başbaşa kalmayı istemiyoruz, Tatiana yüzünden. Tatiana'nın iddia ettiği gibi, Pierre'in her şeyden habersiz olduğuna inanmıyorum. Birkaç adımda evin çevresini dolanıyorum ve işte salonun yan pencerelerinden birinin arkasındayım.

Lol bu pencerenin karşısına oturmuş. Şimdilik beni görmüyor. Salon, bilardo odası kadar büyük değil, birbirine uymayan koltuklar ve içinde kitaplarla bir kelebek koleksiyonunun durduğu kara ahşaptan çok büyük bir büfe ile döşenmiş. Duvarlar çıplak, beyaz. Her şey, kılı kırk yaran bir temizlik ve çizgisel bir düzen içinde, koltukların çoğu duvarlar boyunca dizilmiş, ışıklandırma tavandan, yetersiz.

Lol kalkıp Tatiana'ya bir bardak şeri sunuyor. Kendisi, henüz içmiyor. Tatiana Lol'a bir sırrını açmak üzere olmalı. Konuşuyor, ara veriyor, gözlerini indiriyor, bir şey söylüyor, henüz onu değil. Lol kıpırdanıyor, darbeyi savmaya çalışıyor. Tatiana'nın sırlarını istemiyor, onlarla işi yok, hattâ sanki onu rahatsız ederler. Avucunun içindeyiz. Niçin? Nasıl? Hiçbir şey bilmiyorum.

Tatiana'yı Korular Oteli'nde ancak iki gün sonra, öbürgün görebileceğim. Bu akşam, Lol'a yaptığımız bu ziyaretten sonra olsun isterdim. Sanıyorum ki bu akşam Tatiana'ya olan isteğim sonsuza kadar doyardı, ne denli sarp, zor, ne denli uzun, yorucu olursa olsun, işlev yerine gelirdi ve ben de bir gerçeklik karşısında kalırdım.

Hangi gerçeklik? Lol'u ilgilendiren bir gerçeklik olurdu, ama nasıl olurdu, anlamı ne olurdu, Lol'un hangi bedensel ya da düşünsel alanı aydınlamrdı benim tatmin olmuş Tatiana arzumun etkisiyle, öğrenmek için uğraşmıyorum.

Işte Tatiana kalkıyor, hararetli hararetli bir şey söylüyor. O zaman Lol önce Tatina'dan uzaklaşıp sonra ona yaklaşıyor, dönüp Tatiana'nın saçlarını hafifçe okşuyor.

Son dakikaya kadar Tatiana'yı Korular Oteli'ne sürüklemeye uğraştım, oysa görmek zorunda olduğum Lol idi. Bir arkadaşıma bunu yapamam dedi Tatiana, onca uzun bir yokluktan sonra, o geçmişten, bir de o kırılganlıktan, farkettin mi? Gitmezsem olmaz. Tatiana içtenliğime inandı. Birazdan, birazdan, hemen iki gün sonra bütün Tatiana Karl'a sahip olacağım, tümüyle, sonuna kadar.

Lol hâlâ Tatiana'nın saçlarını okşuyor. Önce ona dikkatle bakıyor, sonra bakışı ayrılıyor, tanımaya çalışan bir kör gibi okşuyor. O zaman Tatiana geri çekiliyor. Lol gözlerini kaldırıyor ve dudaklarının Tatiana Karl dediklerini görüyorum. Donuk ve tatlı bir bakışı var. Tatiana için olan bu bakış benim üzerime düşüyor: pencerenin ardında beni far-

kediyor. Hiçbir heyecan göstermiyor. Tatiana hiçbir şeyin farkına varmıyor. Tatiana'ya doğru birkaç adım atıyor, geri dönüyor, ona hafifçe sarılıyor ve kayıtsızca, onu bahçeye bakan pencereye götürüyor. Onu açıyor. Anladım. Duvar boyunca ilerliyorum. İşte. Evin köşesinde duruyorum. Böylelikle onları duyuyorum. Birden, işte birbirine karışan, yumuşak, gecenin dağınıklığında, bana aynen ulaşan bir kadınsılıkta sesleri. Onları duyuyorum. Lol'un istediği buydu. Şimdi konuşan o:

– Bütün şu ağaçlara bak, güzel ağaçlarımıza, hava ne kadar tatlı.

– En zoru ne oldu Lola? soruyor Tatiana.

– Düzenli saatler. Çocuklar için, yemekler, uyku için.

Tatiana uzun, bıkkın bir iç çekişle yakınıyor.

– Bende korkunç bir dağınıklık var hâlâ. Kocam zengin, çocuğum yok, n'aparsın... n'aparsın...

Lol, aynı deminki hareketle, Tatiana'yı salonun ortasına getiriyor. Onları görebildiğim cama geri dönüyorum. Ona, sırtı bahçeye dönük olacak biçimde bir koltuk gösteriyor. Onun karşısına oturuyor. Pencereler yelpazesi, tümüyle bakışı altında. İsterse bakabilir. Bir kez olsun yapmıyor bunu.

– Değişmek mi isterdin, Tatiana?

Tatiana omuz silkiyor ve yanıtlamıyor, en azından ben bir şey duymuyorum.

– Haklı değilsin. Değişme Tatiana, yok, hayır, hayır.

Şimdi Tatiana:

– İlk bakışta seçme şansım vardı: gençken yaptığımız gibi yaşamak, öyle, genel bir yaşam fikri ile, hatırlıyor musun; ya da çok belirli bir varoluşa yerleşmek, senin gibi, ne demek istediğimi anlıyorsun değil mi, bağışla, ama anlıyorsun ya.

Lol dinliyor. Varlığımı unutmadı ama gerçekten ikimiz arasında bölündü. Diyor ki:

– Ben yaşamımı seçemedim. Benim için böylesi daha iyiymiş, öyle diyorlardı, ben seçsem n'apardım? Ama şimdi bunun yerine yaşayabileceğim bir başkasını hayal edemiyorum. Tatiana, bu akşam çok mutluyum.

Bu kez Tatiana kalkıp Lol'a sarılıyor. Onları iyi görüyorum. Lol Tatiana'ya çok hafifçe direniyor ama o bunu Lol'un utanmasına yoruyor olmalı. Bu ona batmıyor. Lol kurtuluyor, odanın ortasında dikiliyor. Duvarın arkasına saklanıyorum. Yeniden baktığımda, yeniden koltuklarına yerleşmişler.

– Jean'ı dinle. Kimi zaman, sabahın dördüne kadar çalar. Bizleri tamamen unuttu.

– Hep dinler misin?

– Hemen hep. Özellikle de

Tatiana bekliyor. Cümlenin gerisi gelmeyecek. Yine Tatiana

– Ya gelecek için, Lol? Hiçbir şey tasarlamıyor musun? Biraz farklı bir şeyler? - Tatiana nasıl da sevgiyle konuştu.

Lol bir bardak şeri aldı, küçük yudumlarla içiyor. Düşünüyor.

– Henüz bilmiyorum, diyor sonunda. Daha uzaktaki günlerden çok, ertesi günü düşünüyorum. Ev öyle büyük ki. Hep başlamam gereken yeni bir şeyler oluyor. Kaçınılmaz bir şey bu. Ev işi dertlerinden sözediyorum yani, alışverişlerden, yapılacak alışverişlerden.

Tatiana gülüyor.

– Aptal numarası yapıyorsun, diyor.

Yeniden kalkıyor ve salonda bir tur atıyor, biraz sabırsızlanmış. Lol kıpırdamıyor. Saklanıyorum. Artık göremiyorum. Şimdi yerine geri dönmüş olmalı. Evet.

– Ne alışverişi? diye sertçe soruyor Tatiana.

Lol afallamış, başını kaldırıyor. Belki ben Tatiana'yı susturmaya, salona gireceğim. Lol hemen suçlu bir sesle:

– Of, habire takımı bozulan tabaklar örneğin. Tabiî ya, insan bir banliyö mağazasında bulacağını umuyor herhalde.

– Jean Bedford geçen hafta banliyöde yaptığın bir alışverişten sözetti, o kadar uzakta, o kadar geç... ne olay! Doğru mu Lola, söyle bana?

– O kadarcık zamanda anlatabildi mi sana?

Bir pencereden ötekine gidiyorum, daha iyi görebilmek ya da duyabilmek için. Lol'un sesi artık endişeli değil. Ancak Tatiana'ya doğru dönmüş. Söyleyeceği onu ilgilendirmiyor. Dinler görünüyor, Tatiana'nın duymadığı bir şeyi dinler gibi: duvarlar boyunca benim gidip gelişlerimi.

– Konuşmanın doğal akışıydı. Senden konuşuyorduk, yaşamından, onun biraz sıkıntı duyar gibi gözüktüğü düzeninden. Biliyor muydun bunu?

– Bu konuda hiçbir zaman hiçbir şey söylemedi, hatırlamıyorum -ekliyor- çıktığımda mutlu oluyor sanki -Lol yine ekliyor: Müziği dinle ve orada, bilardo masasında nasıl oynadıklarını. Onlar da unuttular bizi. Çok az konuğumuz oluyor, hele bu kadar geç saatte. Bu öyle hoşuma gidiyor ki.

– Çalı satın almak istiyordun, değil mi? Çit için bitkiler? diye soruyor Tatiana bu defa fazla doğallıkla.

– Jean'ın bir arkadaşı bana dedi ki bu bölgede bazen nar ağacı yetiştirilebiliyormuş. Ben de aramaya başladım.

– Bulma şansın binde bir, Lol.

– Hayır, diyor Lol ciddiyetle, hiç yok.

Bu yalan Tatiana'yı huzursuz etmiyor, tersine. Lol V. Stein yalan söylüyor. Temkinli, bu kez önlemini alarak, tarzı çeşitlendirmek için, daha uzaktaki, başka bir konuya atlıyor.

– Okulda o kadar yakın arkadaş mıydık biz seninle? O fotoğrafta nasılız?

Lol üzgün bir tavır takınıyor:

– Onu yine bulamadım, diyor.

Tatiana artık biliyor: Lol V. Stein Tatiana Karl'a da yalan söylüyor. Yalanı kaba, anlaşılmaz, sonsuz karanlık. Lol Tatiana'ya gülümsüyor. Öyle görünüyor ki Tatiana pılını pırtısını topluyor, vazgeçecek.

– Çok mu yakın arkadaştık hatırlamıyorum, diyor Lol.

– Okulda, diyor Tatiana. Okul, hatırlamıyor musun?

Tatiana sabit biçimde Lol'a bakıyor. Onu sonsuza kadar red mi edecek, yoksa tersine, tutkuyla yeniden mi görecek? Lol hâlâ ilgisiz, ona gülümsüyor. Pencerenin arkasında, benimle mi şimdi, yoksa başka yerde mi?

– Hatırlamıyorum, diyor. Hiçbir arkadaşlık hatırlamıyorum. Bu türden hiçbir şey.

Dikkatli olmak gerekirdi, bunu anlıyor, bundan sonra gelecek olandan biraz ürküyor sanki. Görüyorum, gözleri benimkileri arıyor. Tatiana henüz hiçbir şey görmedi. O da yalan söylüyor, deniyor:

– Ister göründüğün kadar sık görür müyüm seni, bilmiyorum.

Lol yalvarır oluyor.

– Ah, diyor, göreceksin ya Tatiana, göreceksin, alışacaksın bana.

– Sevgililerim var, diyor Tatiana. Sevgililerim boş zamanlarımı bütünüyle kaplıyorlar. Ben böyle olsun istiyorum.

Lol oturuyor. Bakışından cesareti kırılmış bir hüzün okunuyor.

– Bu sözcükler, diyor alçak sesle, onları kullandığını bilmiyordum, Tatiana.

Kalkıyor. Sanki hemen yakınında, sakınılacak bir çocuk uykusu var gibi, ayak uçlarına basarak uzaklaşıyor Tatiana'dan. Tatiana onu izliyor, Lol'un hüznünün büyütülmesi sandığı şeyden biraz pişman. Şimdi pencerenin önündeler, bana çok yakın:

– Dostumuzu nasıl buluyorsun, Jacques Hold'u?

Lol bahçeye doğru dönüyor. Sesi yükseliyor, donuk, ezberlemiş gibi.

– Bütün erkeklerin en iyisi öldü benim için. Bir fikrim yok.

Susuyorlar. Onları sırtlarından görüyorum, balkon kapısının perdeleriyle çevrelenmiş. Tatiana fısıldıyor:

– Bunca yıl sonra sana sormak istediğim...

Tatiana'nın cümlesinin kalanını duymuyorum, çünkü Lol'un şimdi sırtı bahçeye dönük durduğu basamakların oraya doğru ilerliyorum. Lol'un sesi yine duru, çınlıyor. Sır açmalardan kaçmak, onları orta malı yapmak istiyor.

– Bilmiyorum, diyor. Henüz düşünüp düşünmediğimi bilmiyorum.

Dönüyor, gülümsüyor, neredeyse bir solukta diyor ki:

– Ve işte Mösyö Jacques Hold, bilardoda değil miydiniz siz?

– Oradan geliyorum.

Aydınlığa geliyorum. Tatiana'ya her şey doğal gözüküyor.

– Üşür gibi görünüyorsunuz, diyor bana.

Lol bizi içeriye alıyor. Bana şeri sunuyor, içiyorum. Tatiana düşünceli. Tedirgin, ama biraz, belki de erken geldim diye? Yo, tedirgin olmak için fazla düşünüyor Lol'u. Lol, elleri dizlerinde, gövdesi öne eğilmiş, samimi bir duruşta Tatiana'ya sesleniyor.

– Aşkı, diyor, hatırlıyorum.

Tatiana gözlerini boşluğa dikiyor.

- O balo, ah Lol, o balo!

Lol duruşunu değiştirmeden, gözlerini Tatiana ile aynı boşluğa dikiyor.

– Nasıl? diye soruyor. Nerden biliyorsun?

Tatiana duralıyor. Sonunda bağırıyor.

– Ama Lol, bütün gece oradaydım, senin yanında.

Lol şaşırmıyor, anımsamaya çalışmıyor bile, boşuna bu.

- Ah! Sen miydin o, diyor. Unutmuştum.

Tatiana inanıyor mu buna? Tereddüt ediyor, Lol'u kolluyor, soluk soluğa, umutlarının ötesinde doğrulanmış. O zaman Lol, kırık dökük gençliğinin yüzyıllık göçmeni bir merakla soruyor:

– Acı çekiyor muydum? Söyle bana Tatiana, hiç öğrenemedim bunu.

Tatiana diyor ki:

– Hayır.

Uzun uzun başını sallıyor.

– Hayır. Tek tanığın benim. Bunu söyleyebilirim: hayır. Gülümsüyordun onlara. Acı çekmiyordun.

Lol parmaklarını yanaklarına gömüyor. İkisi, o baloda pusuya yatmış, beni unutuyorlar.

– Hatırlıyorum bunu, diyor, gülümsüyor olmalıyım.

Odanın içinde çevrelerinde dönüyorum. Susuyorlar.

Çıkıyorum. Bilardo salonuna gidip Pierre'i bulacağım.

– Bizi bekliyorlar.

– Aradım sizi.

– Bahçedeydim. Gelin şimdi.

– Emin misiniz?

– Sanırım bizim önümüzde konuşmak onlar için pek farketmiyor. Hattâ belki böylesini yeğliyorlar da.

Salona giriyoruz. Yine susuyorlar.

– Jean Bedford'u çağırmıyor musunuz?

Lol kalkıyor, hole giriyor, bir kapıyı kapatıyor -keman sesi birden kesiliyor.

– Bu akşam bizden uzak olmayı yeğliyor.

Bize şeri sunuyor, kendine de alıyor. Pierre Beugner bir dikişte içiyor, sessizlik onu ürkütüyor, buna zor katlanıyor.

– Gitmek için Tatiana'nın emrindeyim, diyor, ne zaman isterse.

– Yo, lütfen, diyor Lol.

Ayaktayım, gözlerim onun üzerinde, salonda dolanıp duruyorum. Gün gibi ortada olmalıydı. Ama Tatiana T. Beach balosuna dalıp gitmiş. Gitmek istemiyor, kocasına yanıt vermedi. O Balo Tatiana'nın da balosu oldu. Kafasında yeniden canlandırıyor, etrafındakileri görmüyor, orada olan birisi.

– Jean müziği gitgide daha çok seviyor, diyor Lol. Kimi zaman sabahlara kadar çalıyor. Bu gitgide daha sık oluyor.

– Hakkında konuşulan bir adam o, konserlerinden konuşuluyor, diyor Pierre Beugner. Onun adının geçmediği bir yemek, bir akşam toplantısı azdır.

– Gerçekten öyle, diyorum.

Lol onları alıkoymak, beni alıkoymak için konuşuyor, işimi nasıl kolaylaştıracağını düşünüyor. Tatiana dinlemiyor.

– Siz, Tatiana, ondan sözediyorsunuz, diyor Pierre Beugner, çünkü Lol ile evlendi.

Lol sandalyesinin kenarına oturuyor, biri gitme işareti verdiğinde kalkmaya hazır. Diyor ki:

– Jean hoş bir biçimde evlendi. Kuşkusuz insanlar biraz da bu yüzden bizim nikâhımızdan sözediyorlar, unutmuyorlar.

O zaman Tatiana'ya soruyorum:

– Michael Richardson nasıldı?

Şaşırmıyorlar, birbirlerine sonu gelmez, sonu gelmez bakıyorlar, anlatmanın, o anların gerçek derinliğini yalnızca ikisinin bildiği, saatlerinin birer birer el değiştirmiş, ad değiştirmiş, yanılgı değiştirmiş aşkı bulan sonuncusuna dek düştüğünü gördükleri o gecenin hesabını vermenin imkânsız olduğunda karar kılıyorlar.

– Bir daha hiç dönmedi, asla, diyor Tatiana. Ne geceydi!

– Dönmedi mi?

– T. Beach'te hiçbir şeyi kalmadı. Annesiyle babası öldü-

ler. O da, yine dönmeden, mirasını sattı.

– Biliyordum, diyor Lol.

Aralarında konuşuyorlar. Keman devam ediyor. Şüphesiz bu akşam bizimle olmamak için çalıyor biraz da.

– Ölmüştür belki?

– Belki. Onu yaşamın kendisi gibi severdin.

Lol'da kuşku taşıyan, hafif bir somurtma beliriyor.

– Polis neden geldi?

Tatiana bize bakıyor, dizginler elinden kaçmış gibi biraz, şaşkın: bundan haberi yoktu.

– Yo, annen böyle bir şeyler söyledi ama polis gelmedi.

Düşünüyor. O zaman karanlık geri geliyor. Ama yalnızca baloya, henüz başka hiçbir yere değil.

– Bana öyle gelmişti oysa. Gitmesi gerekiyordu nasılsa, değil mi?

– Ne zaman?

– Sabah?

Lol bütün gençliğini S. Tahla'da geçirdi, burada, babası Alman asıllıydı, üniversitede tarih profesörüydü, annesi S. Tahla'dandı, Lol'un kendisinden dokuz yaş büyük bir abisi var, Paris'te yaşıyor. Lol ondan hiç bahsetmiyor. Lol T. Beach'li adama yaz tatilinde, bir sabah tenis kortunda rastladı, o yirmibeş yaşındaydı, civardaki büyük toprak sahiplerinin tek oğluydu, işsiz, kültürlü, parlak, çok parlaktı, karamsar mizaçlıydı. Lol görür görmez sevdi Michael Richardson'ı.

– Değiştiğine göre, gitmeliydi.

– Kadın, diyor Tatiana, Anne-Marie Stretter idi, bir Fransız. Kalküta'daki Fransa Konsolosu'nun karısıydı.

– Öldü mü?

– Hayır. Yaşlandı.

– Nerden biliyorsun?

Bazen yazın görürüm onu, T. Beach'te birkaç gün geçirir.

Bitti. Kocasından hiç ayrılmadı. İkisinin ilişkisi çok kısa sürmüş olmalı, birkaç ay:

– Birkaç ay, diye tekrarlıyor Lol.

Tatiana onun ellerini tutuyor, sesini alçaltıyor.

– Dinle Lol, dinle beni. Niçin yanlış şeyler söylüyorsun. Bile bile mi yapıyorsun bunu?

– Etrafımdakiler, diye başlıyor Lol, nedenler konusunda yanıldılar.

– Cevap ver bana.

– Yalan söyledim.

Soruyorum:

– Ne zaman?

– Her zaman.

– Bağırırken de mi?

Lol gerilemeye çalışmıyor, kendini Tatiana'ya teslim ediyor. Kıpırdamıyoruz, hiç hareket etmiyoruz, ikisi bizi unuttular.

– Hayır. O zaman değil

– Kalmalarını mı istiyordun?

– Yani? diyor Lol.

– Ne istiyordunuz?

Lol susuyor. Kimse üstelemiyor. Sonra beni yanıtlıyor.

– Onları görmek.

Kapının önüne çıkıyorum. Onu bekliyorum. İlk dakikadan bu yana, terasın önünde Tatiana ile birbirlerini öptüklerinden bu yana Lol V. Stein'ı bekliyorum. Bunu istiyor. Bu akşam bizi burada tutarak, ateşle oynuyor, bu bekleyişin yerini değiştiriyor habire, sanki burada olacakları hâlâ T. Beach'te bekliyor. Yanılıyorum. Nereye gidiyoruz onunla? Durmadan yanılabilir insan ama hayır işte, duruyorum: benimle gelmek istiyor, üzerimize gelmek, bizi yutmak istiyor. T. Beach'taki gecenin karanlığı olacak yarının karanlığında. T. Beach'teki gecenin karanlığı oldu bile. Birazdan,

onun ağzını öptüğümde, kapı açılacak, gireceğim. Pierre Beugner diriliyor, gitmekten bahsetmiyor artık, rahatsızlığı yok oldu.

– Michael Richardson kadından daha gençti, diyor Tatiana, ama gecenin bitiminde aynı yaşta gibiydiler. Hepimiz korkunç büyük, hesaplanamaz bir yaştaydık. Sen en yaşlımızdın.

Ne zaman ikisinden biri konuşsa, bir engel kalkıyor. Son engele hiç sıra gelmeyecek, biliyorum.

– Dikkat etmiş miydin Tatiana, dansederken, sonunda, bir şey söylemişlerdi birbirlerine?

– Farkettim ama duymadım.

– Ben duydum: ölür belki de.

– Hayır. Hep benim yanımda kaldın, geride, yeşilliklerin orada. Duyamadın.

Lol geri dönüyor. İşte şimdi de birdenbire ilgisiz, dalgın.

– Demek elimi okşayan o kadın sendin, Tatiana.

– Bendim.

– Ah, kimse, hiç kimse düşünememişti bunu.

İçeri giriyorum. İkisi de anımsıyorlar ki tek sözcük kaçırmadım.

– Hava aydınlanmaya başladığında gözleri seni aradı, bulamadı. Biliyor muydun?

Lol hiçbir şey bilmiyordu.

Lol'a yaklaşma diye bir şey yok. Ona ne yaklaşılabilir ne de uzaklaşılabilir ondan. Gelip sizi aramasını, istemesini beklemelisiniz. Açıkça anlıyorum, şu sırada düzenlediği bir alanda benimle karşılaşmak ve benim tarafımdan görülmek istiyor. Hangi alanda? Aralarında tek canlı Tatiana olan T. Beach'li hayaletlerle mi dolu; aldatıcı görünüşlerle, hepsi de Lol adında yirmi kadın ile tuzak mı kurulmuş orada? Başka türlü mü yoksa? Birazdan Lol'a, Lol tarafından tanıtılacağım. Beni kendi huzuruna nasıl götürecek?

– On yıldır sanıyorum ki yalnız üç kişi kalmıştı, onlar ve ben.

Yeniden soruyorum:

– İstediğiniz nedir?

Tam tamına aynı duraksama ile, aynı suskunluk aralığı ile, yanıt veriyor:

– Onları görmek.

Her şeyi görüyorum. Aşkı bile görüyorum. Lol'un gözleri ışıktan şişmiş: çevrelerinde siyah bir çember oluşmuş. Aynı zamanda ışığı ve onu çevreleyen karayı görüyorum. Bana doğru ilerliyor, hep aynı adımlarla. Ne daha hızlı ilerleyebilir ne de yavaşlayabilir. Hareketindeki en ufak bir değişim bana bir felaket, öykümüzün kesin başarısızlığı gibi gözüküyor: randevuya, kimse gelmezdi o zaman.

Ama nedir benim kendi hakkımda bu denli bilmediğim ve onun beni bilmek zorunda bıraktığı? O anda kim olacak onun yanında?

Geliyor. Gelmeyi sürdürüyor, başkalarının yanında bile. Kimse ilerlediğini görmüyor.

Yine Michael Richardson'dan sözediyor; sonunda anlaşmışlardı, balodan çıkmaya uğraşıyorlardı, yanılarak, hayali kapılara yönelerek.

Konuştuğunda, kımıldadığında, baktığında ya da dalgınlaştığında, gözlerimin önünde, yalan söylemenin kişisel ve belli başlı bir biçimi olduğu hissine kapılıyorum, koca bir alan, ama yalanın çelikten sınırlarında. Bize göre, bu kadın T. Beach üzerine yalan söylüyor, S. Tahla üzerine, bu akşam üzerine, benim için, bizim için; birazdan karşılaşmamız üzerine yalan söyleyecek, bunu seziyorum, kendisi üzerine de yalan söylüyor; bizim için yalan söylüyor çünkü onunla bizim aramızdaki ayrımı, onu dile getiren yalnızca kendisi -ama susarak-, bir düşte. Öyle güçlü bir düş ki ağzından kaçırıyor, onu görmüş olduğunu bilmiyor.

Susamış biri gibi, Lol V. Stein'ın ağzından çıkan sözün buğulu ve tatsız sütünü içmeyi istiyorum, onun tarafından yalanı söylenmiş şeye dahil olmayı. Beni alıp götürsün, serüvenden başka türlü bir şeyler olsun bundan böyle, beni geriye kalanlarla öğütsün, kölesi olurum; umulan, kalanlarla öğütülmek olsun, köle olmak olsun.

Uzun bir sessizlik gelip yerleşiyor. Nedeni, birbirimize yönelttiğimiz, gitgide büyüyen dikkatimiz. Kimse ayrımında değil, henüz hiç kimse, hiç kimse mi? Emin miyim bundan?

Lol kapının önüne doğru yürüyor, yavaşça, aynı şekilde geri dönüyor.

Onu gördükçe düşünüyorum ki belki de bana yetecek bu, onu görmek ve böyle olacak işte, davranışlarda, birbirimize söylediklerimizde daha ileri gitmemiz yararsız olacak. Ellerim, onu hareketsiz kılacak, zamanın bir ucundan öbür ucuna gitmekten onu alıkoyacak tuzağa dönüşüyorlar.

– Çok geç oldu, Pierre de sabahları öyle erken kalkıyor ki, diyor sonunda Tatiana.

Sandı ki Lol'un çıkışı kalkıp gitmeye bir çağrıydı.

– Yo, lütfen, diyor Lol. Odasının kapısını kapadığında, Jean dikkat etmedi bile, yo, rica ediyorum Tatiana.

– Onu düşünüp bizi bağışlarsın, diyor Tatiana. Önemi yok.

İşte oldu, yayılandan yakamı sıyırdım, Lol'a bakıyordum: Tatiana'nın bakışı sert şimdi. Olaylar onun dilediği gibi gelişmiyor. Az önce keşfetti: Lol her şeyi söylemiyor. Ve odanın içinde, aramızda bir gizli sürüm gibi, Lol'un her şeyden fazla korktuğu bu zehirin kokusu yok mu, hazır bulunduğu yerde kendisinin ihmal edildiği bir uzlaşma?

– Bu evde bir şeyler oluyor Lol, diyor Tatiana ve gülümsemeye zorluyor kendini.

Yoksa bana mı öyle geliyor? Gecenin bu saatinde gelme-

sinden korktuğun birini mi bekliyorsun yoksa? Niye tutuyorsun böyle bizi?

– Yalnızca sizin için gelebilecek birini, diyor Pierre Beugner. Gülüyor.

– Yo, hiç sanmam, diyor Lol.

Tatiana'nın artık sevmediği o tarzda dalga geçiyor. Hayır, yine yanıldım. Tatiana hiçbir şey bilmiyor.

– Aslında, gitmek istiyorsanız gidebilirsiniz. Bu akşam daha birlikte olalım isterdim ben.

– Bizden bir şey saklıyorsun Lola, diyor Tatiana.

– Lol bu sırrı söylese bile, diyor Pierre Beugner, belki de bu kendisinin asıl inandığı olmayacaktı, kendine rağmen, inandığından farklı...

– Yeter! dediğimi duyuyorum.

Tatiana sakin kalıyor, yine yanıldım. Tatiana diyor ki:

– Vakit öyle geç oldu ki, her şey birbirine karışıyor. Onun kusuruna bakma. Bize bir şey söyle, Lol.

Lol V. Stein dinleniyor sanki, birazcık; çok kolay elde edilmiş bir zaferden yorgun gibi. Kesin bir biçimde bildiğim, bu zaferin getireceği: açıklığın gerilemesi. Bizden başka birileri için, gözleri fazla sevinçli olurdu.

Sözü herhangi birine yöneltmeden söylüyor:

– Mutluluk bu.

Kızarıyor. Gülüyor. Sözcük eğlendiriyor onu.

– Ama şimdi gidebilirsiniz, diye ekliyor.

– Neden olduğunu söyleyemez misin? diye soruyor Tatiana.

– Açık olmazdı, bir işe yaramazdı.

Tatiana ayağıyla yere vuruyor.

– Yine de, diyor Tatiana. Bir tek şey söyle Lol, şu mutlulukla ilgili.

– Bugünlerde birileriyle karşılaştım, diyor Lol. Mutluluk bu karşılaşmadan.

Tatiana kalkıyor. Pierre Beugner de kalkıyor. Lol'a yaklaşıyorlar.

– Ah, buydu demek, buydu demek, diyor Tatiana.

Büyük korku atlattı az önce, neyin korkusu bilmiyorum, nekahet devrinde biri gibi gülümsüyor. Nerdeyse bağırıyor:

– Kendine dikkat et Lol, ah Lola!

Şimdi de Lol kalkıyor. Karşısında, Tatiana'nın arkasında Jacques Hold, ben. Yanıldığını düşünüyor. Jacques Hold. Lol'un aradığı kendisi değil. Bir başkası var. Lol diyor ki:

– Gençliğimde olmuş hiçbir şey rahatsız etmiyor beni. Benim için hepsi yeniden başlasa bile, hiçbir tarafları rahatsız etmezdi.

– Dikkat et, dikkat et Lol.

Tatiana Jacques Hold'a doğru dönüyor.

– Geliyor musunuz?

Jacques Hold diyor:

– Hayır.

Tatiana ikisine bakıyor, önce birine, sonra ötekine.

– Bak sen, diyor. Lol V. Stein'ın mutluluğuna eşlik edeceksiniz demek?

Beugner'leri geçirmekten dönüyor. Yavaşça geliyor ve balkon kapısına yaslanıyor. Yüzü yere inik, sırtının arkasında elleriyle perdeye tutunarak orada duruyor. Düşeceğim. Bedenime bir güçsüzlük yükleniyor, bir düzey yükseliyor, kan boğuluyor, yürek çamurdan, gevşek, pisliğe batmış, uyudu uyuyacak. Benim yerime kiminle karşılaştı?

– Ee, şu karşılaşma?

Kocakarı ikibüklüm, siyah elbisesinin içinde zayıf. Elini kaldırıyor, beni çağırıyor.

– Ah, Jacques Hold, tahmin ettiğinizden emindim.

Hoyratlığı yardıma çağırıyor. Karmaşa.

– Söyleyin yine de, hadi.

– Neyi?

– Kim olduğunu.

– Sizsiniz, siz, Jacques Hold. Yedi gün önce karşılaştım sizinle, ilk önce yalnız başınıza, sonra da bir kadınla birlikteyken. Korular Oteli'ne kadar izledim sizi.

Korktum. Tatiana'ya gitmek, sokakta olmak istedim.

– Niçin?

Ellerini perdeden çözüyor, doğruluyor, yanıma geliyor.

– Seçtim sizi.

Geliyor, bakıyor, daha önce hiç yaklaşmamıştık birbirimize. Teni, çıplak bir beyazlıkta beyaz. Ağzımı öpüyor. Ona hiçbir şey vermiyorum. Çok korktum, şimdilik yapamam. Bu imkânsızlık onun beklediği bir şey. T. Beach gecesindeyim. Oldu işte. Orada, Lol V. Stein'a hiçbir şey verilmez. O alır. Hâlâ kaçıp gitmek istiyorum.

– Ama ne istiyorsunuz?

Bilmiyor.

– İstiyorum, diyor.

Susuyor, ağzıma bakıyor. Sonra da işte böyle, gözlerim gözlerinde. Despotça, karşı konulamaz biçimde, istiyor.

– Niçin?

Başıyla hayır diyor, adımı söylüyor.

– Jacques Hold.

Lol'un bu adı söylerkenki dokunulmamışlığı! Böyle adlandırılan bir kimsedeki inanç zayıflığını Lol V. Stein'dan, sözde Lol V. Stein'dan başka kim ayrımsamıştı? Başkalarının yüzüstü bıraktıkları, tanımadıkları, hiç görülmeyen birinin başdöndürücü keşfedilmesiydi bu. Benim için damarlarımda akan kan kadar tanımlayıcı olan, S. Tahla'lı bütün erkeklerin payını aldığı boşunalığın keşfi. Beni yerden topladı, bağrına bastı. İlk olarak, söylenmiş adım bir şey belirlemiyor.

– Lola Valerie Stein.

– Evet.

Bozguna uğramış varlığının, yıkık dökük mizacının saydamlığının arasından, beni bir gülümseme ile karşılıyor. Seçişi her türlü yeğlemeden bağışık. Ben, izlemeye karar verdiği S. Tahla'lı adamım. İşte, birlikte mıhlanmış duruyoruz. Adlarımızı tekrarlıyoruz birbirimize.

Bu gövdeye yaklaşıyorum. Ona dokunmak istiyorum.

Önce ellerim, sonra dudaklarımla.

Beceriksizleştim. Ellerim Lol'un üzerinde oldukları anda meçhul bir ölünün anısı üşüşüyor düşünceme: bu anı ölümsüz Michael Richardson'ın, T. Beach'li adamın hizmetine girecek, ona karışacağız, darmadığın, bir bütün olacağız, kimse kimseden seçilemez olacak, ne önce, ne sonra, ne de şimdi, birbirimizi gözden yitireceğiz, adlarımız yok olacak, böyle parça parça, zaman zaman, ad ad ölümü unutmaktan öleceğiz. Yollar açılıyor. Ağzı benimkinin üzerine açılıyor. Koluma koyduğu açık eli çok biçimli ve tek bir geleceğin habercisi. Kavisli ve bükük parmak kemiklerinde birleşen yıldız biçimli, bir tüy hafifliğinde ve benim için, bir çiçek yeniliğindeki elleri.

Uzun ve güzel bir gövdesi var, çok dik. Yürekli bir kendini silmenin, çocuklukta öğrenilmiş bir hizaya gelme tarzının gözetilmesi ile gerginleşmiş bir gövde. Bir büyümüş yatılı öğrenci gövdesi. Ama tatlı tevazuu bütünüyle yüzünde ve parmaklarının bir nesneye ya da elime dokunurlarkenki devinimlerinde.

– Bazen gözleriniz öyle açık renk ki. Nasıl da sarışınsınız.

Lol'un saçlarında, ellerindeki çiçek tohumundan var. Büyülenmiş, yanılmadığımı söylüyor bana.

– Doğru.

Bakışı, çok inik gözkapaklarının altından ışıyor. O küçük mavi gezegenlerin etrafındaki havanın seyrekleşmesine alışmalı. Orada bakış ölçüp biçiyor, sonra tutunuyor, baştan çıkmış.

– Sinemanın birinden çıkıyordunuz. Geçen perşembeydi. Hava nasıl da sıcaktı hatırlıyor musunuz? Ceketinizi elinizde tutuyordunuz.

Dinliyorum. Sözcüklerin arasına hep keman sokuluyor, bazı yerlerde yükleniyor, yeniden başlıyor.

– Hiç düşünmeksizin, kendinizle ne yapacağınızı bilemi-

yordunuz. O kara geçitten, zaman öldürmek için yalnız başınıza gittiğiniz o sinemadan çıkıyordunuz. O gün zamanınız vardı. Caddeye varınca etrafınıza, oradan geçen kadınlara baktınız.

– Amma da yanlış!

– A, belki, diye haykırıyor Lol.

Sesi herhalde gençliğinde olduğu gibi kalın çıktı, ama o güçsüz ağırlığını korudu. Kollarıma kendiliğinden sokuluyor, gözleri kapalı; başına gelmesi gereken ve gövdesinin şimdiden, yaklaşan ayinini haber verdiği bir başka şeyi bekleyerek. İşte geldi: alçacık söylendi.

– Sonra otobüs meydanına gelen kadın, Tatiana Karl'dı.

Onu yanıtlamıyorum.

– Oydu, siz er ya da geç ona gidecek bir adamdınız. Biliyordum bunu.

Gözkapakları ince bir ter damlası ile örtülüyor. Kapalı gözlerini öpüyorum, devinimleri dudaklarımın altında, saklı gözleri. Onu bırakıyorum. Onu terkediyorum. Salonun öbür ucuna gidiyorum. O olduğu yerde kalıyor. Öğrenmek istiyorum.

– Michael Richardson'a benzediğim için değil mi?

– Hayır, ondan değil. Ona benzemiyorsunuz. Hayır -sözcükler ağzından ağır ağır dökülüyor- neden olduğunu bilmiyorum.

Keman duruyor. Susuyoruz. Yeniden başlıyor.

– Odanız aydınlandı ve ışıktan geçerken Tatiana'yı gördüm. Siyah saçlarının altında çıplaktı.

Kıpırdamıyor, gözleri bahçede, bekliyor. Az önce, Tatiana'nın siyah saçlarının altında çıplak olduğunu söyledi. Bu cümle hâlâ, söylenenlerin sonuncusu. Duyuyorum: "siyah saçlarının altında çıplak, çıplak, çıplak, siyah saçlar." Özellikle son iki sözcük eşit ve tuhaf bir yoğunlukla çınlıyorlar. Tatiana'nın, Lol'un betimlediği gibi olduğu doğru,

siyah saçlarının altında çıplak. Kapalı odada sevgilisi için öyleydi. Cümlenin yoğunluğu birden artıyor, çevresindeki hava tükendi, cümle patlayıp açılıyor, anlamı öldürüyor. Sağır edici bir güçte duyuyorum onu ve anlamıyorum, hiçbir anlamı olmadığını bile anlamıyorum artık.

Lol yine benden uzakta, yere çakılı, yine bahçeye dönük, gözünü kıpırdatmadan duruyor.

Zaten çıplak Tatiana'nın çıplaklığı, onu olası bir anlamdan gitgide daha da yoksun kılan bir ışığa boğma içinde, büyüyor. Boşluk heykel. Kaidesi orada: cümle. Boşluk, siyah saçları altında çıplak Tatiana, gerçek. Boşluk dönüşüyor kendini harcıyor, gerçek, gerçeği içine sığdıramıyor artık. Tatiana kendisinden çıkıp gidiyor, açık pencerelerden yayılıyor, şehrin üzerine, sokaklara, çıplaklığın çamuru, suyu, dalgası. İşte Tatiana Karl siyah saçları altında çıplak, birden Lol V. Stein ile benim aramızda. Cümle az önce öldü, hiçbir şey duymuyorum artık, şimdi sessizlik, cümle Lol'un ayaklarının dibinde öldü, yerini Tatiana aldı. Bir kör gibi dokunuyorum, daha önce dokunmuş olduğum hiçbir şeyi ayırdedemiyorum. Lol, bakışındaki bir uzlaşmayı ayırdetmemi değil de, artık Tatiana'dan korkmamamı bekliyor. Korkmuyorum artık. Şu anda Tatiana'yı siyah saçlarının altında çıplak gören iki kişiyiz. Düşünmeden diyorum ki:

– Tapılası fahişe, Tatiana.

Başı kımıldadı. Lol'un, onda önceden tanımadığım bir konuşma biçimi var, yakınmalı ve keskin. Ormandan ayrı düşmüş hayvan uyuyor, doğduğu iklimi düşüyor, güneşli düşü titreyerek ağlıyor.

– Bütün fahişelerin, hepsinin en iyisi, değil mi?

Diyorum:

– En iyisi.

Lol V. Stein'a doğru gidiyorum. Onu öpüyorum, onu yalıyorum, onu duyuyorum, dişlerini öpüyorum onun. O kı-

mıldamıyor. Güzelleşti. Diyor ki:

– Ne müthiş rastlantı.

Yanıtlamıyorum. Onu yine benden uzakta, salonun ortasında yalnız bırakıyorum. Uzaklaştığımın farkında değil gibi. Yine söylüyorum:

– Tatiana Karl'ı terkedeceğim.

Kendini yere bırakıyor, sessiz, bitmez tükenmez bir yakarma hali takınıyor.

– Yalvarıyorum, sizden çok rica ediyorum: yapmayın.

Ona koşuyorum, kaldırıyorum onu. Başkası olsa aldanabilirdi. Yüzünde en ufak acı yok, güven var.

– Ne?

– Yalvarıyorum.

– Söyleyin neden?

Diyor.

– İstemiyorum.

Bir yerlere tıkılıp kaldık. Bütün yankılar ölüyorlar. Daha açık görmeye başlıyorum, azar azar, çok çok az. Duvarlar görüyorum, kaygan, hiç geçit vermiyorlar, demin burada değillerdi, az önce etrafımızda yükseliverdiler. Kaçmama izin verilseydi, bunu anlayamazdım. Bilmezliğimin kendisi de kapatılmış buraya. Lol önümde duruyor, yeniden yakarıyor, dile getirmek birden sıkıyor beni.

– Tatiana Karl'ı terketmeyeceğim.

– Evet. Onunla görüşmelisiniz.

– Salı.

Keman duruyor. Kendini geri çekiyor, ardında apansız anımsamanın kraterlerini ortalıkta bırakıyor. Lol'un dışındaki insanlar hayrete düşürüyor beni.

– Ya sizi? Sizi? Ne zaman?

Çarşamba diyor, yeri, saati söylüyor.

Evime dönmüyorum. Şehirde hiçbir yer açık değil. Ben de Beugner'lerin villasının önüne gidiyorum, balıçıvan ka-

pısından giriyorum. Tatiana'nın penceresi aydınlık. Cama vuruyorum. Buna alışkın. Çok çabuk giyiniyor. Saat sabahın üçü. Pierre Beugner, eminim her şeyden haberdar olduğu halde, çok sessiz hareket ediyor. Bunun böyle, gizliymiş gibi yapılmasına can atan, kendisi. S. Tahla'da, kocasına sadık bir kadın yerine konduğuna inanıyor. Böyle tanınmayı çok önemsiyor.

– Ama ya salı? diye soruyor.

– Salı da.

Arabayı parmaklıktan uzak bir yere parketmiştim. Villa boyunca tüm ışıkları söndürüp Korular Oteli'ne gidiyoruz. Arabada Tatiana soruyor:

– Biz gittikten sonra Lol nasıldı?

– Mâkûl.

Salı günü kararlaştırılan saatte, akşama doğruydu. Tatiana Karl'ı beklediğim Korular Oteli'ndeki odanın penceresine gidip de otel ile küçük tepenin eteği arasında bir yerde gri bir şekil, ekinler arasındaki kül renginde sarışınlığının beni yanıltamayacağı bir kadın gördüğümü sandığımda, her şeye hazır olduğum o sırada, tereddütle şaşkınlık arasında, korkuyla sevinç arasında gerçek doğasını ilk anda kestiremediğim çok şiddetli bir heyecan duydum. Avazım çıktığı kadar bağırıp yardım isteme, her zaman için, her Lol V. Stein için hayır deme ya da kapılma isteği, aşka. Bir çığlığı içimde boğdum, Tanrı'dan yardım diledim, koşarak çıktım, sonra geri döndüm, odanın içinde döndüm durdum, sevmek ya da artık sevmemek için fazla yalnız, varlığımın bu şeyi tatmadaki acınacak yetersizliğinden acı duyarak, acı duyarak.

Sonra heyecan biraz dindi, kendi üzerine toplandı, onu bastırabildim. Bu an, onun da beni gördüğünü keşfettiğim an ile kesişti.

Yalan söylüyorum. Pencereden hiç kımıldamadım, gözyaşlarına dek onaylı.

Ansızın o sarışınlık aynı kalmadı, kıpırdadı ve sonra da durdu. Varlığını keşfettiğimi farketmiştir sandım.

Demek ki birbirimize baktık, öyle sandım. Ne kadar zaman?

Gücümü zorlayarak başımı, çavdar tarlasının onun bulunmadığı sağ tarafına çevirdim. O taraftan siyah tayyörüyle Tatiana geliyordu. Taksiciye parasını verdi ve yavaşça kızılağaçların arasından yürümeye başladı.

Odanın kapısını çalmadan, yavaşça açtı. Ondan, benimle bir dakika pencereye gelmesini istedim. Tatiana geldi. Ona tepeyi ve çavdar tarlasını gösterdim.

Arkasında duruyordum. Böylece ona, Tatiana'yı gösterdim.

– Hiç bakmıyoruz. Otelin bu tarafından güzel görünüyor.

Tatiana hiçbir şey görmedi, odanın dibine geri döndü.

– Hayır, bu manzara hüzünlü.

Beni çağırdı.

– Görecek bir şey yok, gel.

Onu hiçbir yanaşmadan bağışık tutmadan, Jacques Hold Tatiana Karl'a katıldı.

Jacques Hold amansızca Tatiana Karl'ın içine işledi. O hiç karşı koymadı, hiçbir şey söylemedi, hiçbir şeyi reddetmedi, böyle bir ele geçirilmeye hayran kaldı.

Hazları büyük ve paylaşılmış oldu.

Lol'un mutlak unutuluşunun bu ânı, gözetilmesi ile aynı zaman içinde bu uzatılmış aydınlanma, onu duyma umudunu hiç taşımadan, Lol bu ân yaşansın istiyordu. Yaşandı.

Jacques Hold Tatiana Karl'a kapılmış, ondan ayrılamıyordu. Onunla konuştu. Tatiana Karl, Jacques Hold'un ona söylediği sözlerin muhatabından şüpheliydi. Kendisine ya da o gün orada olmayan bir başka kadına yöneltildiklerini sanmadı mutlaka, ama kalbinin isteğini dile getiriyorlardı. Ama niçin bir başka zaman değil de bu defa? Tatiana, öykülerinde bulmaya çalışıyordu neden olduğunu.

– Tatiana sen benim ömrümsün, ömrümsün. Tatiana.

O gün sevgilisinin sayıklamalarını Tatiana ilk önce hoşlandığı bir zevkle dinledi, bir adamın kollarında adı kötüye çıkmış bir kadın olma zevki.

– Tatiana seni seviyorum, seni seviyorum Tatiana.

Tatiana kabul etti, avutucu, bir anne gibi yumuşak:

– Evet. Buradayım. Yanında.

İlk önce kendisinin yanında nasıl da özgür olduğunu görmenin zevki içinde, sonra birden, sözcüklerin tehlikeli parıltısı içinde şaşkın.

– Tatiana, kızkardeşim benim, Tatiana.

Bunu duyan Tatiana olmasa ne demekti, ah, o sözler.

– Sana bundan öte ne yapabilirim, Tatiana?

Üçümüz bir saattir orada olmalıyız. Onun, pencerenin çerçevesi içinde -önünde, hep dilediği bir tarafa bırakılışını duyduğu o hiçbir şey yansıtmayan aynada- sırayla belirişimizi göreli bir saat geçmiş olmalı.

– Belki de bunu bilmeden... diyor Tatiana, sen ve ben...

Sonunda akşam oldu.

Jacques Hold Tatiana Karl'a gitgide daha fazla zorlanarak sahip olmaya başladı. Bir ara görmeyen, duymayan ve derinliğinde, tuhaf biçimde kendini bulur göründüğü bir başka kadın ile konuşmaya koyuldu.

Sonra Jacques Hold'un Tatiana Karl'ın içine girmesinin artık mümkün olmadığı zaman geldi.

Tatiana Karl onun uyuyakaldığını sandı. Onu bu soluklanmaya bıraktı, oradan millerce uzakta, hiçbir yerde, tarlaların orada olan adamın yanına büzülüp kaldı ve kendisini yeniden ele geçirmesini bekledi. Ama boşuna. O uyurken.

Tatiana öyle sanıyordu -onunla konuştu:

– Ah, o sözcükler, susmalıydın, ne tehlikeli sözcükler onlar.

Tatiana Karl üzüldü. Onun sevebileceği kadın o değildi. Ama o da bir başkası kadar o kadın olamaz mıydı? Baştan beri onun S. Tahla'daki kadından, onun adına bir aşk yaşamaktan öte bir şey olamayacağı ortadaydı; Michael Richardson'ın çarpıcı değişiminin bunda bir parmağı olsun istemiyordu. Ama ne yazık, birden, o duygu sözcükleri, yitik?

O akşam, T. Beach balosundan bu yana ilk kez, diyor Tatiana, ağzında o ortak tadı, yüreğin şekerini buldu.

Pencereye döndüm, hâlâ oradaydı, o tarlada, hiç kimseye anlatamayacağı bir halde, o tarlada yalnız başınaydı. Bunu, ona olan aşkımı, bu aşkın dokunulamaz -çocuk elli devyeterliliğini bildiğim anda anladım.

Adam yatağa döndü. Tatiana Karl'ın yanına uzandı. Doğan akşamın serinliğinde birbirlerine geçtiler. Açık pencereden çavdarın kokusu geliyordu. Bunu Tatiana'ya söyledi.

Çavdar kokusu?

Onu duyuyordu. Adama, geç olduğunu ve dönmek zo-

runda olduğunu söyledi. Adamın reddetmesinden korkarak, üç gün sonrası için randevu verdi. O ise tam tersine, o gün boş olup olmadığını bile düşünmeden kabul etti.

Kapının eşiğinde, kadın, kendisine durumuyla ilgili bir şey söyleyebilir mi diye sordu.

– Seni yine görmek istiyorum, dedi, yeniden ve yeniden görmek istiyorum seni.

– Ah böyle konuşmamalısın, yapmamalısın bunu.

O çıktığında, Lol'un tarladan uzaklaşmasına ve benimle karşılaşma riski olmadan kente dönmesine fırsat vermek için ışıkları söndürdüm.

Ertesi gün öğleden sonra bir saat boyunca hastanede bulunmamak için işlerimi ayarlıyorum. Onu arıyorum. Beni bulduğu sinemanın önünden geçiyorum. Evinin önünden geçiyorum: salonun kapısı açık, Jean Bedford'un arabası yok, günlerden perşembe, bilardo salonunun baktığı çimenliğin oradan gelen bir küçük kız kahkahası duyuyorum, sonra birbirine karışan iki kahkaha, sadece kızları var, üç kız. Bir hizmetçi kadın merdivenlerin tarafından dışarı çıkıyor, genç ve oldukça güzel, beyaz önlüklü, çimenliğe varan bir geçitten yürüyor, öylece sokakta duran beni farkediyor, bana gülümseyip kayboluyor. Gidiyorum. Korular Oteli'ne gitmekten kaçınmak istiyorum, oraya gidiyorum, arabayı durduruyorum, oldukça uzaktan otelin çevresini dolanıyorum, çavdar tarlasını dolanıyorum, tarla boş, yalnızca biz, Tatiana ve ben buradayken geliyor. Geri dönüyorum. Ana caddelerde yavaş yavaş sürüyorum arabayı, aklıma, Tatiana'nın oturduğu mahallede olabileceği geliyor. Orada. Onun evi boyunca uzanan sokakta, eve ikiyüz metre kadar uzakta. Arabadan inip onu yürüyerek izliyorum. Oldukça

hızlı yürüyor, yürüyüşü rahat, güzel. Onu gördüğüm iki seferden daha uzun boylu görünüyor gözüme. Üzerinde gri mantosu ve kenarsız siyah bir şapka var. Sağa, evine giden yöne doğru dönüp gözden kayboluyor. Ben bitkin halde arabaya dönüyorum. Demek ki gezintilerini sürdürüyor ve ben eğer onu beklemeyi beceremezsem, onunla karşılaşabilirim. Oldukça hızlı yürüyordu, kimi zaman durana kadar yavaşlayıp sonra yeniden yola koyuluyordu. Evinde olduğundan daha uzun, daha inceydi. O gri mantoyu tanıdım, kenarsız siyah şapkayı hayır, çavdar tarlasında üzerinde o yoktu. Ona hiçbir zaman yanaşamayacağım. Ben de, ona gidip: "Şu güne, şu saate kadar bekleyemedim" demeyeceğim. Yarın, pazarları çıkıyor mu? İşte pazar. Kocaman ve güzel. Hastanede görevde değilim. Beni ondan bir gün ayırıyor. Saatlerce onu arıyorum, arabayla, yürüyerek. Hiçbir yerde yok. Evi hep aynı, pencereleri açık. Jean Bedford'un arabası hâlâ yerinde değil, küçük kız kahkahalarından eser yok. Saat beşte Beugner'lere çaya gideceğim. Tatiana bana öbürgün pazartesi Lol'un davetini hatırlatıyor. Anlamsız davet. Sanki başkaları gibi yapmak istiyor, diyor Tatiana, yola girmek. Akşam, o pazar akşamı, yine evinin önüne gidiyorum. Pencereleri açık ev. Jean Bedford'un kemanı. Lol orada, orada salonda, oturmuş. Saçları dağınık. Etrafında üç küçük kız kimbilir neyle uğraşarak dönüp duruyorlar. Kımıldamıyor, dalgın, çocuklarla konuşmuyor; çocuklar da ona seslenmiyorlar hiç. Birer birer -epey uzun zaman kalıyorum oradaküçük kızlar onu öpüp gidiyorlar. Birinci katta pencereler aydınlanıyor.. O salonda kalıyor, aynı duruşta. Birden, işte kendi kendine gülümsüyor. Onu çağırmıyorum. Kalkıyor, ışığı söndürüyor, gözden kayboluyor. Yarın.

Green Town istasyonu yakınında bir çay salonu. Green Town S. Tahla'ya arabayla bir saatten az uzaklıkta. Yeri, bu çay salonunu belirleyen, o.

Ben geldiğimde o oradaydı bile. Henüz pek kalabalık yoktu, daha erken. Onu hemen gördüm, yalnız, boş masalarla çevrili. Bana gülümsedi, salonun dibinden, sevinçli, uzlaşmış, bildiğim gülüşünden farklı.

Beni nerdeyse kibarca, incelikle karşıladı. Ama gözlerini kaldırdığında bütün varlığını alevlendirmiş olacak yabanî, çılgın bir sevinç gördüm: orada, o adamın karşısında, adamın içinde saklı olan, Lol'un ona asla açıklamayacağı –bunu biliyor adam- bir sırrın karşısında olmanın sevinci.

– Sizi ne çok aradım, ne çok yürüdüm sokaklarda.

– Dolaşıyorum, diyor kadın, size söylemeyi unutmuş muyum? Her gün uzun uzun dolaşıyorum.

– Tatiana'ya söylediniz.

Bir kez daha inanıyorum ki orada durabilirim, bununla yetinebilirim, yalnızca onun gözlerimin önünde olmasıyla.

Salt görüntüsü yıkıyor beni. Tek söz istemiyor ve bitmek bilmez bir sessizliği yüklenebilirdi. Tüm sözcüklerin eriyip aynı magmaya döndükleri, Lol V. Stein tarafından anlaşılabilir, uzun bir uğultu çıkarmak, söylemek isterdim. Susuyorum. Diyorum ki:

– Hiçbir şeyin olmayacağı bu gün kadar beklemedim hiçbir şeyi.

– Bir şeye doğru gidiyoruz. Hiçbir şey olmasa bile, bir amaca doğru ilerliyoruz.

– Hangisi?

– Bilmiyorum. Yalnızca yaşamın devinimsizliğiyle ilgili bir şeyler biliyorum ben. Böylece, o kırıldığı zaman, bunu biliyorum.

O ilk kez Tatiana Karl'ın evinde giydiği beyaz elbiseyi giymiş. Kopçaları açılmış gri yağmurluğunun altından gözüküyor. Ben elbiseye bakınca, yağmurluğu çıkarıyor. Bana çıplak kollarını böyle gösteriyor. Yaz, serin kollarında.

Yavaşçacık, öne eğilerek söylüyor.

– Tatiana.

Bunun bir soru olduğundan kuşkum yoktu.

– Salı günü görüştük.

Biliyordu. Güzelleşiyor, dört gün önce, geceleyin geç vakit ondan çekip aldığım o güzellikten.

Bir solukta soruyor:

– Nasıl?

Hemen yanıtlamadım. Soruyu anlamadığımı sandı. Devam ediyor:

– Tatiana nasıldı?

Tatiana'dan o sözetmeseydi, ben edecektim. Yüreği daraldı. Bunu neyin izleyeceğini, yanıtın neye yolaçacağını kendi de bilmiyor. Sorunun, kabullenişinin önünde ikimiziz.

Buna razıyım. Daha salı günü razı oldum. Ve kuşkusuz kendisiyle karşılaşmamın ilk anlarında bile.

– Tatiana çok güzel.

– Ondan vazgeçemiyorsunuz, değil mi?

Bir düşün nerdeyse yakalandığını görüyorum. Etler parçalanıyor, kanıyor, uyanıyorlar. Bir iç-gürültüyü dinlemeye çalışıyor, başaramıyor, tamamlanmamış da olsa, gerçekleşen arzusu, içinden taşıyor. Gözkapakları, aşırı güçlü bir ışığın etkisiyle kamaşıyorlar. Bu ânın çok uzun olan sonu boyunca ona bakmayı bırakıyorum.

Yanıtlıyorum:

– Ondan vazgeçemiyorum.

Sonra, mümkün değil, ona yeniden bakıyorum. Gözleri yaşla dolmuş. İçine gömülmediği, aksine, mutluluğun dışavurumu olacak, doruktaki anlatımının kıyısında tuttuğu çok büyük bir acıyı gemliyor. Hiçbir şey demiyorum. Varlığının bu kuralsızlığında ona yardım eli uzatmıyorum. An bitiyor. Lol'un gözyaşları, gövdesinin zaptedilmiş gözyaşlarına dönüp içinde tutuldular. An ne zafere ne de yenilgiye doğru kayıp gitti, hiçbir şeyin rengini almadı, yalnızca

zevk, yadsıyıcı zevk, geçti.

Diyor:

– Göreceksiniz, Tatiana'yla ikinizin arası daha da iyi olacak bundan böyle.

Hep o aynı halde, yalnız onun, tanımadan adlandırdığı o gelecekten hem bihaber hem de haberli, ona gülümsüyorum.

Bilmeyen iki kişiyiz. Diyorum:

– İsterdim.

Yüzü değişiyor, soluyor.

– Ama biz, diyor, biz ne yapardık o zaman?

Bu kararı anlıyorum, onun yerine ben de dile getirebilirdim. Onun yerine koyabilirim kendimi, ama onun istemediği taraftan.

–Ben de isterdim, diyor.

Sesini alçaltıyor. Gözkapaklarının üzerinde, geçen geceden bu yana tadını tanıdığım terden var.

– Ama Tatiana orada, yaşamınızda bir tek.

Tekrarlıyorum:

– Yaşamımda bir tek. Ondan sözettiğimde böyle derim.

– Öyle olmak zorunda, diyor -ekliyor- şimdiden ne kadar seviyorum sizi.

Sözcük, boşluğu boydan boya geçiyor, arıyor ve konuyor. Lol sözcüğü benim üzerime koydu.

Seviyor, Tatiana'yı sevmesi gerekeni seviyor. Hiç kimse. Hiç kimse bendeki Tatiana'yı sevmiyor. Şaşırtıcı bir inatla kurmakta olduğu bir geleceğe bağlıyım, karşı koymayacağım. Tatiana, yavaş yavaş, sokuluyor, kapıları yarıyor.

– Gelin, yürüyelim. Size söyleyecek birkaç şeyim var.

Bulvarda, pek kalabalık olmayan istasyonun arkasında yürüdük. Onu kolundan tuttum.

– Tatiana odaya benden biraz sonra geldi. Bazen, gelmeyeceğini sanayım diye özellikle yapıyor bunu. Biliyorum. Ama dün Tatiana'nın yanımda olmasını deli gibi istiyordum.

Bekliyorum: Soru sormuyor. Bildiğini nerden anlamalı? Onu çavdarların arasında keşfettiğimden emin olduğunu? Şundan: hiç soru sormadığından mı? Yine ben:

– Geldiğinde o övgüye değer halini takınmıştı, bilirsiniz ya, vicdan azabı ve gerçek olmayan utanç hali, ama biz biliyoruz, siz ve ben, bunun Tatiana'da neyi gizlediğini.

– Küçük Tatiana.

– Evet.

Adam Lol V. Stein'a anlatıyor:

Tatiana üzerindekileri çıkartıyor ve Jacques Hold ona bakıyor, aşkı olmayana ilgi ile bakıyor. Düşen her giyside, varlığına karşı kayıtsız olduğu bu doymak bilmez bedeni gitgide daha fazla tanıyor. O bu bedeni daha önce de inceledi, onu Tatiana'nın kendisinden de iyi tanıyor. Ya saf atardamar mavisi ya da güneş esmeri, izlerin sınırlarında beyazı belirginleşen düzlüklerine uzun uzun bakıyor yine de. Her biçimin, bütün biçimlerin ve hattâ bütünüyle gövdenin kendiliğini gözden yitirinceye kadar, bakıyor ona.

Ama Tatiana konuşuyor.

– Ama Tatiana bir şey söylüyor, diye mırıldanıyor Lol V. Stein.

Hoşuna gitsin diye gerekiyorsa Tanrı'yı bile uydurdum.

– Adınızı söylüyor.

Uydurmadım.

Adam Tatiana Karl'ın yüzünü çarşafların altına saklıyor ve böylelikle başsız bedeni, tümüyle dilediği gibi elinin altında. Onu döndürüyor, doğrultuyor, istediği gibi yerleştiriyor, kollarını bacaklarını ayırıyor ya da birleştiriyor, derin derin geri döndürülemez güzelliğine bakıyor, ona giriyor, duruyor, unutma içinde lehimlenmeyi bekliyor. Unutma orada.

– Ah, Tatiana nasıl da bilir kendini bırakmayı, ne harika, ne müthiş olmalı.

Bu buluşmadan Tatiana ve o büyük zevk aldılar, her za-

mankinden daha fazla.

– Hâlâ hiçbir şey söylemiyor mu?

– Onu örten çarşafın altında Lol V. Stein'dan konuşuyor.

Tatiana bir sürü ayrıntısıyla ve bunları bir daha bir daha yineleyerek, Lol'un aklını kaybettiği -öyle deniyor- Belediye Gazinosu'ndaki baloyu anlatıyor.

Uzun uzadıya siyah giysili zayıf kadını, Anne-Marie Stretter'i çiziyor ve Michael Richardson ile oluşturdukları çifti, nasıl hâlâ dansetme gücü bulduklarını, bu alışkanlığın onlarda hâlâ kalmasının nasıl da şaşırtıcı olduğunu -ki o gecenin kasırgası yaşamlarındaki tüm alışkanlıkları, aşk alışkanlığını bile –öyle diyor Tatiana- çekip almış gibiydi.

– Bilemezsiniz, diyor Lol.

Çarşafın altındaki Tatiana'yı yeniden susturmak gerek. Ama daha sonra, epey sonra, yine başlıyor. Ayrılma zamanı Jacques Hold'a Lol'u bir daha görüp görmediğini soruyor. Bu konuda aralarında hiçbir şey kararlaştırmamış olmalarına karşın, Tatiana'ya yalan söylemeye karar veriyor.

Lol duruyor.

– Tatiana anlayamazdı, diyor.

Eğiliyorum, yüzünü hissediyorum. Pudra gibi, çocuksu bir kokusu var.

– Alışkanlığımızın tersine, onun önce çıkmasına izin verdim. Işığı söndürdüm. Uzun bir süre karanlıkta kaldım.

Yanıtın yanından geçiyor, bir solukta, ancak bir başka şey söyleyecek kadar zamanda - üzgünce:

– Tatiana hep öyle acelecidir ki.

Yanıtlıyorum:

– Evet.

Caddeye bakarak konuşuyor:

– O odada Tatiana ile sizin aranızda geçenleri bilme olanağım yok. Asla öğrenemeyeceğim. Siz bana anlattığınızda, sözü edilen bir başka şey oluyor.

Yine yürümeye başlıyor, alçacık soruyor:

– Ben değilim değil mi, çarşafın altında, başı saklı Tatiana?

Ona sıkı sıkı sarılıyorum, canımı acıtmış olmalıyım, küçük bir çığlık atıyor, onu bırakıyorum.

– Sizin için.

Bir duvar boyunca yürüyoruz, saklıyız. Göğsüme dayanmış soluk alıyor. O dingin yüzünü, pırıl pırıl çizgilerini, hemen hep şaşkın, arayan gözlerini göremiyorum şimdi.

Ve işte onun yokluğu fikri dayanılmaz hale geldi. Aklıma gelen bu işkence fikrini ona söyledim. O, hiç böyle bir şey hissetmiyordu, şaşırdı. Anlamıyordu.

– Neden gidecekmişim ki?

Af diledim. Ama korku, elimden bir şey gelmiyor, orada duruyor. Yokluğu tanıyorum, onun dünkü yokluğunu, her an özlüyorum onu, şimdiden.

Kocasıyla konuşmuş. Aralarındakinin tükenmekte olduğuna inandığını söylemiş ona. Kocası ona inanmamış. Ona daha önce de buna benzer şeyler söylemiş olduğu için değil mi? Hayır, Lol asla böyle bir şey yapmamış.

Soruyorum: Lol hâlâ içine mi dönük?

Doğallıkla konuştum ama sesimdeki anî değişmeye aldanmadı.

Diyor:

– Lol hâlâ içine dönük, yalnızca Jean Bedford'layken değil.

Konuyu değiştirip duyduğu bir korku üzerine bir konuşmaya atlıyor: Etrafındakiler, özellikle kocası, bir gün hastalığının yeniden depreşmesinin imkân dışı olmadığını düşünüyorlar. O yüzden Lol onunla istediği kadar açık konuşamadı. Ona, bu kaygının şu anda nereden kaynaklanıyor olabileceğini sormuyorum. Bunu söylemiyor. On yıldır bu tehditten hiç sözetmemiş olmalı.

– Jean Bedford beni umutsuzluktan kurtardığına inanıyor, onu hiç yalanlamadım, sözkonusu olanın başka bir şey

olduğunu hiç söylemedim ona.

– Nedir?

– Kadın içeri girer girmez artık nişanlımı sevmedim.

Bir bankta oturuyoruz. Lol kendi kendine binmeyi kararlaştırdığı treni kaçırdı. Onu öpüyorum, öpüşlerime karşılık veriyor.

– Onu artık sevmiyordum dediğimde, demek istiyorum ki aşkın yokluğunun nerelere vardırılabileceğini hayal edemezsiniz.

– Anlamam için bir ipucu verin.

– Bilmiyorum.

– Tatiana'nın hayatı benim için uzaktaki, adını bile bilmediğim bir yabancınınkinden daha önemli değil.

– Bundan da öte.

Ayrılmıyoruz. O dudaklarımın üzerinde, sıcak.

– Bu bir yer doldurma.

Onu bırakmıyorum. Benimle konuşuyor. Trenler geçiyor.

– Onları görmek istiyordunuz demek?

Ağzını arıyorum. Onu rahatlatıyorum. Ama çekiliyor, yere bakıyor.

– Evet. Artık kendi yerimde değildim. Beni alıp götürdüler. Kendimi onlarsız buldum.

Hafifçe kaşlarını çatıyor, bu onda öyle alışılmadık bir şey ki, bunu biliyorum, şimdiden telâşa düşüyorum.

– Kimi zaman yeniden başlamasından biraz korkuyorum.

Onu yeniden kollarıma alıyorum.

– Hayır.

– Ama korkulmaz. Bu bir sözcüktür.

İç çekiyor.

– Yerimde kim var, anlamıyorum.

Onu kendime doğru çekiyorum. Dudakları serin, nerdeyse soğuk.

– Değişme.

– Ama eğer ben bir gün yine... -bulamadığı sözcüğü iyice vurguluyor- gezinmeme izin verirler mi?

– Sizi saklarım.

– Yanılırlar mı o gün?

– Hayır.

Dönüyor ve başdöndürücü bir güvenle, çok yüksek sesle söylüyor.

– Biliyorum ki siz, ne yaparsam yapayım, siz anlarsınız. Haklı olduğunuzu diğerlerine kanıtlamak gerekecek.

Onu sonsuza dek o âna alıp götüreceğim. Götürülmeye hazır, büzülüyor.

– Sizinle kalmak isterdim.

– Neden olmasın?

– Tatiana.

– Doğru.

– Tatiana'yı yine sevebilirdiniz, farketmezdi...

Ekliyor:

– Olup bitenleri anlamıyorum.

– Farketmezdi.

Soruyorum:

– İki gün sonraki akşam yemeği niçin?

– Gerekiyor, Tatiana için. Bir süre susalım.

Sessizliği, hareketsiz duruyoruz, yüzlerimiz ancak değiyor birbirine, tek söz yok, uzun süre. Trenlerin gürültüsü tek bir uğultu içinde yitip gidiyor, onu duyuyoruz. Kımıldamadan, dudaklarının ucuyla bana diyor ki:

– Belirli bir durumda her türlü duygu izi dağılır. Belirli bir biçimde sustuğum zaman sizi sevmiyorum. Farkettiniz mi?

– Farkettim.

Geriniyor, gülüyor.

– Sonra da yeniden soluk almaya başlıyorum, diyor.

Tatiana'yı perşembe günü saat beşte görmeliyim. Bunu ona söylüyorum.

Böylece Lol'un evinde o yemek oldu.

Beugner'in ve benim tanımadığımız üç kişi daha çağrılı. Yaşlı bir hanım, U. Bridge konservatuarında müzik profesörü ve iki çocuğu: bir genç adam ve ancak yemekten sonra gelebilecek olan kocasını Jean Bedford'un özellikle beklediği belli olan bir genç kadın.

En son gelen benim.

Onunla randevum yok. Tam trene binerken, bana bu akşam kararlaştıracağımızı söyledi. Bekliyorum.

Yemek oldukça sessiz geçiyor. Lol öyle olmasın diye hiçbir çaba göstermiyor, belki de farkında değil. Tüm akşam boyunca, uzak bir imâ ile bile, bizi ne diye biraraya getirdiğini belirtmek zahmetine girmiyor. Neden? Biz, evine çağırmaya yetecek kadar tanıdığı insanların tümü olmalıyız. Jean Bedford'un arkadaşları, özellikle de müzisyenler varsa da, Tatiana'dan biliyorum ki onlarla, karısı olmadan, dışarıda görüşüyor. Lol tüm tanıdıklarını biraraya toplamış, bu açık. Ama neden?

Yaşlı hanımla Jean Bedford arasında ikili bir konuşma başlıyor. Birazını duyuyorum: "Gençler konserlerimizin varlığından haberdar olsalardı, inanın bana, salonlarımız dolardı." Sonra: "...Sonunda karar verebildim."

Yeniden, Tatiana Karl, Lol V. Stein ve ben birbirimizi buluyoruz: susuyoruz. Dün gece Tatiana bana telefon etti. Dün Lol'u aradım durdum, ne şehirde ne evinde bulabildim. Salonun ışıkları -akşam yemeğinden sonra orada kızlarıyla oturur- yanmıyordu. Yalnızca günün dağıtabildiği o hep aynı kaygı, birşeylerin farkına varmaları ve S. Tahla'da yalnız başına dolaşmasına artık izin vermemeleri kaygısı içinde, doğru dürüst uyuyamadım.

Tatiana yemeğin bittiğini görmek için sabırsızlanır gibi, endişeli. Bana öyle geliyor ki Lol'a soracak bir şeyi olmalı.

Hâlâ neredeyse hep susuyoruz. Tatiana Lol'a tatilini ne-

rede geçireceğini soruyor. Fransa'da, diyor Lol. Yine susuyoruz. Tatiana sırayla ikimize bakıyor, geçen sefer Lol'un evindeyken birbirimize gösterdiğimiz dikkatin yok olduğunu görmüş olmalı. Korular Oteli'ndeki son buluşmamızdan bu yana -Beugner'lere sık sık tek başıma akşam yemeğine giderim- bana Lol'dan bir daha bahsetmedi.

Sohbet, hafif hafif sızarak, genelleşiyor. Ev sahibesine sorular soruluyor. Üç davetli onunla sevgi dolu bir yakınlık içerisindeler. Ona gereğinden, sohbetin ya da yanıtlarının gerektirdiğinden fazla kibar davranıyorlar. Kocasının da aynı şekilde gözettiği bu yumuşak incelikte, bütün yakınlarının yaşadıkları, geçmiş ve gelmeye hazır, sürekli bir endişe belirtisi buluyorum. Onunla konuşuyorlar çünkü öyle gerekiyor, ama yanıtlarından korkuyorlar. Endişe bu akşam her zamankinden daha da mı belirgin? Bilmiyorum. Eğer öyle değilse, beni emin kılıyor, bunda Lol'un bana kocasıyla ilgili söylediği şeyin doğrulanmasını görüyorum: Jean Bedford hiçbir şeyden ve hiç kimseden kuşkulanmaz, onun tek tasası, karısını, herkesin önünde tehlikeli bir konuşmaya dalmaktan alıkoymaktır sanki. Yine de Lol'un düzenlemesine izin verdiği bu davete iyi gözle bakmıyor. Korktuğu biri varsa o da Tatiana Karl, Tatiana'nın karısına ısrarlı bakışı, bunu görüyorum, ona sık sık bakıyorum, bunun farkına varmış. Yaşlı hanımla konserlerinden sözederken Lol'u unutmuyor. Lol'u seviyor. Ama Lol'dan yoksun kalsa böyle kalması muhtemel midir, nazik? Lol V. Stein'ın ikimiz üzerindeki çekiciliği -ne tuhaf- beni daha çok ondan uzaklaştırdı. Onun karısını eski çılgınlığının ortalıkta dolaşan söylentilerinden başka bir biçimde tanıdığını sanmıyorum, aralarında -en önemsizi de bu değil- tehlikede olmanın da bulunduğu bir sürü çekiciliği olan bir karısı olduğunu sanıyor olmalı. Karısını koruduğuna inanıyor.

Yemeğin ölü bir zamanında, Lol'un girişiminin apaçık

anlamsızlığı, körleştirici, dolanıp dururken, aşkım görüldü, onu görülür hissettim ve bana rağmen Tatiana Karl tarafından görüldüğünü. Ama Tatiana yine emin olamadı.

Bedford'ların bundan önceki evlerinden, parktan konuşuluyordu.

Lol benim sağımda, Pierre Beugner ile aramızda. Birden yüzünü bana yaklaştırıyor, bakışsız, sanki bana bir türlü aklına gelmeyen bir soru soracakmış gibi. Ve böyle, bu kadar yakınken, masanın öbür tarafındaki hanıma soruyor:

– Parkta yeni çocuklar var mı?

Sağ yanımda hissettim onu, yüzünden beni bir el ayırıyordu, topluluğun belirsizliğinden çıkmış, türemiş, birden aşkın sert, oynamaz ucu. Nefesim o zaman kesildi, boğuluyoruz çünkü çok fazla hava var. Tatiana farketti. O da, Lol da. Çok yavaştan, çekildi. Yalanın üzeri yeniden örtülmüş oldu. Ben yeniden sakinleştim. Tatiana bunu Lol'un bütünüyle dalgınlığına yormakla, -anlamını bilmediği- tümüyle de yersiz olmayan bir hareket olarak yorumlamak arasında gidip geliyor. Yaşlı hanım hiçbir şey görmedi, yanıtlıyor:

– Parkta yeni çocuklar var. Korkunçlar.

– O zaman benim gitmeden evvel diktiğim çiçekler...

– Maalesef, Lol.

Lol şaşırıyor. Yaşamın bitmez tükenmez tekrarında bir kesinti olsun istiyor.

Ayrıldıkları evleri yıkmalı insanlar. Var böyle yapanlar.

Yaşlı hanım, ince bir alayla, başkalarının, tarafınızdan terkedilmiş konutlara gereksinimleri olabileceğine Lol'un dikkatini çekiyor. Lol gülmeye, gülmeye koyuluyor. Bu gülme beni de alıyor ve sonra da Tatiana'yı.

Kızlarının büyüdüğü o parkla, yaşamının on yılı boyunca çok uğraşmış görünüyor. Orayı yeni sahiplerine kusursuz bir durumda bıraktı. Müzisyen dostları çiçeklikler ve ağaçlardan övgüyle sözediyorlar. Bu park on yıl boyunca

Lol'a, ona orayı sunanlar ile kendisi arasındaki ayrımın içinde mucizevî biçimde korunarak bu akşam burada bulunsun diye bahşedildi.

O evi özlemiyor mu? diye soruyor ona genç kadın, o güzel ve büyük U. Bridge evini? Lol hemen yanıtlamıyor, hepsi ona bakıyorlar, gözlerinden, ürperme gibi bir şey geçiyor. Kendisinden geçen bir şeyin etkisiyle devinimsiz kalıyor, neyin etkisiyle? ürkek, tanınmayan anlatımlar, yaşamının ürkek kuşları, ne biliyoruz ki onlar hakkında? onu bir uçtan bir uca geçen, içine doluşan? ve sonra da bu uçuşun rüzgârı diniyor mu? Orada bir zaman yaşamış bulunduğundan habersiz olduğunu söylüyor. Cümle bitmedi. İki saniye geçiyor, toparlanıyor, gülerek diyor ki bu bir şaka. S. Tahla'nın U. Bridge'den daha çok hoşuna gittiğini söylemenin bir yolu. Karşılık verilmiyor, çok anlaşılır biçimde söylüyor: S. Tahla, U. Bridge. Biraz fazla gülüyor, fazla açıklama yapıyor. Acı çekiyorum, ama çok az. Her birimiz korkuyoruz, ama çok az. Lol susuyor. Tatiana mutlaka dalgınlık yorumunu doğruladı. Lol V. Stein hâlâ hasta.

Masadan kalkıyoruz.

Genç kadının kocası iki arkadaşıyla geliyor. Adam U. Bridge'de, Jean Bedford'un önayak olduğu müzik akşamlarını sürdürüyor. Uzun zamandır görüşmemişler, büyük bir zevkle konuşuyorlar. Zaman ölgün değil artık, birilerinin diğerlerine gidip gelişinin, Tatiana Karl istisnası dışındaki çoğunluğun gözüne batmaması için yeterince kalabalığız.

Belki de bu akşam bizi düşüncesizce biraraya getirmedi Lol, belki de bu, Tatiana ile beni birlikte görmek içindi, yaşamıma baskınından bu yana ikimizin durumunun ne olduğunu görmek için. Hiçbir şey bildiğim yok.

Tatiana'nın saran, sürükleyen bir devinimine Lol kendini kaptırıyor. Jean Bedford'un onunla karşılaştığı geceyi düşünüyorum: Tatiana, bir yandan onunla konuşarak, geçeme-

diğini farketmemesi için gereken beceriyi göstererek, Lol'un geçidini tıkıyor, böylelikle diğer davetlilere gitmesini engelliyor, onu gruplarından çıkarıyor, kendi yanında götürüyor, onu tecrit ediyor. Bu, bir yirmi dakika sonunda tamam oldu. Lol bulunduğu yerde, Tatiana ile, salonun öbür ucunda, geçen akşam içinden kendisini gördüğüm balkon kapısı ile basamaklar arasındaki bir küçük masada oturmuş haliyle iyi görünüyor.

Bu akşam ikisi de kendilerini daha uzun, daha ince, belki erkeklerin gözünde birbirlerinden daha az farklı gösteren elbiseler giymişler. Tatiana Karl'ın, sevgilileriyle birlikteyken olanın tersine, esnek, düğüm halinde ve ağır bir kütle olarak, neredeyse omuzuna değecek, geriye savrulmuş saçları var. Elbisesi, o soğuk öğleden sonra tayyörleri gibi bedenine oturmuyor. Lol'un elbisesi, Tatiana'nınkinin aksine, sanırım, bedenini yakından kavrıyor ve ona büsbütün, o büyümüş yatılı öğrencinin uslu gerginliğini veriyor. Saçlarını her zamanki gibi yapmış, ensesinin üzerinde sıkı bir topuz, belki on yıldır böyle. Bu akşam farını biraz fazla özensiz sürmüş gibi geldi bana.

Tatiana'nın, Lol'u kendisine çekmeyi başardığındaki gülümsemesi, onu tanıyorum. Bir sırrını açmasını bekliyor, yeni, dokunaklı ama şüpheli olsun istiyor, bunu açıkça görebilmesi için yeterince beceriksiz bir yalan olsun.

Onları böyle birarada gören, Lol'un gizli kalmış ya da dile getirilmiş tuhaflığında, Tatiana Karl'ın, benimle birlikte, hesaba katılmayacak tek kişi olduğuna inanırdı kolayca. Ben buna inanıyorum.

Onların bölgesine yaklaşıyorum. Tatiana henüz beni görmüyor.

Lol'a sorulan sorunun anlamını, Tatiana'nın dudak kıpırtısından anladım. Mutluluk sözcüğü okunuyordu orada.

– Mutluluğun? Peki ya bu mutluluk?

Lol bulunduğum yöne doğru gülümsüyor. Gel. Bana, daha yaklaşma zamanı tanıyor. Lol'dan başka bir yere bakmayan Tatiana'ya göre yanlamasına duruyorum. Sessizce geliyorum, başkalarının arasına kayıyorum. Duyabilmek için yeterince yakınlarına vardım. Duruyorum. Ama Lol henüz yanıtlamıyor. Tatiana'yı varlığımdan haberdar etmek niyetiyle gözlerini bana dikiyor. Oldu işte. Tatiana kesin bir sinirlenmeyi bastırıyor: beni Korular Oteli'nde görmek istiyor, burada, Lol V. Stein ile birlikte değil.

Uzaktan, üçümüz de, gözle görülür bir ilgisizlik içindeyiz.

Tatiana ve ben. Lol'un yanıtını dört gözle bekliyoruz. Kalbim hızlı atıyor ve Tatiana'nın bunu farketmesinden korkuyorum, bunu yalnızca o anlayabilir, sevgilisinin kanındaki bu düzensizliği. Ona neredeyse değiyordum. Bir adım geriliyorum. Hiçbir şey farketmiş değil.

Lol yanıt verecek. Her şeye hazırım. Tıpkı beni keşfettiği gibi, sonuma erdirsin beni. Yanıtlıyor. Kalbim uyuyor.

– Mutluluğum burada.

Yavaşça, Tatiana Karl bana doğru dönüyor ve gülümseyerek, gözle görülür bir soğukkanlılıkla, arkadaşının bu açıklamasının biçimine beni tanık tutuyor.

– Ne kadar da güzel söylüyor, duydunuz mu?

– Söylüyor.

– Ama çok da güzel, siz öyle bulmuyor musunuz?

Tatiana gözleriyle odayı tarıyor, salonun öbür ucundaki gürültülü toplantıyı, Lol'un varoluşunun bu dış belirtilerini.

– Yeniden gördüğümden bu yana çok düşünüyorum seni.

Lol çocuksu bir devinimle, Tatiana'nın, bütün salonu dolanan bakışını gözleriyle izliyor. Anlamıyor. Tatiana kendini pek ciddî ve yumuşak gösteriyor.

– Ama ya Jean, diyor ve küçük kızların? Ne yapacaksın?

Lol gülüyor.

– Onlara bakıyordun, baktığın onlardı demek!

Gülmeyi durduramıyor. Sonunda Tatiana da gülüyor, ama acı acı, kibarlık numarası yapmıyor artık, gece vakti telefon edeni tanıyorum yeniden.

– Beni korkutuyorsun Lol.

Lol şaşırıyor. Şaşkınlığı, doğrudan, Tatiana'nın itiraf etmediği korkuya yöneliyor. Yalanı ortaya çıkardı. Oldu bu. Sertçe soruyor:

– Korktuğun nedir Tatiana?

Tatiana birden, artık hiçbir şey saklamıyor. Ama korkusunun gerçek anlamını itiraf etmiyor.

– Bilmiyorum.

Lol yeniden salona bakıyor ve Tatiana'nın bilmek isteyeceğinden farklı bir şeyi açıklıyor ona. Yeniden başlıyor. Tatiana kendi tuzağına yakalandı, Lol V. Stein'in mutluluğu üzerine.

– Ama hiçbir şey istemedim, anlıyor musun Tatiana, varolanlardan, olup bitenlerden hiçbirini istemedim. Hiçbir şey tutmuyor.

– Peki ya istemiş olsaydınız, şimdi yine aynı şey olmaz mıydı? Lol düşünüyor ve bu arama tavırları, unutkan sahteliği, sanat yetkinliğinde. Biliyorum ki laf olsun diye söylüyor:

– Aynı şey. İlk gün şimdikinden farksızdı. Benim için.

Tatiana iç çekiyor, uzun uzun iç çekiyor, yakınıyor, üzülüyor, ağladı ağlayacak.

– Ama bu mutluluk, bu mutluluk, söyle bana, n'olur bir şeyler söyle bana.

Diyorum:

– O mutluluk kuşkusuz Lol V. Stein'ın içindeydi, önceden, onunla karşılaştığında.

Tıpkı az önceki ağırlıkla, Tatiana bana doğru döndü. Soluyorum. Perde, Tatiana'nın sıkıntısı üzerine açıldı. Ama tuhaf bir halde, güvensizliği, doğrudan Lol'a yönelik değil.

– Lol ile ilgili bu şeyleri siz nereden biliyorsunuz?

Demek istiyor ki: nasıl oluyor da bir kadın yerine siz bunları bilebiliyorsunuz? Lol olabilecek bir başka kadının yerine?

Tatiana'nın kırıcı ve sağır tonu, kimi zaman Korular Oteli'nde olanın tıpkısı. Lol dikeldi. Neden bu dehşet? Bir kaçma hareketi yapıyor ikimizi orada bırakacak.

– Böyle konuşulamaz, olmaz bu.

– Bağışla, diyor Tatiana, Jacques Hold birkaç gündür tuhaf bir halde. Ne dediğini bilmiyor.

Telefonda bana, aramızda daha sonrası için, bir sevda tarzı değil de, sevdalı bir tarzın olabileceğini seziyor muyum diye sordu.

– Bir gün dikkat edip bende bir yenilik bulman imkânsız değilmiş gibi yapabilir misin, sesimi, elbiselerimi değiştiririm, saçlarımı keserim, geriye hiçbir şey kalmaz.

Direttiğim şeyden vazgeçmedim. Ona kendisini sevdiğimi söyledim. Telefonu kapadı.

Lol rahat. Tatiana ona yeniden yalvarıyor.

– Mutlulukla ilgili bir şey söyle bana, söyle onu bana.

Lol sıkıntısız, incelikle soruyor:

– Neden, Tatiana?

– Amma soru, Lol.

O zaman Lol aranıyor, yüzü geriliyor ve güçlükle, mutluluktan söz etmeyi deniyor.

– Geçen akşam, alacakaranlıktı, ama güneşin yokolduğu andan epey sonra. Aydınlığın daha güçlü olduğu bir an oldu, neden bilmiyorum, bir dakika. Denizi doğrudan görmüyordum. Onu önümde bir duvardaki bir aynadan görüyordum. Çok güçlü bir oraya gitme, gidip görme duygusuna kapıldım.

Devam etmiyor. Soruyorum:

– Gittiniz mi?

Lol bunu o an anımsıyor.

– Hayır. Bundan eminim, kumsala gitmedim. Aynadaki görüntü oradaydı.

Tatiana, Lol'e dalıp beni unuttu. Onun elini tutuyor, öpüyor.

– Bana bir şeyler daha söyle Lol.

– Kumsala gitmedim, ben, diyor Lol.

Tatiana üstelemiyor.

Lol dün gündüz deniz kıyısına kısa bir yolculuk yapmış, o yüzden bulamamışım onu. Hiçbir şey demedi. Çavdar tarlasının görüntüsü yeniden aklıma geliyor, hoyrat, kendime işkenceye varıncaya dek soruyorum, Lol'dan daha ne beklediğimi soruyorum kendime. Ne? Deliliğinin kendisiyle mi aldatılıyorum yani, aldatılacağım? Benim olmadığım deniz kıyısına neyi, hangi yemi aramaya gitti? Benden uzakta? Soruyu Tatiana sormazsa ben soracağım. O soruyor.

– Nereye gittin? Sorabilir miyiz sana bunu?

Lol, Tatiana Karl'a olmasından hafif bir üzüntü duyarak söylüyor, ya da ben yanılıyorum yine:

– T. Beach'e.

Jean Bedford, kuşkusuz biraz da grubumuzun birliğini bozmak için, pikabı çalıştırıyor. Beklemiyorum, kendi kendime acaba demiyorum bile, ne yapmanın daha temkinli olacağını ölçüp biçmiyorum, Lol'u dansa kaldırıyorum. Yalnız kalan Tatiana'dan uzaklaşıyoruz.

Fazla ağır dansediyorum ve sık sık ayaklarım uyuşuyor, zamanları kaçırıyorum. Lol, dalgın, yanlışlarıma uyum sağlıyor.

Tatiana gözleriyle, salonun etrafında dayanılmaz dolanmamızı izliyor.

Sonunda Pierre Beugner ona doğru geliyor. Dansediyorlar.

Yüz yıldır kollarımda Lol var. Onunla anlaşılamaz biçimde konuşuyorum. Pierre Beugner'in değişen hareketleri sayesinde Tatiana bizden saklı. Şimdi saklı yerimizde bizi ne görebilir ne de duyabilir.

– Deniz kıyısına gittiniz.

– Dün T. Beach'e gittim.

– Hiçbir şey söylememek niçin? Niçin? Neden gittiniz oraya?

– Sanıyordum ki.

Bitirmiyor. Tatlılıkla ısrar ediyorum.

– Bana söylemeye çalışın. Ne...

– Tahmin etmişsinizdir.

– İmkânsız, sizi görmek zorundayım, imkânsız bu.

Işte Tatiana. Acele acele bir şeyi yinelediğimi farketti mi? Susuyoruz. Sonra bir kez daha, Jean Bedford'un ılık, biraz, ama çok az şaşırmış bakışları altındayız.

Kollarımda, Lol yitmiş -birdenbire artık beni izlemiyor-, ağır.

– Eğer isterseniz yarından sonra T. Beach'e birlikte gideriz.

– Ne kadar zaman için?

– Bir günlüğüne belki.

Çok erkenden, garda buluşmamız gerekiyor. Lol bana kesin bir saat söylüyor. Burada olmayacağımı haber vermek için Pierre Beugner'le konuşmalıyım. Yapmalı mıyım bunu?

Uyduruyorum:

Amma da susuyorlar hâlâ, diye düşünüyor Tatiana. Buna alışkınım, onu sessiz ve hüzünlü akıl durgunluklarına gömmeyi bilirim, oradan acıyla çıkar, hoşlanır onlardan. Lol V. Stein ile uyduğu bu sessizlik, benimleyken buna böyle uyduğunu gördüğümü sanmıyorum, beni bulmaya geldiği ilk gün bile, bir akşamüstü, Pierre'in yokluğunda ve beni, tek söz söylemeden, Korular Oteli'ne götürdüğü o gün. Bilmediğim, şu: kendini silen, sevdiğini, arzuladığını, yeniden görmek istediğini söyleyen, söyledikçe daha da silinen bu adam. Biraz ateşim var galiba. Her şey terkediyor beni, ömrüm, ömrüm.

Yeniden, uysalca, Lol dansediyor, beni izliyor. Tatiana

görmediği zaman gözlerini görmek için onu kendimden biraz uzaklaştırıyorum. Görüyorum: bir duruluk bana bakıyor. Yeniden, görmüyorum. Onu kendi üzerime sakladım, karşı koymuyor, kimse bize dikkat etmiyor sanırım. Duruluk benden geçti, onu yine görüyorum, şimdi buğulu, daha belirsiz bir başka şeye doğru gitti, bitimsiz, asla bilemeyeceğim bir başka şeye doğru gidecek, bitimsiz.

– Lol Valerie Stein, hey?

– Ah, evet.

Onu incittim. Bunu, boynumdaki sıcak bir "ah"dan anladım.

– Buna bir son vermek gerek. Ne zaman?

Yanıtlamıyor. Tatiana'nın gözetimi yeniden başlıyor.

Uyduruyorum: Tatiana Pierre Beugner'le konuşuyor:

– Jacques Hold'a Lol'dan sözetmem gerekecek.

Pierre Beugner gerçek niyeti konusunda aldanıyor mu? Tatiana'ya karşı, birçok sınamadan geçmiş bir aşk besliyor, bu, sürüklediği, ama ölümüne kadar da sürükleyeceği bir duygu, onlar birler, evleri bir başka evden daha sağlam, bütün rüzgârlara dayandı. Tatiana'nın yaşamında, bir gün yerine getirmekten kaçınması düşünülemez olan ilk ve son buyurgan zorunluluk, hep geri dönmek, onun dönüşü Pierre Beugner, onun ateşkesi, tek sebatı.

Uyduruyorum:

Bu akşam Pierre Beugner, kulağını duvara dayayıp, karısının sesindeki, Lol'un hep duyduğu kırgınlığı algılıyor.

Varoluşlarının bu anındaki yakınlığın konusu benim, bu aralarında hiç sözkonusu edilmeksizin.

Pierre Beugner diyor:

– Lol V. Stein hâlâ hasta, gördünüz mü; masada, o yokluk, nasıl da etkileyiciydi. Kuşkusuz Jacques Hold'un ilgisini çeken de bu.

– Öyle mi dersiniz? Ama ya o, bu ilgiye katılıyor mu?

Pierre Beugner yatıştırıyor:

– Zavallı, ne yapsın ki?

Pierre Beugner karısını kollarında sıkıyor, biçimlenmeye henüz başlayan acıyı önlemek istiyor. Diyor ki:

– Kendi adıma, ben onların arasında olan hiçbir şey farketmedim, hiçbir şey, bunu söylemeliyim. Size sözünü ettiğim o ilgi dışında.

Tatiana biraz sabırsızlanıyor ama bunu belli etmiyor.

– Onlara iyi baksanız.

– Bakacağım.

Bir başka plak ilkinin yerini aldı. Çiftler ayrılmadılar. Onlar salonun öbür ucundalar. Birden dikkati çeken, artık o kadar âşikar olmayan beceriksizlikleri değil de, dansederlerken yüzlerindeki, ne sevimli, ne nazik, ne de sıkıntılı olan -Tatiana haklı-, boğucu bir sakınıma uymayı gösteren anlatım. Özellikle de Jacques Hold'un Lol'a bir şeyler söylediği ve Lol'un, bu sakınımda hiçbir değişiklik yapmadan, sorulan sorunun ya da verilecek yanıtın türünü tahmin ettirmeden ona karşılık verdiği zamanlar.

Lol beni yanılıyor.

Ne zaman olacağını bilsek.

Tatiana Karl'ı unuttum, işledim bu suçu. Trendeydim. Lol yanımdaydı, saatlerdir, T. Beach'e doğru yol alıyorduk şimdiden.

– Neden şimdi yapılsın bu yolculuk?

– Şimdi yaz. Tam zamanı.

Ona karşılık vermediğimden, açıklıyor.

– Hem sonra bir ân önce gitmek gerek Tatiana size.

Duruyor. Uydurduklarım, Pierre Beugner ile Tatiana arasında gerçekten geçsin ister miydi Lol?

– İster miydiniz?

– Ama siz de istemeliydiniz. Tatiana hiçbir şey bilmemeliydi.

Neredeyse kibar olan tavrıyla, Tatiana ve Pierre Beugner kadar zorlu olmayan gözetmenlerin içini rahatlatabilirdi.

– Yanılıyor olabilirim. Belki de her şey yolundadır.

– Niçin bir kez daha T. Beach?

– Benim için.

Pierre Beugner içtenlikle bana gülümsüyor. Bu gülümsemenin ardında şimdi bir gerçeklik var; eğer yarın Tatiana ağlayacak olursa, il hastanesindeki servisinden atılacağımın ihtarı. Pierre Beugner yalan söylüyor, diye uyduruyorum.

– Kendi kendinize dert ediyorsunuz, diyor karısına. O, Lol V. Stein'a karşı tümüyle ilgisiz. Söylediklerini ancak dinliyor.

Tatiana Karl kendini yalan ile kuşatılmış buluyor, başı dönüyor ve öleceği düşüncesi hücum ediyor, soğuk su, bu yanığın üzerine dökülsün, gelsin bu utancı örtsün, gelsin, o zaman gerçek kendini oluşturur. Hangi gerçek? Tatiana göğüs geçiriyor. Dans bitti.

U. Bridge'deki kadınla dansettim, iyi, ve onunla konuştum, bu suçu da işledim, rahatlıkla işledim. Ve Tatiana onun Lol V. Stein olduğundan emin olmak zorunda kaldı. Ama Lol'da ilgimi çekenleri kendi başıma keşfedebilir miydim, onları bana gösteren o değil mi, bu ona ait değil mi? İhanete uğramış Tatiana için tek yenilik, yıllardan beri ilk bu akşam, acı çekiyor olması. Bu yeniliğin yüreğini delip geçtiğini, görkemli saçlarının sıklığında ter savakları açtığını, bakışını muhteşem yabanıllığından yoksun bıraktığını, onu daralttığını, dünün karamsarlığını tereddüde düşürdüğünü uyduruyorum: kimbilir? Belki de ilk yolculuktaki sevgililerin beyaz sancağı evimin çok yakınından geçer.

Tatiana topluluğun arasından geçiyor, geliyor, şimdi başlayan dansı benimle yapmak istiyor.

Tatiana Karl ile dansediyorum.

Lol pikabın yakınında oturuyor. Farketmeyen tek kişi o gibi. Plakları elden geçiriyor, cesareti kırılmış bir hali var. Bu akşam Lol V. Stein konusunda inandığım: Etrafında şeyler belirleniyor ve Lol birden onların canlı kılçıklarını kavrıyor, dünyanın her yerinde gezinen, dönenen artıklarını, şimdiden yarısı farelerce kemirilmiş bu kalıntıyı, Tatiana'nın acısını, onu görüyor, içi sıkılıyor, her yerde duygusallık, bu yağda kayıyor insanlar. Sanıyordu ki ardarda tamamlanan ve eksilen, dolan ve boşalan, sonra hep yeniden hizmete hazır bir zaman olasıdır, hâlâ inanıyor, hep inanacak, asla iyileşmeyecek.

Tatiana bana alçak sesle, acele, Lol'dan bahsediyor.

– Lol mutluluktan sözederken, neden sözediyor?

Yalan söylemedim.

– Bilmiyorum.

– Ama neyin var, neyin var senin?

Densizce, Jacques Hold'la ilişkisinin başlangıcından bu yana ilk kez, Tatiana Karl kocasının yanında yüzünü sevgilisinin bu kadar yakınına kaldırıyor, öyle ki sevgili, dudaklarını gözlerine dokundurabilir. Diyorum:

– Seni seviyorum.

Sözcükler bir kere ağızdan çıkınca, ağız aralık kalıyor son damlaya kadar aksınlar diye. Ama emir yeniden verilecek olursa, yine başlamak gerekecek. Tatiana, inik gözkapakları altında gözlerinin, her zamankinden çok onun tarafına, Lol V. Stein'ın plakların üzerindeki güçsüz ellerine doğru, onun bulunmadığı yere baktıklarını gördü.

Bu sabah telefonda ona bunu söylemiştim zaten.

Hiçe sayma karşısında tir tir titriyor ama darbe vuruldu, Tatiana'nın işi bitik. Bu sözcükler, onları bulduğunda alır Tatiana Karl, bugün ise çırpınıyor, ama duydu onları.

– Yalancı, yalancı.

Başını eğiyor.

– Gözlerini göremem artık, o pis gözlerini.

Sonra da:

– Birlikte yaptığımız şeyde bunun önemi olmadığını sandığın için mi, öyle mi?

– Hayır. Doğru olduğu için, seni seviyorum.

– Sus.

Bütün gücünü topluyor, daha uzağa, daha sert vurmaya çalışıyor.

– Lol'un o yürüyüşünü, o gövdeyi farkettin mi, benimkinin yanında nasıl da ölü, nasıl da hiçbir şey demiyor?

– Farkettim.

– Bana söyleyebileceğin başka bir şey farkettin mi onda?

Lol yine yalnız, orada, plaklar ellerinin arasından geçiyor.

– Güç bir şey bu. Lol V. Stein sanki hiç aklı başında biri değil.

Belirgin biçimde rahatlamış bir sesle, neredeyse hafif bir tonda Tatiana Karl, etkisinden habersiz olduğu, içinde benim için adsız bir dehşet saklayan bir tehdit savuruyor.

– Biliyor musun, bana karşı çok fazla değişsen, seninle görüşmeyi bırakırdım.

Danstan sonra Pierre Beugner'in yanına, iki gün sonra bütün gün hastanede bulunmama niyetimi söylemek için gittim. Bana soru sormadı.

Sonra Tatiana'ya döndüm, yeniden. Ona dedim ki:

– Yarın. Saat altıda. Korular Oteli'nde olacağım.

Dedi ki:

– Hayır.

Söylenen günde, saat altıda, buluşma yerindeyim. Tatiana gelmeyecek şüphesiz.

Gri biçim çavdar tarlasında. Uzun süre pencerede duruyorum. Kımıldamıyor. Sanki uyumuş gibi.

Yatağa uzanıyorum. Bir saat geçiyor. Gerektiğinde ışığı yakıyorum.

Kalkıyorum, soyunuyorum, yine uzanıyorum. Tatiana'nın arzusu ile yanıyorum. Bundan ağlıyorum.

Ne yapacağımı bilemiyorum. Pencereye gidiyorum, evet, uyuyor. Buraya uyumak için geliyor. Uyu. Dönüyorum, yine uzanıyorum. Kendimi okşuyorum. Adam sonsuza kadar yitmiş Lol V. Stein ile konuşuyor, onun varolmayan ve varlığını bilmediği bir mutsuzluğunu yatıştırıyor. Unutuş geliyor. Tatiana'yı çağırıyor, ondan yardım istiyor.

Tatiana içeri girdi, saçları dağınık, onun da gözleri kızarmış. Lol kendi mutluluğunda, bu mutluluğu getiren bizim hüznümüz bana önemsiz görünüyor. Tarlanın kokusu bana kadar geliyordu. Ve işte onu ezip geçen Tatiana'nın kokusu.

Yatağın kıyısına oturuyor, sonra ağır ağır, soyunuyor, yanıma uzanıyor, ağlıyor. Ona diyorum:

– Ben de umutsuzluk içindeyim.

Onu almayı denemiyorum bile, biliyorum ki bunu yapmaya gücüm yok. Tarladaki o biçime aşkım çok fazla, artık, çok fazla sevda, bitti.

– Çok geç geldin.

Yüzünü çarşaflara gömüyor, çok uzaklardan konuşuyor.

– Ne zaman?

Yalan söyleyemiyorum artık. Çarşafların arasına akmış saçlarını okşuyorum.

– Bu yıl, bu yaz, çok geç geldin.

– Doğru zamanda gelemezdim. Artık çok geç olduğu için seviyorum seni.

Kalkıyor, başını kaldırıyor.

– Lol mu?

– Bilmiyorum.

Gözyaşları yine.

– Bizim küçük Lola'mız mı?

– Evine dön.

– O kaçık mı?

Bağırıyor. Elimle engelliyorum onu.

– Bana Lol olduğunu söyle yoksa bağırırım.

Son olarak yalan söylüyorum.

– Hayır. Lol değil.

Kalkıyor, odada çıplak dolanıyor, pencereye gidiyor, geliyor, oraya geri dönüyor, o da kendini nerelere koyacağını bilemiyor, söyleyecek bir şeyi var, duraksıyor, bir türlü çıkamayan bir şey ve sonunda alçacık, alçacık çıkan. Bana haber veriyor.

– Birbirimizi görmeyeceğiz artık. Bitti.

– Biliyorum.

Tatiana gelecek günlerde olacaklardan utanıyor, yüzünü ellerinin arasına saklıyor.

– Bizim küçük Lola'mız, o, biliyorum bunu.

Yeniden öfke onu tatlı düşten alıyor.

– Nasıl olur bu? Bir kaçık?

– Lol değil.

Daha sâkin, baştan aşağıya titriyor. Yanıma geliyor. Gözleri gözlerimi öldürüyor.

– Biliyorsun öğrenirim.

Uzaklaşıyor, yüzü çavdar tarlasına dönük, yüzünü göremiyorum artık, tarlaya doğru dönmüş, sonra onu yeniden görüyorum, değişmemiş. Batan güneşe bakıyordu, kızıla boğulmuş çavdar tarlasına.

– Ben bunu yapabilirim, onu tatlılıkla uyarırım, ona hiç acı vermeden, seni rahat bırakmasını söyleyebilirim. O deli, acı çekmeyecektir, deliler böyledir, bilirsin.

– Cuma altıda, Tatiana, bir kez daha geleceksin.

Ağlıyor. Gözyaşları yine akıyor, bütün gözyaşları gibi beklenmiş, sonunda gelmiş ve anımsadığımı sanıyorum ki, Tatiana bundan hoşnutsuz görünmüyordu, kendini böyle gençleşmiş bulmaktan.

İlk seferinde olduğu gibi Lol çoktan orada, tren garının peronunda, hemen hemen yalnız, işçi trenleri daha erken saatte. Serin rüzgâr gri mantosunun altında koşturuyor, gölgesi peron taşının üzerinde sabahın gölgelerine doğru uzanmış, taşıp yayılan bir yeşil ışığa karışmış ve binlerce kör edici patlama arasında her yana takılıp kalıyor, gülen gözlerine takılıp kalıyor; uzaktan, gülen ve beni karşılamaya gelen gözlerine, arzu filizleri ışıldıyor, apaçık.

Acele etmiyor, trenin kalkmasına daha beş dakika var, saçları biraz dağınık, şapkası yok, gelmek için, rüzgârı hiçbir şeyin durduramadığı bahçeler ve bahçeler aşmış.

Filize yakından bakınca, Lol V. Stein'in tüm varlığının sevincini görüyorum. Sevinç içinde yüzüyor. Sevincinin belirtileri, olasının sınırlarına dek aydınlıktalar, Lol'den dalgalar halinde yayılıyorlar. Bu sevinçte harfi harfine kendini göstermeyen, bir tek, nedeni.

Ben onu gri mantosunun, S. Tahla üniformasının içinde görür görmez, Korular Oteli'nin arkasında çavdar tarlasındaki kadın oldu. O olmayan o. Ve burada benim yanımda o olan; ikisine de sahip oldum, kendime kapattım ikisini de.

Geriye kalanı, unuttum.

Ve bütün gün yolculuk boyunca bu durum değişmedi. O benim yanımda benden ayrı kaldı, uçurum ve kardeş. Bence bilinmez olduğunu bildiğime göre, -hiç bu kadar bilmiş miydim bir şeyi?- benim ona yakın olduğum kadar yakın olunamaz hiçbir insana; somut yaşamından öylesine durmadan geçip giden kendisinden de yakınım kendisine. Benden sonra da bunu bilen başkaları gelirse kabulümdür, gelsinler.

Garın peronunda volta atıyoruz, hiç konuşmadan. Bakışlarımız karşılaşınca gülüyoruz.

Bu tren, yolcularınki ile işçilerinki arasında, neredeyse boş, yalnızca bize yarıyor. Lol özellikle seçti bunu, öyle diyor, çünkü çok ağır gider. T. Beach'e öğlene doğru varacağız.

– T. Beach'i yeniden görürken sizinle olayım istiyordum.

– Önceki gün yeniden gördünüz zaten.

Bunu söylemeyi önemsiz mi buluyordu, yoksa tersi mi?

– Hayır, henüz hiç gerçekten dönmedim oraya. Önceki gün istasyondan ayrılmadım. Bekleme salonundaydım. Uyudum. Siz olmadan, anladım ki, gitmeye değmeyecek. Hiçbir şeyi tanıyamayacağım. İlk trenle eve döndüm.

Bana yaslanmış, tüm bedeniyle, tembel tembel, edeplice sallandı. Bunu söylemeden öpülmek istiyordu.

T. Beach hatıramda sizden vazgeçemiyorum demek istemiyorum!

Belinden tuttum ve okşadım onu. Kompartıman, yapılmış bir yatak gibi boş. Küçük kızlar, üç küçük kız, kafamdan geçiyorlar. Onları tanımıyorum. Kardeşlerin en büyüğü, Lol, öyle diyor Tatiana.

– Tatiana, diyor usulca.

– Tatiana dün oraya geldi. Haklıydınız. Tapılası Tatiana.

Tatiana burada, bir başkası gibi -örneğin Tatiana- aramızda saplanıp kalmış, dünün ve yarının Tatiana'sı, hangisi olursa olsun. Sıcak ve susturulmuş bedenine kendimi bıra-

kıyorum, Lol için durgun zaman, unutuşunun göz kamaştırıcı zamanı, üzerine kendimi işliyorum, Tatiana'nın kanını emiyorum. Tatiana, ben Lol V. Stein'i orada unutayım diye var. Altında, yavaş yavaş kansız kalıyor.

Bir başkasıyla, Tatiana ile birlikte olduğum bir otele bakan o kadının gövdesinin etrafında çavdar, akşam rüzgârı ile hışırdıyor.

Lol, benim yanımda, yaklaşıyor, Tatiana'ya yaklaşıyor. İstediği gibi. İstasyonlarda kompartıman boş kalıyor. İçinde hâlâ yalnızız.

– Birazdan sizi otele götürmemi istiyorsunuz.

– Sanmıyorum. Bu isteğim var. Ayrıca.

Devam etmiyor. Geri çektiğim ellerimi tutuyor ve kendi üzerine koyuyor. Yakarıyorum, diyorum:

– Yapamıyorum, sizi her gün görmeliyim.

– Ben de yapamıyorum. Dikkatli olmak gerek. İki gün önce geç döndüm, Jean'ı sokakta buldum, beni bekliyordu.

Kuşkulanıyorum: sondan bir önceki kez beni otelin penceresinde gördü mü, o sonuncu defa? Kendisini gördüğümü gördü mü? Bu olaydan doğallıkla sözediyor. Nereden geliyordu diye sormuyorum. Bunu kendisi söylüyor.

– Bazen geç vakit çıkarım, o zaman da.

– Peki bir daha yaptınız mı?

– Evet. Ama beni beklemiyordu artık. Önemli olan bu. Görüşmemize gelince, her gün yapamayız. Tatiana olduğuna göre.

Yeniden köşesine büzülüyor, gözlerini kapıyor, susuyor, dikkat kesilmiş. Hoşnutluğu yanıbaşımda derin derin soluk alıyor. Elimin altında, gözlerimin önünde, farkına varışının tek bir belirtisi yok. Ama yine de, yine de. Kim var orada şimdi, öyle yakın ve öyle uzak, hangi serseri düşünceler geliyor ve yeniden geliyorlar, gece, gündüz, bütün ışıklarda onu görmeye? Şu anda bile? Onu, başka kadınla-

rın olabilecekleri gibi yanımda, bu trende sanabileceğim bu anda? Etrafımızda, duvarlar: tırmanmaya çalışıyorum, tutunuyorum, yeniden düşüyorum, bir daha başlıyorum, belki, belki, ama aklım sakin gözüpek kalıyor ve düşünüyorum.

– Sizi sevmekten duyduğum mutluluktan sözetmek isterdim biraz size. Birkaç gündür bunu size söylemeye ihtiyacım var.

Camın güneşi onun üzerinde. Parmakları cümleyi belirginleştirmek üzere kımıldıyor ve beyaz eteğinin üstüne düşüyor. Yüzünü göremiyorum.

– Sizi sevmiyorum, oysa seviyorum sizi, beni anlıyorsunuz.

Soruyorum:

– Kendinizi öldürmemek neden? Niçin öldürmediniz daha kendinizi?

– Yo, yanılıyorsunuz, bu değil.

Bunu üzüntüsüz söylüyor. Yanılıyorsam da, başkalarınınkinden daha az büyük bir yanılma bu. Onunla ilgili ancak derinden yanılabilirim. Bunu biliyor. Diyor:

– İlk olarak yanılıyorsunuz.

– Hoşunuza mı gitti?

– Evet. Özellikle de böylesi. Öyle yakınsınız ki.

O sevme mutluluğunu anlatıyor, bedenen. Her günkü yaşamında, benden başka bir erkekle, bu mutluluk hiç sorun olmadan var.

Birkaç saat içinde mi yoksa birkaç gün içinde mi, ne zaman gelecek son? Onu hemen yakalayacağız. Onu yatıştıracağız, S. Tahla'daki evinde onu sevgiyle saracağız.

– Sizden bir şeyler saklıyorum, doğru. Geceleri, size söylediğimi düşlüyorum. Ama gün ile birlikte her şey diniyor. Anlıyorum.

– Bana her şeyi söylememelisiniz.

– Söylememeliyim... hayır. Bakın, yalan söylemiyorum.

Üç geceden beri, T. Beach'e yaptığı yolculuktan beri, ya-

pabileceği bir başka yolculuktan kaygılanıyorum. Korku sabahla birlikte dağılmıyor. Gezintilerinde onu izlediğimi, her gün evinin önüne gittiğimi söylemiyorum ona.

– Bazen gündüz, kendimi sizsiz düşünebiliyorum, sizi tanıyorum yine de, ama orada değilsiniz artık, siz de kaybolmuşsunuz: aptallık etmiyorum, dolaşıyorum, çok iyi uyuyorum. Sizi tanıdığımdan bu yana sizsiz iyi hissediyorum kendimi. Belki tam o zamanlar, sizin kaybolduğunuza inanmayı başardığımda.

Bekliyorum. Aradığında, devam etmeyi başarıyor. Arıyor. Kapalı gözkapakları görülmeyen biçimde yüreğiyle birlikte atıyor, kendisi dingin, bugün konuşmak hoşuna gidiyor.

– En iyi olduğum zaman bu, olmam gerektiği gibi olduğum.

– Acı ne zaman yeniden başlar?

Şaşırıyor.

– Ama. Yo, hayır.

– Hiç başınıza gelmez mi bu?

Sesi değişti, bir şeyler saklıyor.

– Şu işe bakın, ne şaşırtıcı, değil mi? Bilmiyorum.

– Hiç mi, asla mı?

Arıyor.

– Evde iş kötü yapıldığında -yakınıyor- soru sormayın bana.

– Bitti.

Yeniden dingin, şimdi ciddî düşünüyor, bir uzun dakikanın sonunda işte şu düşünceyi haykırıyor.

– Ah, iyilik bilmezliğimi size vermek isterdim, çirkin olduğuma göre, sevilemez olduğuma göre, size bunu vermek isterdim.

– Bana verdin onu.

Yüzünü biraz kaldırıyor, önce şaşırmış, sonra bir anda yaşlanmış, onu iyiliğinden, inceliğinden yoksun, teninin istek-

lerine düşkün kılan çok güçlü bir heyecanla biçimi bozulmuş yüzünü. Benimkinin yanıbaşında onun eksiksiz çıplaklığını, tuhaf biçimde, ilk olarak, bir an gerçek olsa belki de buna katlanamayacağımı anlamanın olağanüstü kısa süresi içinde düşünüyorum. Lol V. Stein'ın bedeni, öyle uzak ve fakat kendi kendisine öyle çözülmezcesine bağlı, yapayalnız.

Mutluluğunu anlatmayı sürdürüyor.

– Deniz, bekleme odasındaki aynanın içindeydi. O saatte kumsal boştu. Çok ağır giden bir trene binmiştim. Denize girenlerin hepsi evlerine dönmüşlerdi. Deniz ben gençken olduğu gibiydi. Siz şehirde hiç yoktunuz, daha önce bile. Başkalarının Tanrı'ya inandıkları gibi inansaydım size, kendime neden siz, bu ne anlama geliyor diye sorabilirdim. Oysa kumsal öyle boştu ki, sanki Tanrı tarafından tamamlanmamış gibi.

Ben de ona önceki gün odamda olanları anlatıyorum: odama iyice bakmış ve birçok şeyin yerini değiştirmiştim, gizlice yapar gibi ve eğer o gelmiş olsaydı onun gözüne görünecek haline uygun; bir de onun o şeyler arasındaki yerine uygun, hareketsiz onlar arasında hareket eden ona. Öyle çok kereler yer değiştirmiş tasarladım ki onları, bir acı ele geçirdi beni, bir tür mutsuzluk yerleşti ellerime, onun yaşamına göre bu şeylerin doğru yerlerine karar verememenin mutsuzluğu. Pesettim. Şeylerin ölümüne hayattaki onu yerleştirmeye uğraşmaktan vazgeçtim.

Anlatırken onu bırakmıyorum. Onu hep tutmak, bırakmamak gerek. Kalıyor. Konuşuyor.

Bana söylemek istediğini anlıyorum: odamdaki eşyalarla ilgili anlattığım, onun gövdesi ile birlikte boy gösterdi, bu onu düşündürüyor. Lol onu şehirde dolaştırdı. Ama yeterli değil artık. Hâlâ bu gövdenin nerede olması gerektiğini, yakınmayı bırakması için nereye konacağını soruyor kendine.

– Öğrenmeden önce olduğumdan daha az uzağım şimdi.

Uzun zaman, onu olması gereken yerden başka yerlere koymaya kalktım. Şimdi sanıyorum ki mutlu olabileceği yere yaklaşıyorum.

Yüzüyle ve yalnızca onunla, ben ona açık elimle gitgide daha aceleci ve ve sert dokunurken aşkın hazzını duyuyor. Yanılmadım. Ona o kadar yakından bakıyordum. Soluğunun olanca sıcaklığı ağzımı yaktı. Gözleri öldüler ve yeniden açıldıklarında ben de üzerimde onun ilk kendinden geçmiş bakışını buldum. Hafifçe inliyor. Bakış, dalışından çıktı ve üzerime kondu, hüzünlü ve bomboş. Diyor:

– Tatiana.

Onu yatıştırıyorum.

– Yarın. Hemen yarın.

Onu kollarıma alıyorum. Pencereden görünüme bakıyoruz. Işte bir istasyon. Tren duruyor. Yeni boyanmış ve sarı bir şehir otelinin etrafında bir küçük şehir kurulmuş. Yerleri somut olarak anımsamaya başlıyor.

– T. Beach'den iki önceki istasyon burası, diyor.

Konuşuyor, kendiyle konuşuyor. Önemsiz, bence bağıntısız bir monoloğu dikkatle dinliyorum. Belleğinin yeniden işlemesini, kuralları yitmiş bir oyundaki gibi çekinerek, anlamdan yoksun biçimleri birbirine bitiştirmesini dinliyorum.

– Orada buğday vardı. Olgun buğday. -Ekliyor.- Ne sabır.

Dönmemek üzere yola çıkışı bu trenle olmuştu, bunun gibi bir kompartımanda, alnından akan terleri silen, ona su içiren, sıraya uzandıran anne-baba ile kuşatılmış olarak. Bir anne onu küçük kuşu, güzeli diye çağırıyor.

– Tren bu korunun daha uzağından geçerdi. Köyün üzerinde bir tek gölge yoktu ama çok güneşliydi. Gözlerim acıyor.

– Ama önceki gün güneş vardı, değil mi?

Farkında değildi. Önceki gün ne gördü? Sormuyorum ona. Şu anda yerleri, şeyleri birbiri ardından durmadan ta-

mmanın kendiliğinden oluşumunu yaşıyor, bunlar onlar, yanılıyor olamaz, bizi gerçekten T. Beach'e götüren trenin içindeyiz. Kendisine sanki bir süre için gerekli olan bir iskelede, bir koruyu, buğdayı, sabrı biraraya getiriyor.

Yeniden görmek için bakındığı şeyle çok meşgül. Benim yanımda ilk kez bu kadar derinden uzaklaşıyor. Yine de arada sırada başını çevirip bana, unutmayan biri gibi -buna inanmamalıydım- gülümsüyor.

Mesafe azalıyor. Yakınlık onu sıkıştırıyor, sonunda hemen hemen hiç durmadan konuşuyor. Hepsini duymuyorum. Onu hâlâ kollarımda tutuyorum. Kusan birini usulca tutarsınız. Ben de şu anda benim varoluşumun da yerleri haline gelen bu silinmez yerlere bakmaya koyuluyorum. İşte Lol V. Stein'ın belleğine girmenin zamanı geldi.

Balo yolculuğun sonunda olacak, şu anda yolculuğun ta kendisinin de olduğu gibi, iskambilden şato misali yıkılacak. Bu hatırlayışı yaşamında son olarak görüyor, onu gömüyor. Gelecekte bugünün bu görünüşünü, yanıbaşındaki bu eşlikçiyi hatırlayacak. Bugün böylece, şimdi S. Tahla'nın olduğu gibi, onun şimdiye ait adımlarının altında yıkılmış olacak. Diyorum:

– Sizi öyle çok seviyorum ki. Ne yapacağız?

Bildiğini söylüyor. Bilmiyor.

Tren güneşli bir köyde, yavaştan ilerliyor. Ufuk gitgide aydınlanıyor. Işığın her şeyi yıkadığı bir bölgeye varacağız, kumsalların boşaldığı, uygun bir saatte, öğleye doğru olacak.

– Geçen akşam olduğu gibi Tatiana'ya onu görmeden baktığınızda, unutulmuş birini tanır gibi oluyorum, baloda geçen zaman boyunca Tatiana'nın kendisini. O zaman, biraz korkuyorum. Belki de sizi artık birarada görmemem gerekecek, yalnızca.

Hızlı hızlı konuştu. Cümle bu kez belki de istasyona girişin ilk fren darbesi ile yarım kaldı: T. Beach'e varıyoruz.

Kalkıyor, pencereye gidiyor, ben de kalkıyorum ve birlikte, denizli kentin yaklaştığını görüyoruz.

Şehir, düşey ışıkta parıldıyor.

İşte deniz, dingin, diplerine doğru değişen bir yanar-döner, bir yorgun mavilikte.

Tren denize doğru iniyor. Göğün yükseklerinde, yukarıda asılıp kalmış, şu anda güneşin yırttığı mor bir sis var.

Kumsalda çok az insan olduğu görülebiliyor. Bir körfezin görkemli kavisi geniş bir plaj kabinleri halkası ile süslenmiş. Düzenli aralıklarla sıralanmış yüksek ve beyaz fenerler, yere, büyük bir bulvarın kibirli havasını ve tuhaf, kibar bir yükselti veriyor, sanki deniz şehre tecavüz eder gibi, çocukluktan bu yana.

T. Beach'ın merkezinde, süt beyazlığında, öylece konmuş koca bir kuş gibi, parmaklıklarla kenarları çekilmiş iki düzgün kanadı, çıkıntı halinde terası, yeşil kubbeleri, yazın üzerine inmiş yeşil storları, palavracılıkları, çiçekleri, melekleri, taçları, altınları, yine süt, kar, şeker beyazlığı ile, Belediye Gazinosu var.

Frenlerin tiz ve uzun gıcırdamaları içinde ağır ağır geçiyor. Duruyor, bütünüyle görünüyor.

Lol gülüyor, dalga geçiyor.

– T. Beach gazinosu, nasıl da tanıyorum.

Kompartımandan çıkıyor, koridorda duruyor, düşünüyor.

– Bekleme salonunda kalacak değiliz herhalde.

Gülüyorum.

– Hayır.

Peronda ve sokakta, koluma girerek yürüyor, karım. Aşk gecemizden, tren kompartımanından çıkıyoruz. Aramızda geçenlerden ötürü, birbirimize daha kolay, daha yakından dokunabiliyoruz. Şimdi bu öylesine yumuşak yüzün gücünü, duyarlığını biliyorum -gövdesi de öyle, gözleri, gören gözleri de-, tende sürüp giden bitimsiz bir çocukluğun tat-

lılığında boğulmuş. Ona diyorum:

– Trenden beri sizi daha iyi tanıyorum.

Ne demek istediğimi anlıyor, yürüyüşü yavaşlıyor, geriye dönme dürtüsü gibi bir şey bastırıyor.

– On yıldır yapmam engellenen bu yolculuktansınız şimdi siz. Ne aptalcaydı.

İstasyondan çıkışta sokağın bir o yanına, bir öbür yanına bakıyor, gideceği yönü seçmeye çalışıyor, duraksıyor. Esas görünüşünü şimdi şehrin kapadığı gazinonun olduğu yöne doğru sürüklüyorum onu.

Biçimsel bir tanımanın ötesinde hiçbir şey olmuyor ona. Yine çok saf, çok dingin, belki de biraz eğlenmiş. Eli elimde. Gerçek anlamıyla anı, bu ansımadan, kendisinden önce geliyor. T. Beach'de deli olmadan önce, daha önce aklı başında oldu o. Ne anlatıyorum?

Diyorum:

– Bu şehir hiç işinize yaramayacak.

– Neyi hatırlarım sonra?

– S. Tahla'ya gelir gibi gelin buraya.

– S. Tahla gibi, buraya, diye yineliyor Lol.

Sokak geniş ve bizimle birlikte denize doğru iniyor. Genç birileri çıkıyorlar, mayolarıyla, canlı renklerde elbiseleriyle. Trenleri aynı, deniz suyu ile yapışmış saçları, çok kalabalık bir tek ailenin üyeleri gibiler. Ayrılıyorlar, görüşürüz, biraz sonrası için kumsalda randevulaşıyorlar. Çoğu, tek katlı, eşyalı kiralanmış evlerine dönüyorlar, uzaklaştıkça sokağı gitgide daha ıssız bırakıyorlar. Kadın sesleri isimler bağırıyor. Çocuklar geliyorum diye yanıtlıyorlar. Lol merakla gençliğini gözlemliyor.

Farkına varmadan gazinonun önüne vardık. Solumuzda, yüz metre ilerde, oradaydı, istasyondan göremediğimiz bir çimenliğin orta yerinde.

– Oraya gitsek, dedi Lol.

Bir ucu denize, öbür ucu T. Beach'ın merkezine açılan uzun bir koridor gazinoyu boydan boya geçiyor.

T. Beach Belediye Gazinosu'nda, girişte, vestiyerdeki bir hanımdan ve elleri arkasında volta atan siyahlı bir adamdan başka kimse yok, adam esniyor.

Dallı güllü solgun ve büyük perdeler bütün çıkışları örtüyor, koridoru süpüren rüzgârda düzenli biçimde kımıldıyor.

Rüzgâr biraz sertleşince, pencereleri kapalı odalar fark ediliyor, bir oyun odası, iki oyun odası, yeşil sacdan levhalarla üzerleri örtülmüş masalar.

Lol her kapıdan başını uzatıyor ve gülüyor, bu yeniden görme oyunundan pek mutlu gibi. Bu gülme beni de alıyor. Gülüyor, çünkü burada bulacağını sandığı, yani bulması gereken ve bulamadığı bir şeyi arıyor. Geliyor, geri dönüyor, bir perdeyi kaldırıyor, burnunu uzatıyor, bu olmadığını söylüyor, söylemeye bile gerek olmadığını, bu değil. Her bir perdenin geri düşüşünde beni başarısızlığına tanık tutuyor, bana bakıyor ve gülüyor. Koridorun gölgesinde gözleri ışıldıyor, canlı, parlak.

Her şeyi inceliyor. Galalarla yarışmaları bildiren afişleri de, takı, giysi, parfüm vitrinlerini de aynı biçimde. Benim yerimde bir başkası olsa onun hakkında yanılabilirdi şu anda. Kendimi hesapta olmayan, büyüleyici bir neşeye seyirci olmuş buluyorum.

Volta atan adam bize doğru geliyor. Lol'un önünde saygıyla eğiliyor, ona, hizmetine gereksinimi olup olmadığını, kendisine yardım edip edemeyeceğini soruyor. Lol soğukkanlılığını yitirmiş, bana doğru dönüyor.

– Balo salonunu arıyoruz.

Adam canayakın, bu saatte gazinonun tabii ki kapalı olduğunu söylüyor. Bu akşam saat yedi buçukta. Açıklıyorum, diyorum ki şöyle bir göz atmak yeterdi bize, çünkü buraya gençliğimizde gelmiştik, yeniden görmek için gel-

dik şimdi, şöyle bir göz atmak, bütün istediğimiz bu.

Adam gülümsüyor, anlıyor ve kendisini izlememizi söylüyor.

– Her şeyin üzeri kapalı. Pek bir şey göremeyeceksiniz.

Bir öncekini kesen koridora sapıyor. İşte yapılması gereken buydu. Lol gülmeyi bıraktı, yavaşlıyor, bizi geriden izliyor. İşte geldik. Adam bir perdeyi kaldırıyor, henüz görmüyoruz, bize salonun adını hatırlayıp hatırlamadığımızı soruyor, çünkü gazinoda iki balo salonu var.

– La Potinière.

– O zaman, burası.

Giriyorum. Adam perdeyi bırakıyor. Oldukça büyük bir salonda buluyoruz kendimizi. Bir dans pistini birörnek masalar çevreliyor. Bir yanda kırmızı perdelerle kapatılmış bir sahne, öbür yanda yeşilliklerle süslenmiş bir geçit var. Beyaz bir örtüyle örtülü bir masa orada, dar ve uzun.

Lol bakıyordu. Arkasında durup bakışımı bakışına öyle yakından yöneltmeye çalışıyordum ki hatırlamaya başladım, her saniye biraz daha, onun anısını. Onu görmüş o-lanların anılarına benzer olayları hatırladım, salonun kara gecesinde görünür görünmez kaybolan gölge-benzerlerini, öyküsüz bir gençliğin foxtrotlarını duydum. Bir sarışın kahkahalarla gülüyordu. İki sevgili ona doğru geldiler, ağır bir göktaşı gibi, aşkın asıl tutkusu. Bunun ne anlama geldiğini bilmiyordu daha. Gerideki olayların çıtırtısı, anne çığlıkları, kendini gösteriyor. Gün ağarmasının geniş ve soluk çayırı geliyor. Koskoca bir dinginlik her şeyi örtüyor, her şeyi yutuyor. Bir iz varlığını sürdürüyor, bir tek. Yalnız, silinemez bir iz; nerede olduğu önce bilinmiyor. Ama ne? Bilinmiyor mu? Tek bir iz kalmadı, tek bir, hepsi gömüldü, onlarla birlikte Lol.

Adam yürüyor, koridor perdesinin arkasında gidip geliyor, öksürüyor, sabırsızlık göstermeden bekliyor. Lol'a yaklaşıyorum. Geldiğimi görmüyor. Zorlukla bakıyor, pek göremiyor,

daha iyi görmek için gözlerini kapıyor, yeniden açılıyor. Anlatımı bilinçli, inatçı. Böylece sonsuza dek görebilir, yeniden görülemeyeni aptalca yeniden görebilir. Bir elektrik düğmesinin açılma sesini duyuyoruz ve salon on avizeyle birden aydınlanıyor. Lol bir çığlık atıyor. Adama diyorum:

– Teşekkürler, gerek yok.

Adam söndürüyor. Salon bu karşıtlıkla, çok daha karanlık hale geliyor. Lol çıkıyor. Adam perdelerin arkasında, gülümseyerek bekliyor.

– Çok zaman mı oldu?

– Ya, on yıl, dedi Lol.

– Ben buradaydım.

Tavrı değişiyor, yorulmak bilmez dansçı bayan Lola Stein'ı tanıyor. Potiniere'de, on yedi on sekiz yaşlarında. Diyor:

– Affedersiniz.

Öykünün gerisini de biliyor olmalı, bunu anlıyorum. Bu tanıma Lol'un gözünden kaçıyor.

Kumsala açılan kapıdan çıktık.

Kararlaştırmadan gittik oraya. Gün ışığına çıkınca Lol gerindi, uzun uzun esnedi. Gülümsedi, dedi ki:

– Öyle erken kalktım ki, uykum var.

Güneş. Deniz alçalıyor, alçalıyor, ardında göğün mavi bataklarını bırakıyor.

Kuma uzanıyor, bataklara bakıyor.

– Gidip bir şeyler yiyelim, acıktım.

Uyuyakalıyor.

Eli de onunla birlikte uyuyor, kumun üzerinde. Alyansıyla oynuyorum. Altında ten daha parlak, ince, bir yara izininki gibi. Hiçbir şey bilmiyor. Alyansı çıkarıyorum, kokluyorum, kokusu yok, geri takıyorum. Hiçbir şey bilmiyor.

Lol V. Stein'ın belleğinin öldürücü tekdüzeliğine karşı durmaya çalışmıyorum. Uyuyorum.

Hâlâ uyuyor, aynı duruşta. Bir saattir uyuyor. Işık biraz eğik. Kirpikleri gölge yapıyor. Biraz rüzgâr var. Eli, uyuyakaldığı yerde kalmış, kuma biraz daha gömülmüş, tırnakları görünmüyor.

Benden sonra hemen uyanıyor. Bu tarafta çok az insan var, kumsal karanlık, denize daha uzakta giriliyor, kilometrelerce uzakta, deniz şimdilik çekilmiş, durgun, üzerinde aptal martılar çığrışıyorlar. Birbirimizi inceliyoruz. Yeni rastladık birbirimize. Sonra belleğimiz yeniden işlemeye başlıyor, müthiş sabah tazeliğinde, sarmaş dolaş oluyoruz, ona sımsıkı sarılıyorum, öyle kalıyoruz, konuşmadan, denize girenlerin orada -Lol'un yüzü benim boynumda, göremiyor- bir hareketlenme olana, insanlar göremediğim bir şeyin, belki de bir ölü köpeğin etrafında toplaşana kadar, tek söz söylenmeden. Kalkıyor, beni, bildiği bir küçük lokantaya sürüklüyor. Açlıktan ölüyor.

İşte böylece T. Beach'deyiz, Lol V. Stein ve ben. Yiyoruz. Başka gelişmeler gerçekleşebilirdi, başka devrimler, bizim yerimize başka insanlar arasında, başka isimlerle, başka süreler işlemiş olabilirdi, daha uzun ya da daha kısa, unutmanın, unutmada inişe geçişin, başka belleklere sarsıcı girişlerin başka öyküleri, başka uzun geceler, bitimsiz aşk geceleri, ne bileyim? Bu beni ilgilendirmez, Lol'un hakkı var.

Lol yiyor, kendini besliyor.

Gelip büyük olasılıkla bizi ayıracak olan sonu yadsıyorum, kolaylığını, üzücü basitliğini, çünkü bunu yadsıdığım andan başlayarak, ötekini kabul ediyorum; uydurulacak olanı, bilmediğimi, daha hiç kimsenin keşfetmediğini: Lol V. Stein'in sonsuz sonunu, sonsuz başlangıcını.

Onu yerken görünce, unutuyorum.

Geceyi T. Beach'de geçirmekten kaçınamayacağız. Bir apaçıklık, yemek yerken üzerimize geliyor. Kendini bize bağlıyor, başka türlü de olabileceğini unutuyoruz. Lol diyor bunu:

– İsterseniz bu gece burada kalalım.

Dönemeyiz, doğru.

Diyorum:

– Kalacağız. Başka türlü yapamayız.

– Kocama telefon edeceğim. T. Beach'de olmam onun.

Ekliyor:

– Sonra öyle mâkûl olacağım ki. Ona aramızdakinin zaten bittiğini daha önceden söylediğime göre, değişemez miyim ben? Değişebilirim, görüyorsunuz ya.

Bu kesinliğe tutunuyor.

– Yüzüme bakın, bu okunuyor olmalı, söyleyin, dönemeyeceğimizi söyleyin bana.

– Okunuyor, dönemeyiz.

Ardarda gelen dalgalar halinde, aralıksız, gözleri yaşla doluyor, bunun arasında gülüyor, bu gülüşü tanımıyorum.

– Sizinle olmak istiyorum, ama ne çok istiyorum.

Gidip bir oda tutmamı söylüyor. Beni kumsalda bekleyecek.

Bir oteldeyim. Odayı tutuyorum, soruyorum, yanıtlıyorlar, ödüyorum. Beni bekleyen onunla birlikteyim: deniz sonunda yükseliyor, mavi batakları birbiri ardına boğuyor, azar azar ve eşit bir yavaşlıkla tekliklerini yitiriyor ve denize karışıyorlar; ama sırasını bekleyen yenileri var. Batakların ölümü Lol'un içini korkunç bir hüzünle dolduruyor, o bunu bekliyor, öngörüyor. Ölümü tanıyor.

Yol, kendini gösterecek olanın aynısının kendini farklı biçimde göstereceği bir başka zamanı düşlüyor. Başka türlü. Bin defa. Her yerde. Başka yerde. Başkaları arasında, bizim gibi, zorunlu olarak bu zamanı düşleyen binlercesi arasında. Bu düş bana bulaşıyor.

Onu soymak zorundayım. Bunu kendisi yapmayacak. İşte çıplak. Kim o yataktaki? Kim olduğunu sanıyor o?

Uzanmış, kımıldamıyor. Endişeli. Devinimsiz, onu bıraktığım yerde kalıyor. Ben soyunurken, odanın içinde bir yabancı gibi beni gözleriyle izliyor. Kim bu? Nöbet orada. O ve ben, ikimizin yalnız olduğu bu odada, bu andaki durumumuz nöbeti uyandırdı.

– Aşağıda polis var.

Ona karşı çıkmıyorum.

– Merdivende birilerine dayak atıyorlar.

Ona karşı çıkmıyorum.

Beni tanımıyor artık, hiç tanıyamıyor.

– Bu da kim?

Sonra biraz tanıyor.

– Gidelim.

Polis bizi yakalar diyorum.

Yanına, kapanmış gövdesinin yanma uzanıyorum. Kokusunu tanıyorum. Bakmadan okşuyorum onu.

– Of, canımı yakıyorsunuz.

Sürdürüyorum. Dokunarak, bir kadın bedeninin dereli tepeli yerlerini tanıyorum. Üzerine çiçekler çiziyorum. Artık yakınmıyor. Artık kıpırdamıyor, mutlaka burada, Tatiana Karl'ın sevgilisiyle birlikte olduğunu anımsıyor.

Ama işte sonunda bu kimlikten kuşkuya düşüyor, bildiği bu tek kimlikten, en azından benim onu tanıdığım süre içinde, kendisini, aracılığıyla tanıttığı kimlikten. Diyor:

– Kim bu?

Inliyor, söylememi istiyor. Diyorum:

– Tatiana Karl, örneğin.

Çok bitkinim, bütün gücümün sonuna varmış, ondan bana yardım etmesini istiyorum:

Bana yardım ediyor. Biliyordu. Benden önce kimdi? Hiç bilmeyeceğim. Umurumda değil.

Sonra, çığlıklarda, sövdü, yalvardı, onu aynı anda hem alsınlar hem de bıraksınlar diye yakardı, köşeye sıkıştırılmış gibi, odadan, yataktan kaçmaya çalışarak, sonra ele geçmek için geri dönerek, hünerli, Tatiana Karl ile aralarında tek fark kalmadı, yalnızca pişmanlıktan uzak gözlerinde ve kendi kendini adlandırmasında -Tatiana kendini adsız bırakıyor- ve kendine verdiği iki isimde: Tatiana Karl ve Lol V. Stein.

Beni o uyandırdı.

– Dönmek gerek.

Giyinikti, mantosu üzerinde, ayakta. Gece boyunca olduğuna benzemeyi sürdürüyordu. Kendine göre aklı başında; çünkü daha kalmak isterdi, her şey yeniden başlasın isterdi ve bunu yapmamak gerektiğini düşünüyordu. Bakışı inikti, hiç yükseltmediği sesi yavaşlamıştı.

Ben giyinirken pencereye gidiyor ve ben de ona yaklaşmaktan kaçınıyorum. Saat sekizde Korular Oteli'nde Tatiana'yla buluşmam gerektiğini hatırlatıyor bana. Çok şeyi unuttu ama bu randevuyu değil.

Sokakta birbirimize baktık. Onu adıyla çağırdım. Lol. Güldü.

Kompartımanda yalnız değildik, alçak sesle konuşmak gerekiyordu.

Isteğim üzerine bana Michael Richardson'dan bahsediyor. Tenisi ne kadar sevdiğini, Lol'un güzel bulduğu şiirler yazdığını söylüyor. Onlardan sözetmesi için ısrar ediyorum. Bana biraz daha anlatabilir mi? Anlatabilir. Her yanımdan acı çekiyorum. Konuşuyor. Yine üsteliyorum. Cömertlikle, benden acıyı esirgemiyor. Kumsaldaki geceleri ezbere anlatıyor. Daha fazla bilmek istiyorum. Daha fazla anlatmıyor bana artık. Gülümsüyoruz. Tatiana Karl'ın evinde o ilk sefer konuştuğu gibi konuştu.

Acı yok oluyor. Bunu ona söylüyorum: Susuyor.

Bitti, gerçekten. Bana Michael Richardson üzerine, istediği her şey üzerine her şeyi anlatabilir.

Ona, Tatiana'nın Jean Bedford'a, aramızda bir şeyler olduğunu haber verebileceğini düşünüyor mu diye soruyorum. Soruyu anlamıyor. Ama Tatiana adına gülümsüyor, kendisine hazırlanmış yazgıdan kuşkulanmaktan o denli

uzak o küçük siyah başın anısına.

Tatiana Karl'dan sözetmiyor.

İnmek için son yolcuların trenden çıkmalarını bekledik.

Yine de Lol'un benden uzaklaşmasını büyük bir güçlük gibi duydum içimde. Ama o ne? Bir dakika. Hemen dönmemesini istedim ondan, daha erken olduğunu, Tatiana'nın bekleyebileceğini söyledim. Bunu tasarlamış mıydı? Sanmıyorum.

Dedi:

– Neden bu akşam?

Korular Oteli'ne vardığımda akşam iniyordu.

Lol bizden önce gelmişti. Çavdar tarlasında uyuyordu, yorgun, yolculuğumuzdan yorgun.

Söylemediğim bir şey varsa, kitaplarımdaki bütün kadınların, yaşları ne olursa olsun, Lol V. Stein'ın soyundan geldikleridir. Başka bir deyişle, belli ölçüde kendini unutuştan. Hepsinin gözleri açık renktir. Hepsi sakınımsız, öngörüsüzdür. Hepsi, kendi elleriyle yaşamlarını berbat ederler. Müthiş ürkektirler, sokaklardan, alanlardan korkarlar, mutluluğun gelip onları bulmasını beklemezler. ***Lol V. Stein'ın Kendinden Geçişi****, apayrı bir kitaptır. Lol V. Stein'ın çılgınlığına katılan okur-yazarlarla kitabın öteki okurları arasında kesin bir ayrım gözeten bir kitaptır.*

İLETİŞİM 82 • ÇAĞDAŞ EDEBİYAT 13 • ISBN 975-470-017-6